

STUDII DE ATELIER.
CERCETAREA MINORITĂȚILOR
NAȚIONALE DIN ROMÂNIA

WORKING PAPERS IN ROMANIAN
MINORITY STUDIES

MŰHELYTANULMÁNYOK
A ROMÁNIAI KISEBBSÉGEKRŐL

ISPMN

INSTITUTUL PENTRU STUDIEREA
PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR
NAȚIONALE

GUVERNUL ROMÂNIEI

1 / 2008

KISS TAMÁS – CSATA ISTVÁN

EVOLUȚIA POPULAȚIEI MAGHIARE DIN ROMÂNIA

Rezultate și probleme metodologice

EVOLUTION OF THE HUNGARIAN POPULATION FROM ROMANIA

Results and methodological problems

STUDII DE ATELIER. CERCETAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE DIN ROMÂNIA
WORKING PAPERS IN ROMANIAN MINORITY STUDIES
MŰHELYTANULMÁNYOK A ROMÁNIAI KISEBBSÉGEKRŐL

Nr. 1

Kiss Tamás – Csata István

**EVOLUȚIA POPULAȚIEI
MAGHIARE DIN ROMÂNIA**

Rezultate și probleme metodologice

**EVOLUTION OF THE HUNGARIAN
POPULATION FROM ROMANIA**

Results and methodological problems

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Cluj-Napoca, 2008

STUDII DE ATELIER. CERCETAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE DIN ROMÂNIA
WORKING PAPERS IN ROMANIAN MINORITY STUDIES
MŰHELYTANULMÁNYOK A ROMÁNIAI KISEBBSÉGEKRŐL

■ Nr. 1:

Autori: Kiss Tamás – Csata István

Titlu: *Evoluția populației maghiare din România. Rezultate și probleme metodologice*

Evolution of the Hungarian Population from Romania. Results and Methodological Problems

■ Coordonator serie: Bokor Zsuzsa

© INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Cluj-Napoca, 2008

ISSN 1844 – 5489

www.ispmn.gov.ro

■ Concepție grafică, copertă: Könczey Elemér

■ Lectori: Remus Gabriel Anghel, Kozák Gyula, Virginás Péter

■ Traducere: Cîmpian Erika, Plainer Zsuzsa

■ Tehnoredactare: Fazakas Botond, Sütő Ferenc

■ Tipar: IDEA și GLORIA, Cluj-Napoca

EVOLUȚIA POPULAȚIEI MAGHIARE DIN ROMÂNIA

Rezultate și probleme metodologice

■ Studiul de față își propune să prezinte evoluția pe regiuni a populației maghiare din România. Astfel sunt prezentate în detaliu rezultatele studiului și problemele metodologice care au apărut ca urmare a aplicării metodelor demografice standard la populații minoritare (în cazul de față, populația maghiară). Metodologia de cercetare folosită utilizează unități teritoriale fixe (județe, România în ansamblu) ca și cadru de analiză. Valorile folosite sunt bine definite dacă nu luăm în considerare problemele ridicate de noile forme ale migrației transnaționale¹. Valorile analizate sunt: a) valori de intrare (*input*): nașterile, emigrările, b) valori de ieșire (*output*): decesele, imigrările. În cazul minorităților care trăiesc în comunități mixte, delimitarea populației este mult mai problematică. În astfel de cazuri, cuantificarea valorilor de intrare și de ieșire este mai dificilă deoarece pe lângă natalitate, mortalitate și mișcările migratoare, trebuie analizate și categoriile de populație care trec de la un grup etnic la altul. Deci, din punct de vedere metodologic, acest lucru ridică problema adaptării metodelor demografice standard la populații minoritare.

Parametrii tehnici ai analizei proiective aplicate

■ În această cercetare punctul de pornire îl constituie datele recensământului din 2002. Institutul Național de Statistică din București ne-a pus la dispoziție structura pe vârste a diferitelor naționalități, defalcată pe comune. Calculele au fost efectuate prin aplicarea metodei componentei de cohortă (*cohort component method*), realizată cu ajutorul unui program soft² care permite simularea unor ipoteze arbitrare privind factorii care pot influența mișcarea populației. Proiectarea populației a fost realizată pe un interval de 20, respectiv 30 de ani, pornind din anul 2002.

Față de algoritmul standard utilizat de metoda componentei de cohortă (care ia în calcul speranța de viață, fertilitatea feminină și migrația), s-a impus să luăm în considerare diferența dintre *reproducerea populației în sens demografic* și *reproducerea etno-culturală*. Acest lucru a fost necesar deoarece metoda a fost aplicată unei populații minoritare. Astfel, studiul tratează în detaliu *indicele asimilării intergeneraționale* prin care am încercat să redăm această diferență.

În elaborarea proiectării, unul dintre criteriile importante a fost utilitatea potențială în politici publice, în primul rând în planificarea rațională a sistemului de învățământ de limbă maghiară. Am efectuat calculele pe trei nivele: (1) pe întreaga populație maghiară din România; (2) pe cele 16 județe transilvănene unde se concentrează populația

-
- 1 Literatura transnaționalismului afirmă că trebuie depășite barierele metodologice și teoretice ale conceptualizării societății doar în termenii statelor naționale. Migrația actuală este un astfel de caz paradigmatic, unde modelele clasice ale migrației (asimilare, re-întoarcere) eșuează în explicarea dinamicilor migraționale actuale. Astfel, trebuie găsite noi modele teoretice și metodologice pentru surprinderea dinamicilor trans-statale. Conceptele demografice ale migrației care definesc migrația ca valoare *input/output* (plecări și rămânări definitive) de exemplu, nu pot gestiona situații în care strategiile de viață se bazează pe mișcări pendulatorii.
 - 2 Software-ul este un fișier Excel, calculele respectiv algoritmul fiind făcute cu ajutorul limbajului Visual basic încorporat în Excel.

maghiară; (3) pe 42 microregiuni de învățământ cu predare în limba maghiară din Transilvania³. Prin noțiunea de regiune de învățământ înțelegem zona localităților de proveniență a elevilor unei instituții de învățământ liceal cu predare în limba maghiară. De asemenea, utilitatea pentru politici publice se realizează prin concentrarea asupra evoluției populației școlare, respectiv a populației de 19-24 ani din care se recrutează populația universitară.

Pe lângă proiectarea pentru populația maghiară am elaborat și o proiectare a populației totale pe cele trei nivele (România, cele 16 județe, cele 42 micro-regiuni). Acest lucru a fost important pentru determinarea comparativă a evoluției populației maghiare.

În ceea ce privește populația maghiară din România, am elaborat astfel patru scenarii. Pe lângă *varianta de bază* a proiectării am rulat și alte trei variante alternative. Prima și a doua dintre acestea sunt *varianta superioară*, respectiv *varianta inferioară*, ele diferind față de varianta de bază în privința fertilității feminine și a speranței de viață la naștere. În *varianta cu sold migrator de 0*, ipotezele privind fertilitatea și speranța de viață au fost identice cu cele din varianta de bază. Însă, după cum reiese din denumirea variantei, nu am luat în considerare efectele demografice ale migrației internaționale.

Tabelul 1. Diferențe între scenariile alternative ale proiectării populației față de varianta de bază

	Varianta superioară	Varianta inferioară	Varianta cu sold migrator de 0
Fertilitate	Crește moderat	Diferită	Identică
Speranța de viață	Crește	Diferită	Identică
Migrație	Descrește moderat	Identică	0
Reproducere etnică	Constant	Identică	Identică

La nivelul județelor și microregiunilor, am luat în considerare doar varianta de bază. De asemenea, în proiectarea populației totale am elaborat doar o singură variantă, iar proporția maghiarilor a fost determinată prin compararea acesteia cu varianta de bază elaborată pentru populația maghiară.

Ipotezele proiectării demografice

■ În continuare vom prezenta ipotezele privind evoluția viitoare a populației maghiare din România. Vom trata mai pe larg procesele de asimilare (și/sau de reproducere etno-culturală) deoarece acestea reprezintă o noutate metodologică față de modelele demografice standard.

Structura de vârstă

Din cauza politicii demografice a regimului Ceaușescu⁴ dintre anii 1967 și 1989, în momentul schimbării de regim România avea o populație tânără în comparație cu țările europene. Acest lucru era valabil și pentru populația maghiară din România. Astfel, de exemplu, se poate constata că în ciuda valurilor masive de emigranți și refugiați dintre anii 1988 și 1991 (în care au plecat, în primul rând tinerii), populația maghiară din România nu a fost mai îmbătrânită decât cea a Ungariei. Începând cu anii '90 însă, scăderea majoră a fertilității și emigrarea au condus la un proces de îmbătrânire rapidă a populației României. Acest proces a afectat populația maghiară într-o măsură foarte mare.

3 Aceste microregiuni au fost create prin utilizarea bazei de date cuprinzând proiectele aplicațiilor depuse pentru „Asistența pentru învățământ și Educație” de susținere a învățământului maghiar din România. Pe formularele aplicațiilor apare domiciliul stabil al părinților și localitatea unde elevii învață. Ca metodă, am primit prin amabilitatea Fundației pentru Școală o variantă anonimă și fără adresă a acestei baze de date.

4 În special interzicerea avortului (vezi Kligman 2000).

Tabelul 2. Structura de vârstă a populației României și a populației maghiare din România în 1992 și 2002

	Vârsta medie (ani)		Între 0-19 ani	Peste 65 de ani
	1992	2002	2002	2002
România	35,1	37,8	25,2	14,1
Maghiarii din România	37,8	40,3	21,6	16,3
Secuime și județul Mureș (Harghita, Covasna, Mureș)	36,3	38,9	23,9	15,1
Crișana (Bihor, Satu Mare, Sălaj)	37,3	39,5	22,6	14,9
Nordul Transilvaniei (Cluj, Bistrița-Năsăud, Maramureș)	39,7	42,4	18,1	18,0
Sudul Transilvaniei (Brașov, Sibiu, Alba, Hunedoara)	39,4	43,4	16,9	18,8
Banat (Timiș, Arad, Caraș-Severin)	41,9	44,7	15,6	21,1

Sursă: INS

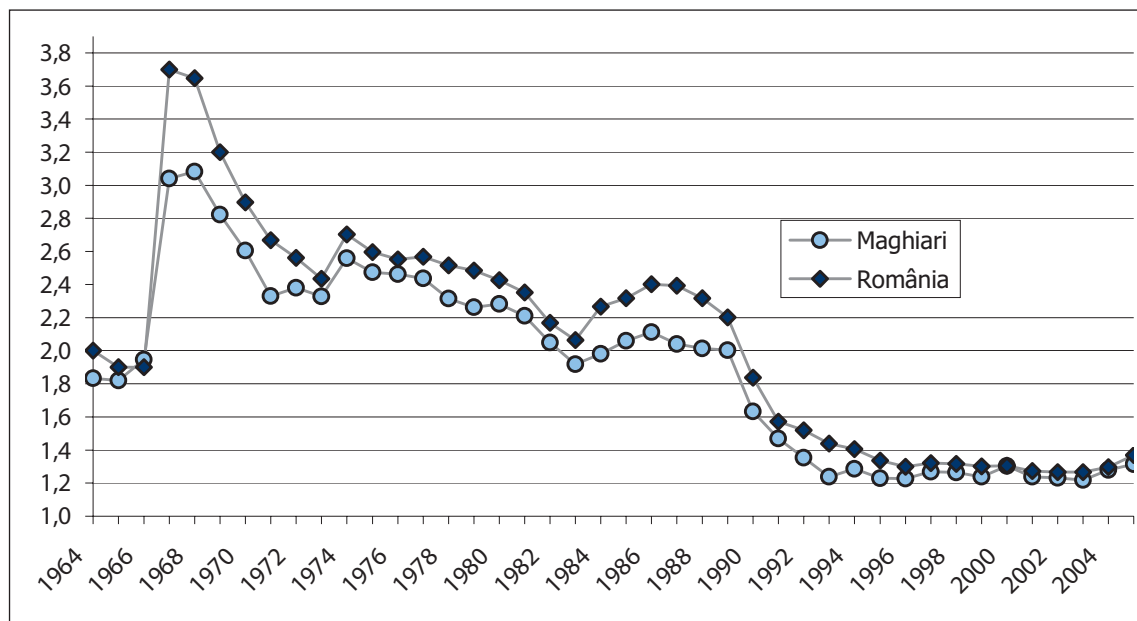
Pe lângă diferențele dintre etnii, pentru analiza populației maghiare trebuie evidențiate și diferențele regionale. Astfel, în regiunile unde populația maghiară este prezentă într-o proporție mai mare – cum ar fi județele Harghita, Covasna, Mureș, sau nord-vestul țării (Bihor, Satu Mare, Sălaj) – există o populație mai tânără față de regiunile cu populație maghiară mai puțină. Aceste diferențe în structura de vârstă sunt un factor care determină într-o măsură considerabilă diferențele în ceea ce privește șansele de reproducere pe viitor ale acestei populații.

Fertilitatea

Pentru determinarea diferențelor de fertilitate pe etnii am utilizat mai multe serii de date. Pe de o parte, pe baza structurii de vârstă din recensământ, am avut posibilitatea de a estima numărul nou-născuților din anii precedenți. De asemenea, Institutul Național de Statistică ne-a pus la dispoziție datele privind mișcarea naturală a populației. Datele referitoare la nou-născuți, pe județe și medii, cuprind grupa de vârstă a mamei și etnia copilului. Deoarece în privința numărului de noi născuți există diferențe între cele două surse (recensământ și datele despre nașteri), în determinarea fertilității ne-am bazat pe estimările pe baza structurii de vârstă. Însă, în determinarea agendei privind fertilitatea, ne-am bazat pe datele privind mișcarea naturală a populației. În plus, în determinarea numărului de nașteri am luat în considerare faptul că există diferențe între numărul de copii născuți de femei maghiare și numărul de copii înregistrați ca maghiari. Din cauza acestei diferențe, rata de fertilitate a fost ajustată cu indicii de asimilare, care exprimă raportul dintre reproducerea biologică și cea etnică. În continuare vom detalia aceste aspecte (Szilágyi N. 2002; Szilágyi N. 2004; Kiss 2006).

Diferențele etnice privind fertilitatea trebuie studiate într-un context național, având în vedere că diferitele etnii au fost expuse acelorași factori macro-sociali, economici și politici. Dintre factorii macro-sociali și politici care au influențat natalitatea trebuie evidențiat cel al interzicerii avortului în 1966, care a fost înăsprit și mai mult începând cu anii 1973 și mai apoi după 1984. În contextul politicii demografice represive, cu excepția anilor 1965–1966 și 1983, rata fertilității în România a rămas ridicată până în 1989. Schimbările în structura socială și economică din anii '90 au condus însă la o scădere rapidă și considerabilă a ratei fertilității.

Figura 1. Evoluția ratei fertilității totale în rândul femeilor din România și în cazul femeilor de naționalitate maghiară din România în perioada 1964–2005⁵

Sursă: INS, calcule proprii

Întrebarea cercetării este cum au reacționat diferitele etnii la schimbările majore de după 1966 până în prezent. În plus, deși analiza se referă la populația maghiară, diferențele de comportament reproductiv al diferitelor grupe nu se pot explica doar prin componenta etnică.

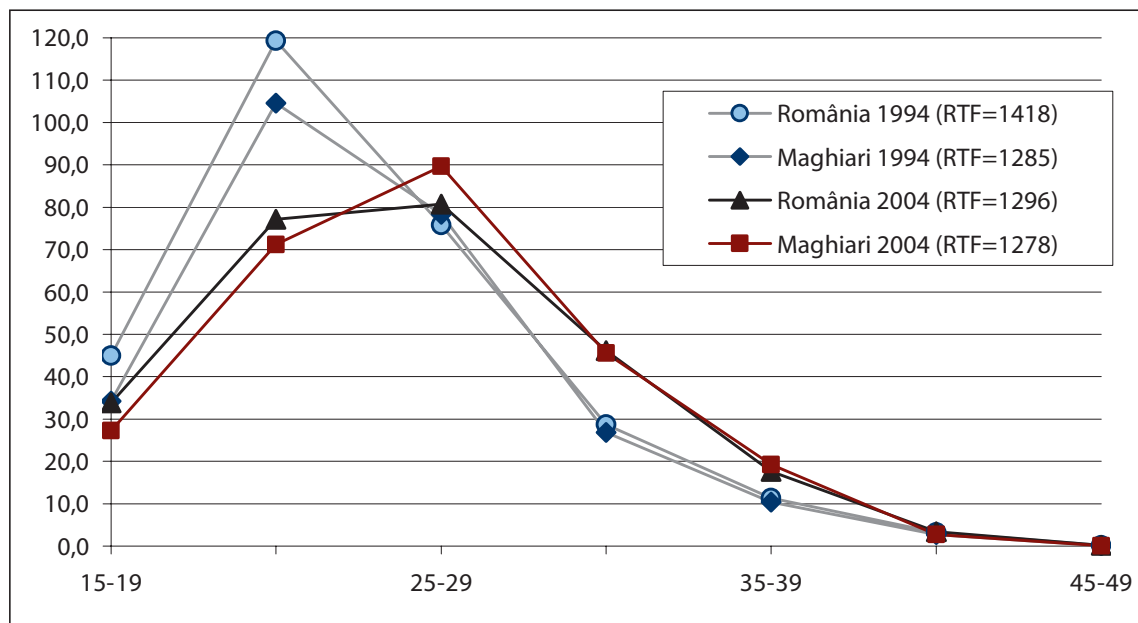
Astfel, în perioada 1967–1989 se poate constata că diferența dintre media fertilității femeilor maghiare și media națională a crescut după decretul privind interzicerea avortului și după modificările acestuia într-un sens și mai restrictiv. Această diferență din anii '80 s-a datorat în parte importului neoficial de materiale contraceptive din Ungaria⁶. Comparativ, la sfârșitul anilor '90, diferențele existente privind rata de fertilitate totală s-au atenuat, astfel că, astăzi, fertilitatea femeilor de naționalitate română și cea de naționalitate maghiară se află aproximativ la același nivel.⁷ Dacă examinăm evoluția coeficienților de fertilitate specifici diferitelor grupe de vârstă, se poate constata că după 1989, atât în rândul româncelor, cât și în cel al unguroaicelor, fertilitatea a avut o evoluție similară cu tendința generală din Europa de Est. Acest lucru înseamnă că, începând cu anii '90, numărul de nașteri a scăzut drastic pentru femeile din categoria de vârstă 20–25 de ani (prima perioadă de fertilitate). În aceeași perioadă, femeile între 26–35 de ani au o fertilitate constantă la început, pentru ca ulterior să înregistreze o creștere ușoară. Altfel spus, în prezent s-a dezintegrat modelul reproductiv dominant în perioada comunistă, caracterizat prin căsătorii cvasi-universale și nașterea copiilor în câțiva ani după căsătorie (Ghețau 1981, 1987, 1997; Trebici–Ghinoiu 1986; Kligman 1998). Nu putem afirma cu certitudine că odată cu dezintegrarea vechiului model ne îndreptăm către un model nou, unitar, dar este indubitabil că accentul e pus pe a doua parte a perioadei fertile.

5 RTF pentru perioada anterioară a recensământului din anul 1992 a fost estimată pe structura de vârstă (și sex) din 1992 (vezi Kiss 2007).

6 Semlyén a observat pentru prima dată această relație. Acest fenomen poate fi explicat, pe de o parte, prin cultura sexuală diferită și, pe de altă parte, prin faptul că maghiarii au avut acces mai ușor la metodele contraceptive prin rețelele din Ungaria (Semlyén 1980).

7 Vezi și Ghețau 2004.

Figura 2. Ratele de fertilitate pe grupe de vârstă în rândul femeilor din România și în cazul femeilor de naționalitate maghiară din România în 1994 și 2004

Sursă: INS, calcule proprii

Conform ipotezei noastre, tendințele observate în ultimii ani vor continua, ceea ce înseamnă că în timp ce cea de-a doua parte a perioadei de fertilitate va primi o importanță mai mare, RTF va crește ușor. În varianta de bază, aceasta va atinge nivelul de 1,5, iar în 2032 nivelul de 1,7. Ca ipoteză alternativă, în varianta superioară, creșterea va fi ceva mai mare și mai rapidă, iar în varianta inferioară, valoarea RTF va rămâne la nivelul calculat pentru anul 2005.

Tabelul 3. Evoluția fertilității în rândul femeilor de naționalitate maghiară din România conform ipotezelor proiectărilor

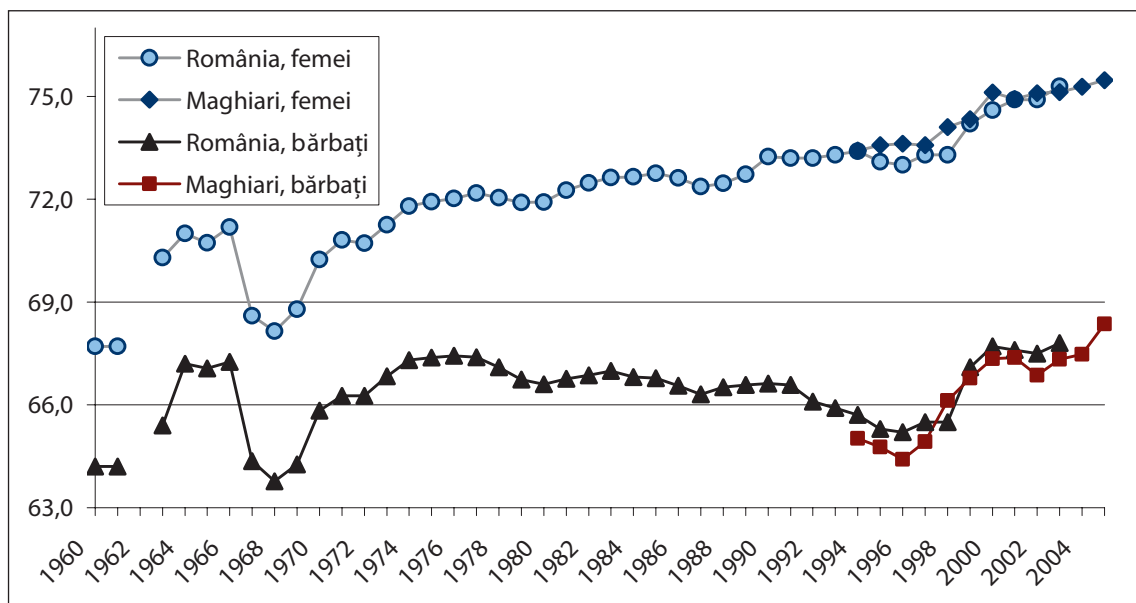
	2002	2022	2032
Varianta de bază	1,23	1,5	1,7
Varianta superioară	1,23	1,7	1,8
Varianta inferioară	1,23	1,31	1,31

În plus, am presupus faptul că valoarea RFT va converge la nivel regional.

Mortalitatea

În privința mortalității, putem porni de la înregistrările privind decesele pe grupe de vârstă, sex și naționalitate. Ca și în cazul numărului de nou-născuți, aceste date ne-au fost puse la dispoziție de către Institutul Național de Statistică pentru perioada 1994–2005. Pornind de la acestea, am elaborat tabelele de mortalitate pentru populația maghiară de sex masculin, respectiv feminin, pe județe și medii.

Figura 3. Evoluția speranței de viață la naștere pe sexe, în cazul populației României și a minorității maghiare

Sursă: INS, calcule proprii

Din 1989 până în 1996, speranța de viață la naștere a arătat o tendință descendentă, explicabilă prin stagnarea valorilor speranței de viață a femeilor, respectiv scăderea semnificativă a acestora în cazul bărbaților. După 1996 se poate observa creșterea speranței de viață în cazul ambelor sexe. Aceași tendință se observă și la populația maghiară. În cazul bărbaților, speranța de viață este puțin sub media națională, în timp ce la femei este puțin peste această medie.

Am presupus că speranța de viață va crește și în continuare. În varianta de bază, până în 2022, speranța de viață a femeilor va crește la 79 de ani, iar cea a bărbaților la 73 de ani. Aceasta înseamnă o creștere de 6 ani la bărbați, respectiv de 4 ani la femei. Astfel, speranța de viață la naștere în 2022 va fi similară cu media UE (cele 15 membre înainte de aderarea statelor est-europene) din 2002. În varianta de bază, această valoare va continua să crească și în perioada 2022–2032. În punctul final al proiectării, speranța de viață ar urma să ajungă la 76 de ani la bărbați, respectiv 82 de ani la femei. În varianta inferioară, până în 2022, speranța de viață a bărbaților ar crește cu 3 ani, iar cea a femeilor cu 1 an, iar pentru perioada 2022–2032 am anticipat o creștere de încă 3 ani în cazul ambelor sexe. În varianta superioară, până în 2022, speranța de viață ar urma să crească cu 9 ani la bărbați și cu 7 ani la femei, la care se adaugă o creștere în cazul ambelor sexe de încă 3 ani până în 2032.

Tabelul 4. Evoluția speranței de viață la naștere conform ipotezelor proiectărilor

	Bărbați			Femei		
	2002	2022	2032	2002	2022	2032
Varianta de bază	66,8	73	76	75	79	82
Varianta superioară	66,8	76	79	75	82	85
Varianta inferioară	66,8	70	73	75	76	79

Soldul migrator

Proiectările demografice asupra migrației sunt destul de problematice. Capacitatea metodei componente de cohortă este legată în mare măsură de determinări biologice. De aceea, această metodă nu poate determina rata migrației. Pe de altă parte, în comparație cu tendințele sociale pe termen lung care determină fertilitatea și mortalitatea, cauzele migrației se pot schimba (ex. politicile de migrație ale țărilor de destinație). În societățile de destinație, „ipotezele” privind imigrația sunt în multe cazuri de natură normativă (prescriptivă), fără a avea o funcție de predicție. În atare cazuri, dilemele demografice se leagă de întrebările: ce amploare și ce structură ar trebui să

aibă populația imigrantă pentru a compensa capacitatea reproductivă insuficientă? Câți imigranți sunt necesari pentru ca structura de vârstă să rămână echilibrată, să poată fi susținut sistemul de pensii etc.?

Elaborarea unei proiecții normative în cazul populațiilor în țările de origine nu prea are sens, deoarece autoritățile și elitele țărilor de origine ale emigranților au puține instrumente administrativ-legale pentru a influența procesele migratorii. Iar în cazul unei minorități etnice (cum este minoritatea maghiară), posibilitatea de influențare (din partea elitei minoritare) este și mai redusă.

Pe lângă faptul că nu avem puncte de reper în estimarea numărului populației care va migra, literatura migrației transnaționale contestă conceptul demografic al migrației. Acest lucru se datorează faptului că demografia a fost elaborată ca știință pentru descrierea proceselor demografice ale populațiilor din cadrul statelor naționale. Așadar migrația a fost definită *a priori* ca un act unic prin care se încheie statutul de membru al migrantului în societatea de origine și apare statutul de membru în societatea de destinație.

În acest studiu intenționăm doar estimarea soldului migrator al minorității maghiare. Astfel, începând cu mijlocul anilor '80, emigrația a avut un impact determinant asupra evoluției demografice a populației maghiare. În perioada 1977–1992, migrația este estimată la 120 000, din care 97 500 de persoane au plecat în valul de emigrare între anii 1987 și 1991.⁸

Între 1992 și 2002 emigrația s-a mai temperat în comparație cu sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90, dar a rămas semnificativă și în continuare. În statisticile Ungariei (destinația principală a migranților de etnie maghiară din România) între anii 1992 și 2002, apare un număr de 62 404 de migranți de cetățenie română. 90-95% dintre cetățenii români stabiliți în Ungaria sunt de naționalitate maghiară (Tóth 1997; Gödri–Tóth 2005). Astfel, Horváth estimează un sold migrator negativ de 90 000 de persoane între anii 1992 și 2002 (Horváth 2004, 2005), cifră susținută și de calculele pornind de la datele despre mișcarea naturală a populației (Kiss 2004a, 2004b).

În perioada 2002–2005, numărul celor stabiliți în mod oficial în Ungaria a depășit media dintre anii 1992 și 2002. O parte dintre aceștia sunt migranți mai vechi care și-au legalizat rezidența din anii precedenți (vezi Gödri–Tóth 2005). O altă consecință importantă este că mai ales după 2000, o parte semnificativă a maghiarilor care trăiesc în localități cu populație majoritar română sau mixtă a intrat în rețelele de migrație a românilor. Astfel, pentru aceștia, Italia și Spania spre exemplu au devenit destinații mai importante din punctul de vedere al migrației pentru muncă în străinătate (Kiss–Csata Zs. 2004).

În ceea ce privește perioada dintre 1992 și 2002, putem estima un sold migrator negativ de 5,5 la mie. În privința variantei de bază, am presupus că acest sold migrator negativ de 5,5 la mie va scădea pe termen lung, parțial datorită migrației de întoarcere (return migration) dar într-un ritm lent. Presupunem că soldul migrator negativ va ajunge în 2032 la 4 la mie.

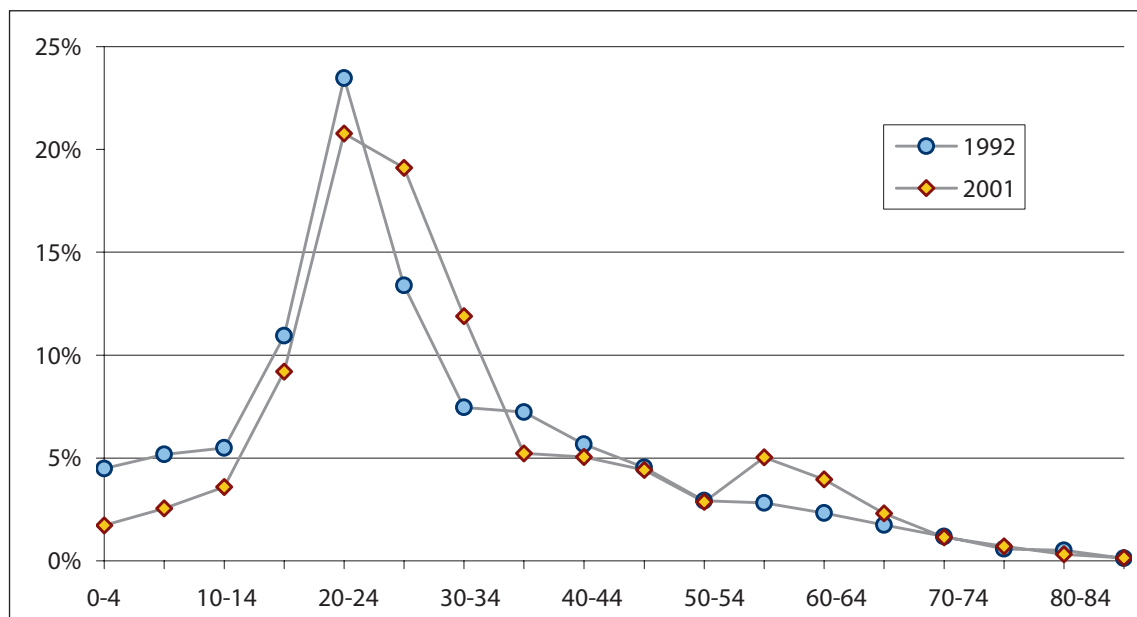
În estimările proceselor de migrație viitoare există însă o mare incertitudine. De fapt, nu dispunem de metode care ne-ar oferi baze solide în astfel de estimări nici măcar pe termen scurt sau mediu (5-10 ani). Din acest motiv, în privința migrației nu am formulat ipoteze alternative.⁹ Din considerente pur analitice am procesat și un scenariu care coincide în alte privințe cu varianta de bază, dar nu ia în calcul procesele migratorii. Prin comparație cu varianta de bază, am dorit să ilustrăm efectele demografice ale mișcării migratoare, care este procesul cel mai puțin predictibil dintre procesele ulterioare.

Cei care participă în procesele migratorii fac parte predominant din generațiile fertile. Acest lucru se oglindește clar în statistica populației de migranți de cetățenie română care s-au stabilit în Ungaria în mod oficial. Pe lângă această tendință, statisticile Ministerului de Interne din Ungaria ne arată că în perioada 1992–2002, cea mai importantă schimbare a constat în migrația populației vârstnice (peste vârsta de pensionare). Această schimbare este legată de așa-numita migrație secundară, potrivit căreia părinții celor stabiliți în Ungaria mai devreme migrează pentru a fi alături de copiii lor și/sau pentru că sunt atrași de posibilitatea de a intra în sistemul de pensii mai avantajos din țara de destinație (Gödri 2004; Gödri–Tóth 2005). În perspectivă, migrația secundară poate să apară și în alte țări vest-europene.

8 Această ultimă estimare este similară cu cea făcută de Horváth (Horváth 2004: 85) și este susținută de un calcul de model privind procesele dintre anii 1977 și 1992 (Kiss 2007).

9 Într-un studiu anterior am elaborat un model pentru diferitele scenarii de migrație (Kiss–Csata 2006).

Figura 4. Distribuția cetățenilor români emigranți în Ungaria în 1992 și 2001 pe grupe de vârstă

Sursă: KSH (Biroul Central de Statistică, Ungaria)

În estimarea structurii pe vârstă a populației migrante, am pornit de la statisticile dintre anii 1992 și 2001 referitoare la cetățenii români imigrați în mod legal în Ungaria.¹⁰

În lipsa unor date asupra soldului migrator (atât intern cât și internațional) pe regiuni defalcate pe etnii, am pornit de la soldul anilor 1992–2002 calculat cu ajutorul datelor referitoare la mișcarea naturală a populației. Pentru această perioadă avem posibilitatea de a documenta în mod satisfăcător procesele naturale de mișcare a populației pe județe. Acest lucru ne-a permis să facem o estimare a soldului migrator ca diferența dintre evoluția numerică între cele două recensăminte și sporul natural al populației maghiare. Rezultatul acestui calcul ar fi o aproximație a soldului migrator (intern și internațional), ceea ce a constituit un punct de pornire pentru estimarea diferențelor pe regiuni.

Problema adaptabilității: reproducerea etnică și cea biologică

■ Din punct de vedere istoric, dezvoltarea și instituționalizarea disciplinei demografice se leagă, pe de o parte, de exigențele statului național (vezi Foucault 1992, 1996), pe de altă parte, de cele ale politicii demografice globale (vezi Hodgson 1983, 1988, 1991; Szreter 1993; Greenhalgh 1996; Melegh 2006). După cel de-al Doilea Război Mondial, demografii din Princeton, care au jucat un rol crucial în instituționalizarea acestei discipline, au abordat procesul demografic ca fiind un subsistem social care poate fi descris prin variabile exprimând stări și procese.¹¹ Prin variabila de stare putem înțelege compoziția populației pe vârstă și sex, iar variabilele procese pot fi separate pe valorile de intrare (natalitate, imigrare), respectiv de ieșire (mortalitate, emigrare).

În descrierea demografică a populației maghiare din România prin acest sistem ne confruntăm cu două probleme. Prima dintre aceste probleme este legată de migrație. Astfel, capacitatea predictivă, și chiar cea

10 Pe baza structurii pe vârste a imigranților între 1992–2001 am elaborat o variantă de bază a ratelor de migrație pe vârste și sexe. Aceste rate specifice au fost variate pe baza ipotezei asupra soldului migrator. Cu alte cuvinte, la realizarea ipotezelor alternative, toate ratele specifice de migrație au fost înmulțite cu o constantă, astfel încât soldul migrator care a rezultat din acest calcul să fie identic cu cel presupus.

11 În acest context, termenul de subsistem este absolut justificat, deoarece paradigma modernizării structural-funcționaliste a lui Talcott Parsons a avut o influență considerabilă asupra dezvoltării disciplinei (Szreter 1993). Această terminologie a intrat în demografia românească în urma activității lui Vladimir Trebici în anii '70 (Trebici 1978).

descriptivă a perspectivei demografice este cu mult mai limitată decât dinamica proceselor naturale de mișcare a populației. Eficiența calculului bazat pe modelul componentei de cohortă este semnificativă în cazul populațiilor sedentare. Pe lângă acestea însă, dinamicele transnaționale analizate de sociologia migrației în ultimul deceniu contestă noțiunea demografică a migrației, tratată ca variabilă de intrare, respectiv de ieșire. Demografia percepe populația din perspectiva „societății container” (Pries 2002), dar acest model nu poate trata dinamicele și practicile transnaționale ale actorilor sociali.¹²

Cea a doua problemă, pe care o vom trata în detaliu în continuare, o reprezintă faptul că delimitarea etnicității populației din comunități mixte sub aspect etnic este mult mai neclară. În aceste cazuri, cuantificarea valorilor de intrare și de ieșire este mai dificilă deoarece pe lângă natalitate, mortalitate și mișcările migratorii, suntem nevoiți să administrăm și procesele de „traversare a granițelor etnice”. Din punct de vedere metodologic, acest lucru ridică problema adaptării metodelor, adică în ce fel putem adapta modelul demografic standard la o populație minoritară.

Reproducerea pe termen lung a unui grup minoritar este întotdeauna o problemă demografică, în sensul că aceasta depinde de raportul nașterilor și al deceselor, precum și de volumul emigrării și al imigrării. Dar reprezintă doar parțial o problemă demografică. Astfel, Brubaker arată cum comunitatea maghiară din Cluj este capabilă să se reproducă doar parțial, nu în sens demografic, ci ca tip de reproducere etno-culturală a grupului (Brubaker et alii 2006: 301–316). În acest sens, Szilágyi N. a operaționalizat diferența dintre reproducerea în sens demografic și cea etno-culturală astfel încât să poată fi utilizată în cercetarea demografică și a atras atenția că (etno)demografia din Transilvania trebuie să reflecte această problemă la nivel metodologic și teoretic (Szilágyi N. 2002, 2004).¹³ Un avantaj al acestui model este compatibilitatea cu metoda componentei de cohortă, respectiv cu sistemul românesc de înregistrare statistică. În plus, Szilágyi N. a încercat să introducă într-o tipologie acele evenimente concrete și cuantificabile care conduc la scăderea numărului membrilor aparținând unei anumite etnii în favoarea alteia. Tipologia lui include cazurile de asimilare intragenerațională (schimbarea identificării naționale), precum și cea intergenerațională (scăderea capacității reproductive etno-culturale). Deși schimbarea naționalității nu este o noțiune necunoscută în Transilvania, în modelul nostru ne vom ocupa în continuare cu scăderea capacității reproducerii etno-culturale.

Scăderea capacității reproductive etno-culturale apare în cazuri în care un părinte aparținând unei anumite etnii nu reușește (în termeni esențialiști) să transmită copiilor săi caracteristicile sale etno-culturale și conținuturile de identitate legate de acestea. În cazul maghiarilor din Transilvania, acest lucru se întâmplă în majoritatea căsătoriilor mixte româno-maghiare. Așa cum subliniază și Brubaker (Brubaker et alii 2006), în Transilvania familia reprezintă una dintre instituțiile cele mai importante ale socializării etnice care (dacă este omogen maghiară) poate contribui la reproducerea micro-societăților maghiare, dar care (dacă se bazează pe o relație de cuplu român-maghiar) poate conduce și la erodarea acesteia. Acest lucru înseamnă că reproducerea etno-culturală a populației maghiare depinde de doi factori: (a) de procentajul căsătoriilor mixte, (b) de modelele socializării etnice în cadrul familiilor mixte.¹⁴

Referitor la acest subiect, dispunem de date relativ exacte privind căsătoriile mixte din punct de vedere etnic. Din datele recensământului se cunoaște faptul că în 2002, 13,7% dintre maghiarii din România care erau căsătoriți trăiau într-o căsătorie mixtă. Din datele referitoare la mișcarea populației putem afla că între anii 1992 și 2005, 18% dintre cei care s-au căsătorit au ales un soț / o soție de altă naționalitate, în majoritatea cazurilor de naționalitate română.

Diferențele regionale sunt, desigur, semnificative, deoarece structura etnică a județelor, a microregiunilor, este foarte diferită.¹⁵ În timp ce în județele Harghita și Covasna, cu populație majoritar maghiară, proporția căsătoriilor mixte în rândul maghiarilor nu ajunge la 5%, în județele din sudul Transilvaniei și din Banat, cum ar fi Sibiu, Hunedoara, Caraș-Severin sau Timiș, majoritatea maghiarilor își aleg un soț / o soție de altă naționalitate.

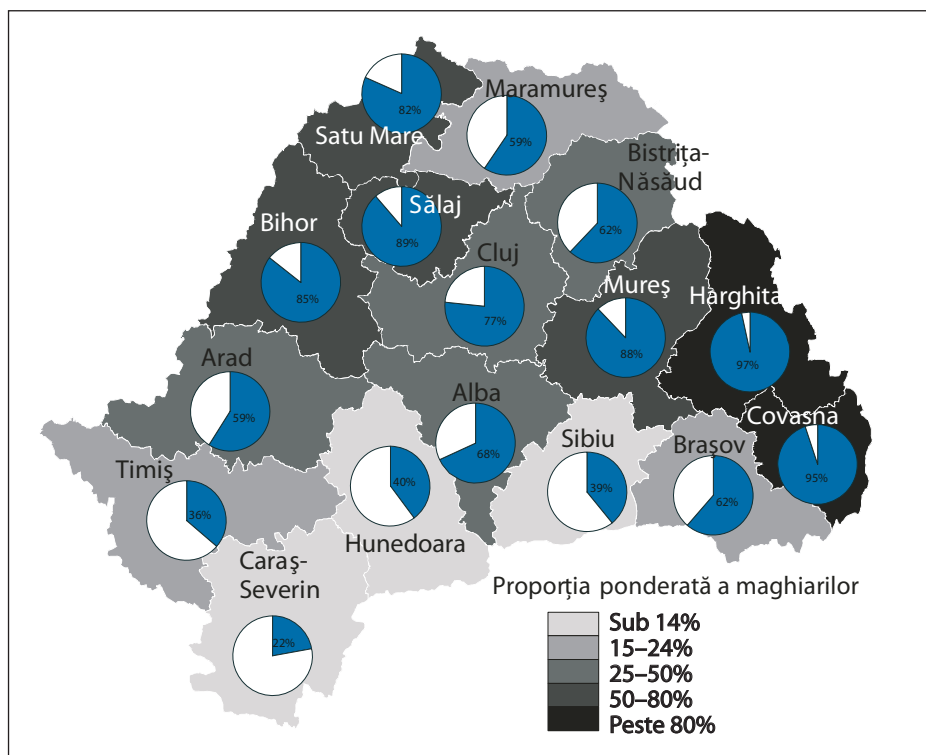
12 În legătură cu aceste probleme metodologice vezi Kiss 2007.

13 Cu acest aspect se ocupă și Kiss 2006.

14 Trebuie menționat că modelul nostru este inevitabil unul simplist. Pe lângă familie, mai există o serie de instituții care contribuie la socializarea etnică și la reproducerea etno-culturală, iar relațiile de cuplu mixte presupun, în prealabil, diminuarea distanțelor sociale. De exemplu, alegerea unei școli cu limba de predare maghiară, respectiv română, are un rol esențial în homogamia/heterogamia etnică ulterioară. În legătură cu diferitele dimensiuni ale asimilării vezi Gordon 1964, Yinger 1981.

15 Literatura relevantă în acest sens descrie natura omogenă/eterogenă a alegerii partenerului de viață ca o combinație între preferințe, norme de grup și necesitățile structurale (vezi Kalmijn 1998). Blau și col. au evidențiat că mărimea grupului, respectiv concentrarea geografică, joacă un rol central (Blau et alii 1982).

Harta 1. Proporția maghiarilor care au încheiat căsătorii mixte pe județele transilvănene între anii 1992 și 2002¹⁶

Sursă: INS

În privința socializării etnice în cadrul familiilor mixte situația nu mai este chiar atât de simplă. O problemă fundamentală o reprezintă instrumentele care permit măsurarea statistică a acestora și importanța/semnificația diferitelor aspecte măsurabile statistic în cadrul socializării etnice ca întreg. Din punct de vedere conceptual, putem să ne bazăm pe Brubaker și colegii săi (Brubaker et alii 2006: 311–314), care descriu relațiile de cuplu mixte româno–maghiare ca o serie de alegeri între alternative marcate din punct de vedere etnic, în general reciproc exclusive. În Transilvania atât etnicitatea românească cât și cea maghiară dispun de caracteristici marcante, semnificații relativ neechivoce, ambele având ideologii naționale structurate și sisteme de instituții bine conturate (adesea în opoziție ideologică una față de cealaltă). În schimb, identitățile intermediare (hibride) nu au caracteristici marcante și nu dispun de discursuri și instituții în care acestea să se integreze. În aceste condiții, cuplurile mixte sunt forțate să facă în mod constant alegeri, începând de la alegerea bisericii pentru ceremonia de cununie,¹⁷ alegerea numelui și religiei copiilor, și până la alegerea școlii cu limbă de predare română respectiv maghiară. Desigur, afirmația – conform căreia rezultatul final al socializării în familiile mixte este alegerea uneia sau alteia dintre etnii reduce complexitatea realității sociale – nu este departe de realitate. În orice caz, putem considera faptul că este mai relevantă decât acele afirmații care¹⁸ întrevăd apariția unei populații și a unor identități „hibride”. În opinia noastră, aceste afirmații sunt pe de o parte ideologice, pe de altă parte esențialiste, în sensul că ele deduc automat prezența „hibridității” din punct de vedere sociologic pe baza originii mixte. În realitate, în Transilvania sunt dominante acele mecanisme sociale care îi forțează pe cei de origine mixtă să aleagă una sau alta dintre categoriile etnice. Deși existența discursurilor și instituțiilor naționale care tind spre exclusivism nu a

16 Pe hartă apare proporția ponderată a maghiarilor. „Pentru a calcula proporția ponderată pe fiecare județ am înmulțit numărul maghiarilor care trăiesc într-o anumită localitate (și nu unități administrative) cu proporția lor în acea localitate, apoi am împărțit suma produselor cu suma numărului locuitorilor maghiari” (Szilágyi N. 2004, 185). Formula este următoarea: $P_s = \sum(p_i \times P_i) / P_{tot}$, unde p_i – proporția maghiarilor dintr-o anumită localitate; P_i – numărul maghiarilor din localitatea respectivă, P_{tot} – totalul populației maghiare.

17 Biserica ortodoxă și cea greco-catolică au caracteristici naționale, respectiv trăsături naționalizante clar românești, în timp ce la biserica reformată, romano-catolică și cea unitariană sunt clar ungurești.

18 Pornind de la faptul că în Transilvania trăiesc în număr și într-o proporție relativ mare persoane de origine mixtă din punct de vedere etnic.

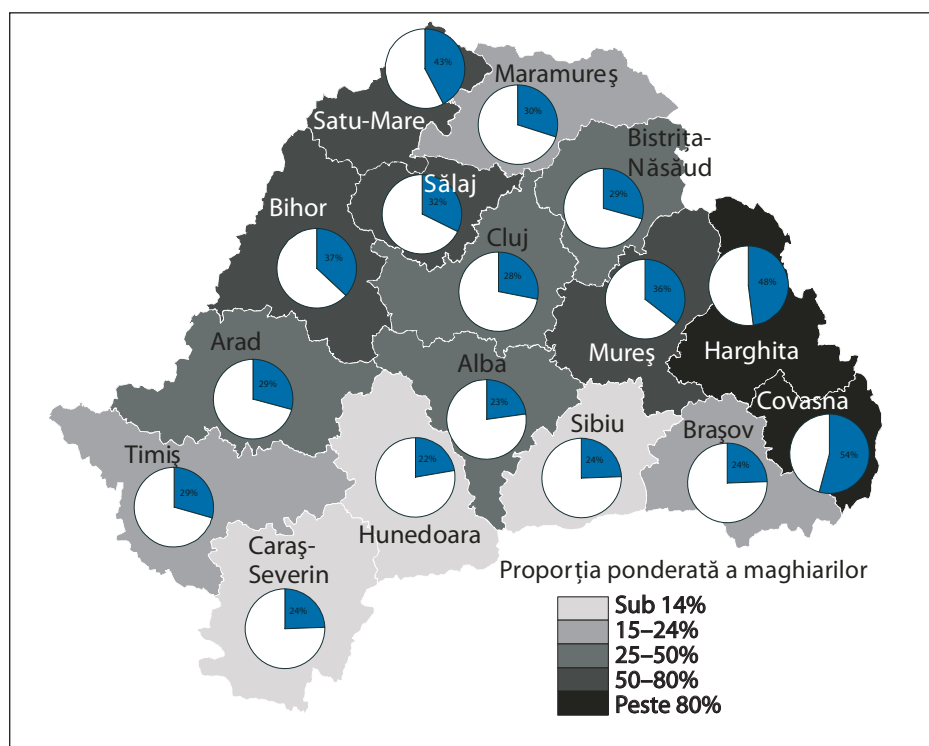
condus la formarea unor grupuri izolate și, deși există multiple contacte între aceste grupuri, alegerea grupului etno-cultural este totuși normativă.

Trebuie menționat și faptul că înregistrarea statistică se integrează, de asemenea, în discursuri naționale. Deși aceasta constituie inevitabil punctul de pornire într-o analiză demografică care interoghează apartenența etnică, aceasta se realizează la ora actuală într-o logică disjunctivă („ori-ori”), care tinde spre o reprezentare exclusivistă din punct de vedere etnic. Se poate afirma că atunci când copiii din familiile mixte sunt înregistrați ca fiind români sau maghiari în cursul înregistrării mișcărilor de populație sau în cel al recensămintelor, această categorizare este pentru părinți tot o situație în care sunt nevoiți să aleagă una dintre alternativele definite etnic și reciproc exclusive. Din acest punct de vedere, înregistrarea statistică nu este un act izolat, ci face parte dintr-un mecanism extins care clasifică persoanele de origine mixtă într-una sau cealaltă dintre categoriile etnice.

Atât în cursul înregistrării mișcărilor de populație, cât și în cazul unui recensământ apar întrebări referitoare la naționalitatea părinților și a copiilor. Noi am pornit de la registrele recensământului. Se cunoaște ce procent dintre familiile mixte cu soț/soție de naționalitate maghiară și-au înregistrat copiii ca fiind maghiari, dacă soția, respectiv soțul este de naționalitate maghiară.

În România, un total de 32,3% din familiile mixte cu soț sau soție de naționalitate maghiară și-au înregistrat copiii ca fiind maghiari. Acest procent variază în funcție de regiune și județe, ceea ce depinde, de asemenea, într-o mare măsură, de compoziția etnică. În județele Harghita și Covasna, cu populație majoritar maghiară, socializarea etnică pare echilibrată, cam jumătate dintre copii din familiile mixte au fost înregistrați ca fiind maghiari, respectiv români. În contrast, în județele Brașov, Sibiu, Alba, Hunedoara, Caraș-Severin, unde procentul maghiarilor nu atinge 10%, proporția familiilor care își înregistrează copiii ca fiind maghiari rămâne sub 25%.

Harta 2. Proporția familiilor mixte cu soț sau soție de naționalitate maghiară care și-au înregistrat copiii ca fiind maghiari

Sursă: INS

În formularea lui Szilágyi N., asimilarea intergenerațională (scăderea capacității reproductive etno-culturale) înseamnă că *femeile de etnie maghiară nasc copii români*. Pe de altă parte, însă, există și femei de altă naționalitate care nasc „copii maghiari”. Dacă socializarea etnică în cadrul familiilor mixte este echilibrată, scăderea amintită mai sus este compensată de această creștere. Dar, în caz că nu se întâmplă așa, conform lui Szilágyi N., apare o discrepanță între reproducerea demografică și cea etno-culturală (Szilágyi N. 2002).

Reproducerea demografică se referă la numărul de copii născuți de contingentul feminin fertil al populației amintite (în cazul nostru de femei maghiare), pe baza căreia putem calcula indicii de fertilitate. În privința reproducerii etnice, însă, problema care se pune este: ce procent dintre acești copii se va identifica cu populația respectivă (în cazul nostru cu populația maghiară). După cum am mai semnalat, acest procent depinde de proporția căsătoriilor mixte și de modelele socializării etnice în cadrul familiilor mixte. Formula ratei reproducerii etnice (abreviată RE – reproducere etnică) este obținută în felul următor:

$$RE = HomM \times 100 + HetM \times (RE_{Het_b\u00e2rba\u021bi} + RE_{Het_femei}),$$

unde

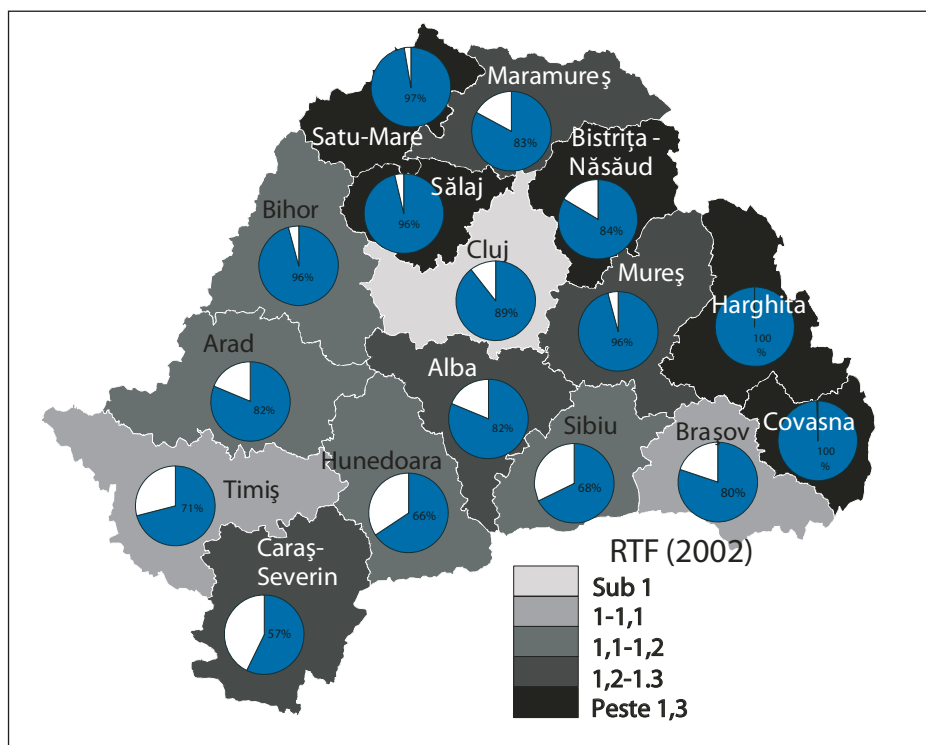
HomM – proporția căsătoriilor omogene, în care reproducerea etnică poate fi considerată de 100%,

HetM – proporția căsătoriilor mixte,

RE_{Het_femei}, RE_{Het_b\u00e2rba\u021bi} – reproducerea etnică în cadrul familiilor mixte, în cazul so\u021biei, respectiv so\u021bului de na\u021bionalitate maghiară (practic care este procentajul copiilor \u00eenregistra\u021bi ca fiind maghiari).

Cu alte cuvinte, rata reproducerii etnice exprim\u0102 raportul dintre num\u0103rul copiilor \u00eenregistra\u021bi ca fiind maghiari \u0219i num\u0103rul de copii n\u0103scu\u021bi de mame de na\u021bionalitate maghiară. Pe baza acestui indice putem deduce \u00een ce m\u0103sur\u0102 asimilarea intergenera\u021bional\u0102 \u00een raport cu fertilitatea feminin\u0102 conduce la sc\u0103derea capacit\u0103\u021bi de \u00eenlocuire \u00een timp a genera\u021biilor \u00een cazul popula\u021biei minoritare.

Harta 3. Rata reproducerii etnice, respectiv fertilitatea femeilor de etnie maghiară pe jude\u021be \u00een 2002

Surs\u0103: Calcule proprii pe baza datelor INS

Harta nr. 3 prezint\u0102 rata reproducerii etnice pe jude\u021be. Valoarea la nivelul Transilvaniei este de 93,6%, ceea ce \u00eenseamn\u0102 c\u0103 pentru 1000 de copii n\u0103scu\u021bi de femei de etnie maghiare vom avea 936 de copii \u00eenregistra\u021bi ca fiind maghiari. Diagonal, rata asimil\u0103rii intergenera\u021bionale este de 6,4%. Desigur, la fel ca \u0219i \u00een cazul propor\u021biei c\u0103s\u0103toriilor mixte \u0219i al modelelor de socializare etnic\u0102 \u00een familiile mixte, diferen\u021bele regionale sunt semnificative. \u00c\n jude\u021bele Harghita \u0219i Covasna, unde num\u0103rul c\u0103s\u0103toriilor mixte este relativ redus, iar socializarea etnic\u0102 \u00een familiile mixte este echilibrat\u0102, nu exist\u0102 o pierdere datorat\u0102 asimil\u0103rii; \u00een schimb, \u00een unele jude\u021be din partea de sud a Transilvaniei, aceast\u0102 pierdere conduce la sc\u0103derea cu o treime a capacit\u0103\u021bi de \u00eenlocuire \u00een timp a genera\u021biilor \u00een cazul popula\u021biei maghiare.

Av\u00e2nd \u00een vedere c\u0103 reproducerea etnic\u0102 este determinat\u0102 de propor\u021bia c\u0103s\u0103toriilor mixte \u0219i de socializarea etnic\u0102 \u00een familiile mixte, ipotezele formulate pentru acestea sunt valide \u0219i \u00een acest caz. La nivelul unui jude\u021b, reproducerea etnic\u0102/pierdere datorat\u0102 asimil\u0103rii este determinat\u0102 de structura etnic\u0102. \u00c\n proiectarea popula\u021biei, pierdere datorat\u0102 asimil\u0103rii va fi considerat\u0102 ca fiind constant\u0102.

REZULTATELE PROIECTĂRII POPULAȚIEI LA NIVEL NAȚIONAL ȘI JUDEȚEAN

Rezumatul ipotezelor privind populația maghiară

■ În continuare vom discuta rezultatele proiectării demografice privind întreaga populație maghiară din România care au fost obținute pe baza ipotezelor formulate în capitolul anterior. Tabelul 5. prezintă un rezumat al acestor ipoteze.

Tabelul 5. Ipotezele scenariilor examinate în cazul întregii populații maghiare din Transilvania

		Varianta de bază	Varianta superioară	Varianta inferioară	Varianta cu sold migrator 0
Rata de fertilitate totală (RFT)		2002: 1,23 2022: 1,5 2032: 1,7	2002: 1,23 2022: 1,7 2032: 1,8	2002: 1,23 2022: 1,31 2032: 1,31	2002: 1,23 2022: 1,5 2032: 1,7
Speranța de viață la naștere (EO)	2002: 66,8 2022: 73 2032: 76	2002: 66,8 2022: 76 2032: 79	2002: 66,8 2022: 70 2032: 73	2002: 66,8 2022: 73 2032: 76	
	2002: 75 2022: 79 2032: 82	2002: 75 2022: 82 2032: 85	2002: 75 2022: 76 2032: 79	2002: 75 2022: 79 2032: 82	
Soldul migrației internaționale		2002: -5,5‰ 2032: -4 ‰	2002: -5,5‰ 2032: -4 ‰	2002: -5,5‰ 2032: -4 ‰	2002: 0‰ 2032: 0 ‰
Rata reproducerii etnice (ER)		93,6%	93,6%	93,6%	93,6%

În cele ce urmează, vom discuta un număr total de patru scenarii. Pe lângă varianta de bază, am realizat câte o variantă superioară, respectiv inferioară în privința fertilității și a mortalității, precum și o variantă unde am presupus un sold migrator zero.

Rezumând din nou ipotezele, am presupus că:

a) *Fertilitatea* crește în cea de-a doua parte a perioadei fertile, ceea ce conduce la o creștere lentă a ratei fertilității totale (RTF). În varianta de bază, valoarea RTF crește de la 1,23 la 1,5 în 2022, respectiv la 1,7 în 2032. Astfel, valoarea RTF și agenda fertilității vor ajunge mai aproape de media europeană actuală.

Dintre ipotezele alternative, varianta superioară presupune o creștere mai rapidă și marcantă, iar în varianta inferioară, RTF se va stabili la valoarea calculată pentru anul 2005.

b) În varianta de bază, *speranța de viață la naștere* va crește până în 2022 cu 4 ani la femei, respectiv cu 6 ani la bărbați. Creșterea până în 2032 va fi pentru ambele sexe de încă 3 ani.

În varianta superioară, în cursul primilor douăzeci de ani, această creștere va fi de 10 ani la bărbați, respectiv de 7 ani la femei, la care se vor adăuga încă 3 ani în următorul deceniu.

În varianta inferioară, în cursul primilor douăzeci de ani, această creștere va fi de 3 ani la bărbați, respectiv de 1 an la femei, la care se vor adăuga încă 3 ani până în 2032.

c) În ceea ce privește *migrația*, am presupus că soldul migrației internaționale, care a fost de 5,5 la mie în anul 2002, va ajunge în 2004 la 4 la mie. Ca ipoteză alternativă, am realizat și o variantă cu un sold migrator zero. Compararea acestui scenariu cu varianta de bază ne permite estimarea efectului demografic cumulat al migrației.

d) În cazul fiecărui scenariu am presupus că *rata reproducerii etnice* va rămâne constant, adică la 93,6%, iar rata asimilării intergeneraționale va fi de 6,4%. Conform acestei valori trebuie să corectăm estimările noastre privind numărul de nou-născuți, față de valorile calculate pe baza ratelor de fertilitate.

Ipotezele privind evoluția populației României

■ Pe lângă evoluția numerică a populației maghiare, am considerat că este importantă estimarea proporției acesteia relativ la populația totală. Din acest motiv am elaborat și o proiectare a populației României.

În cazul populației României, am procesat o singură variantă. Studiul nostru se referă, în primul rând, la evoluția populației maghiare din România, nu la cea a întregii populații. Proiectarea demografică a populației României a fost realizată doar cu scopul de a contextualiza procesele demografice ale populației maghiare, respectiv pentru a determina evoluția proporției acestei minorități. Rezultatele calculului referitoare la România vor fi comparate cu varianta de bază procesată pentru populația maghiară.

Tabelul 6. Ipotezele proiectării populației pentru întreaga populație a României

Rata de fertilitate totală (RFT)	2002: 1,28	
	2022: 1,55	
	2032: 1,75	
Speranța de viață la naștere (E0)	2002: 7,3	2002: 67,3
	2022: 73	2022: 73
	2032: 76	2032: 76
	2002: 74,7	2002: 74,7
	2022: 79	2022: 79
	2032: 82	2032: 82
Soldul migrației internaționale	2002: -4‰	
	2032: -2 ‰	

Ipotezele noastre privind evoluția viitoare a populației țării sunt următoarele:

a) Evoluția *fertilității* feminine din România va fi similară cu cea din varianta de bază în privința populației maghiare. Am presupus însă că va exista o diferență de 0,05 în favoarea întregii populații a României.¹⁹ Această ipoteză se bazează pe datele discutate mai sus, care arată o echilibrare a diferenței dintre rata fertilității la femeile maghiare și rata fertilității la femeile române.

b) Speranța de viață la naștere, atât la femei cât și la bărbați, este similară cu valorile anticipate în varianta de bază pentru populația maghiară.

c) În cazul întregii populații am presupus o valoare inițială a soldului migrator de -4 la mie care va scădea la -2 la mie până în 2032.

În prezent, există o serie de date care sugerează că majoritarii români ortodocși, respectiv membrii minorităților, participă în migrația internațională în aceeași măsură (Sandu 2001, 2005). Pe termen lung însă, am presupus că soldul migrator negativ al populației maghiare va depăși media pe țară. În timp ce în cazul populației românești creșterea economică a țării va putea conduce la reorganizarea migrației, în cazul maghiarilor trebuie să luăm în considerare și componenta etno-culturală a migrației,²⁰ precum și faptul că migrația spre Ungaria (mai ales spre Budapesta) poate fi interpretată și în termeni de mobilitate socială.

În cazul populațiilor regionale nu am diferențiat soldul migrator. În toate cazurile am efectuat calculele pe baza ipotezei scăderii de la 4 la mie la 2 la mie. Excepție fac regiunile unde proporția maghiarilor depășește 65%. La acestea am realizat programul pentru populația totală folosind indicii de migrație presupus în cazul populației maghiare.²¹ În privința fertilității și a mortalității, am pornit de la valorile pe județene.

19 Aceasta va fi cauzată de fertilitatea mai ridicată a altor minorități, mai ales a romilor.

20 Pentru relația dintre migrație și etnicitate vezi Brubaker 1998; Brubaker et alii 2006; Horváth 2002; Kiss–Csata Zs. 2004.

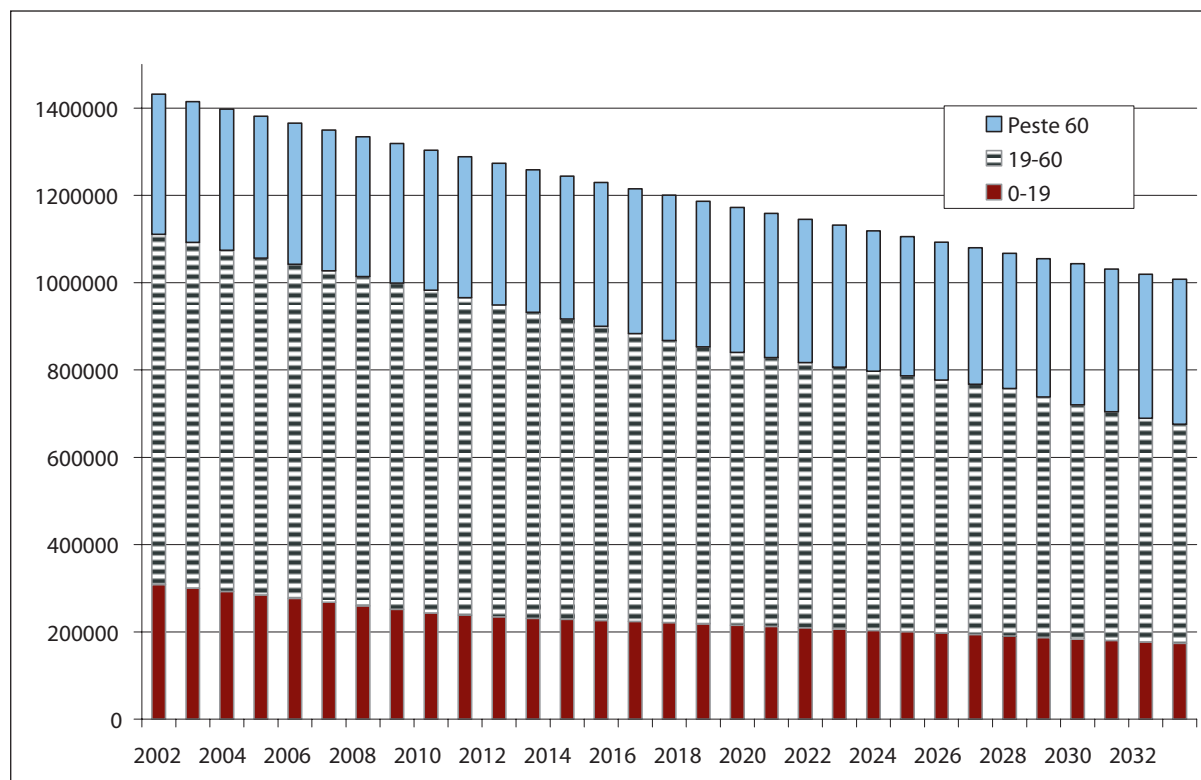
21 În caz contrar, am formula practică concluzii referitoare la proporția maghiarilor prin compararea diferitelor scenarii privind maghiarii.

Evoluția populației maghiare până în 2032 conform variantei de bază

■ În varianta de bază, populația maghiară din Transilvania va scădea la 1 132 000 până în 2022, respectiv până la 1 008 000 până în 2032. Aceasta înseamnă o scădere totală de 29,6% în 30 de ani.

Desigur, efectivul diferitelor grupe de vârstă evoluează diferit. În timp ce numărul celor de peste 65 ani crește cu 3,4%, numărul celor de până la 19 ani scade cu 43,6%, iar numărul celor între 20 și 64 de ani cu 33,4%.

Figura 5. Evoluția populației maghiare pe cele trei grupe mari de vârstă (varianta de bază)

Sursă: Calcule proprii

Astfel, proporția celor sub 19 ani va scădea la 18,2% până în 2022 și 17,3% până în 2032, iar proporția celor de peste 65 de ani va crește la 22,4%, respectiv la 23,9%. De asemenea, proporția populației active va scădea, deși într-un ritm ceva mai lent: la 59,3% până în 2022, respectiv la 58,9% până în 2032. Vârstă medie va crește și ea în mod semnificativ: va atinge 44,6 ani în 2022, respectiv 46,8 ani în 2032.

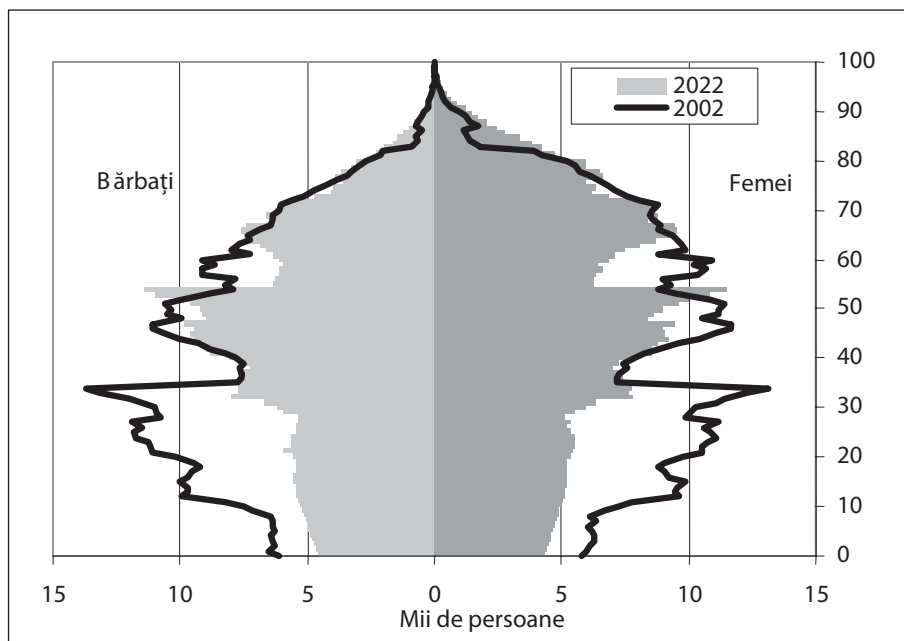
Tabelul 7. Evoluția vârstei medii și a structurii pe grupe de vârstă (varianta de bază)

	Vârsta medie	0-19 ani	20-64 ani	peste 65 ani
2002	37,3	21,6%	62,2%	16,2%
2022	44,6	18,2%	59,4%	22,4%
2032	46,8	17,2%	58,9%	23,9%

Sursă: Calcule proprii

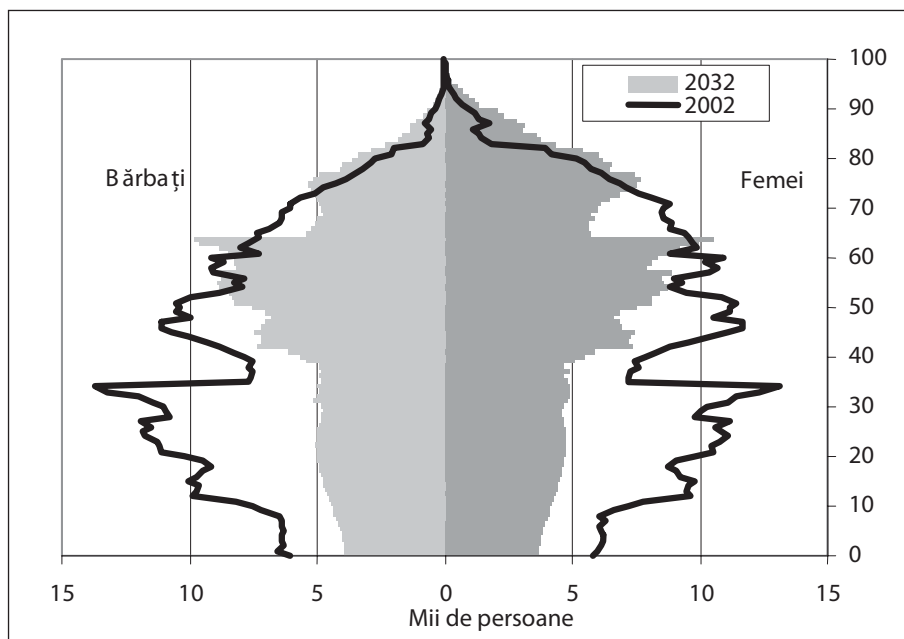
Tendința de îmbătrânire se poate observa foarte clar prin compararea piramidei de vârste calculate pentru 2022 și 2032, cu cea din 2002.

Figura 6. Populația maghiară pe vârste și sexe în 2022 (varianta de bază)

Sursă: Calcule proprii

Figura 7. Populația maghiară pe vârste și sexe în 2022 (varianta de bază)

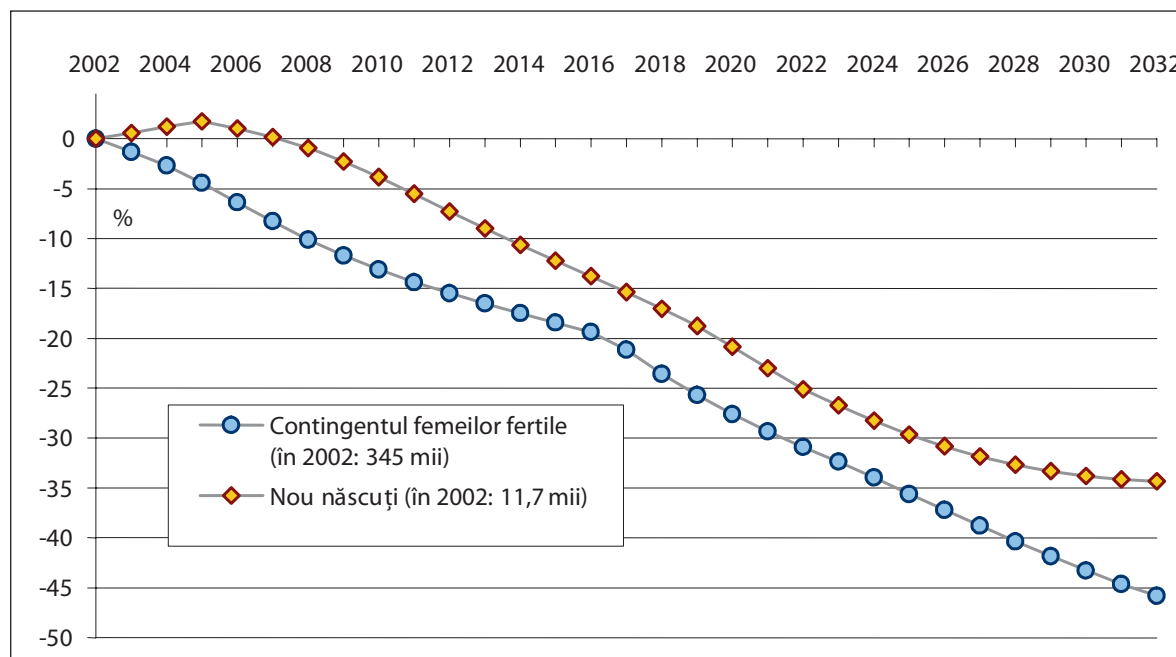
Sursă: Calcule proprii

Populația feminină fertilă va scădea cu 31% până în 2022, respectiv cu 47% până în 2032 în comparație cu valoarea din 2002. Prin urmare, deși în varianta de bază se observă o creștere destul de semnificativă a fertilității (38% în 2022, respectiv 46% în 2032), în viitor se așteaptă o scădere semnificativă a numărului nou-născuților. Această scădere însă va fi mai mică în comparație cu declinul contingentului feminin de vârstă fertilă. Numărul nașterilor va scădea probabil cu 25% până în 2022, respectiv cu 34% până în 2032.

Merită subliniat că datele statistice referitoare la mișcarea naturală a populației pentru perioada 2002–2005 arată o ușoară creștere a numărului de nou-născuți înregistrați ca fiind maghiari, în paralel cu creșterea fertilității feminine. Calculele noastre indică însă o stopare a acestei creșteri în ciuda faptului că am presupus creșterea

continuă a fertilității. Mai mult, probabil, acest lucru s-a produs deja în anul 2006²², iar în anul 2007 ne putem aștepta la o scădere a numărului nou-născuților față de 2002.

Figura 8. Evoluția până în 2032 a contingentului femeilor la vârstă fertilă și a numărului nou-născuților față de 2002, în cazul populației maghiare (%)

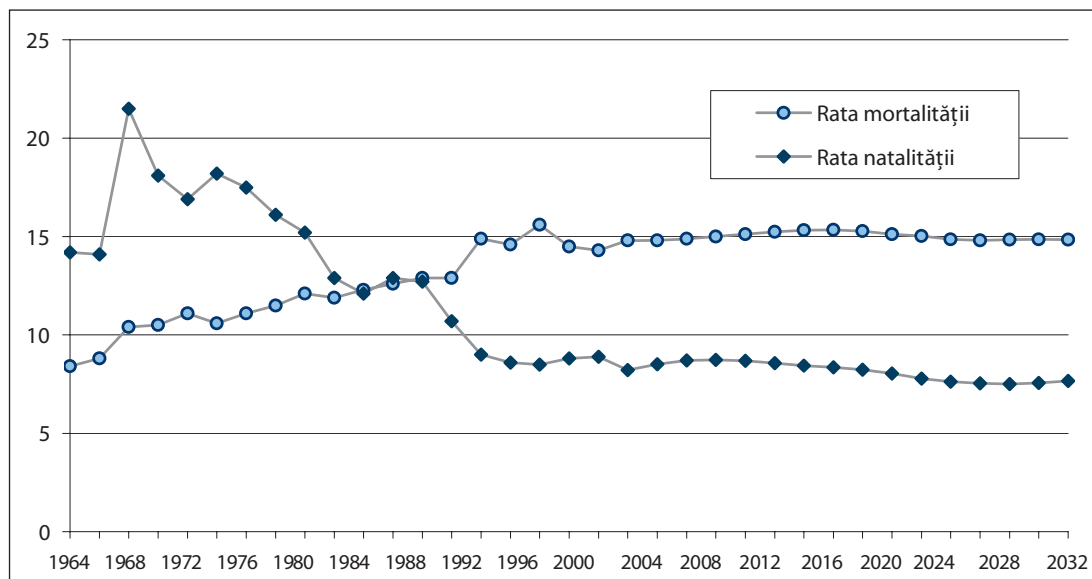
Sursă: Calcule proprii

În varianta de bază a proiectării am presupus o creștere semnificativă a speranței de viață la naștere pentru ambele sexe. În urma proceselor de îmbătrânire însă, aceasta nu implică și scăderea ratei mortalității. Aceasta va rămâne, probabil, în jurul valorii de 15 la mie în perioada 2002–2032.

Mișcarea naturală a populației merită discutată într-o perioadă de timp mai îndelungată. Într-o lucrare anterioară am estimat indicatorii mișcării naturale a populației maghiare din România între anii 1964 și 1992 (Kiss 2007). Aceștia indică faptul că sporul natural în cea de-a doua parte a anilor '80 a fost aproape 0. Scăderea naturală masivă a populației maghiare a început în 1990. Între 1989 și 1993 numărul nașterilor a scăzut cu aproape 40%, în timp ce mortalitatea a crescut semnificativ. De atunci, discrepanța dintre numărul de nașteri și decese a condus la o scădere naturală medie anuală de 6-7 la mie. Între 2002 și 2032 acești indici nu se vor apropia, în ciuda creșterii semnificative a fertilității și a speranței de viață la naștere, și din acest motiv sporul natural negativ din următorii 30 de ani va reprezenta, în mod sigur, principala cauză a declinului populației maghiare din Transilvania.

22 În momentul elaborării acestui studiu nu cunoșteam datele privind mișcarea populației pentru anul 2006 grupate pe naționalitate.

Figura 9. Rata mortalității și a natalității între 1964 și 2032 (conform variantei de bază a proiectării populației pentru perioada 2002–2032)

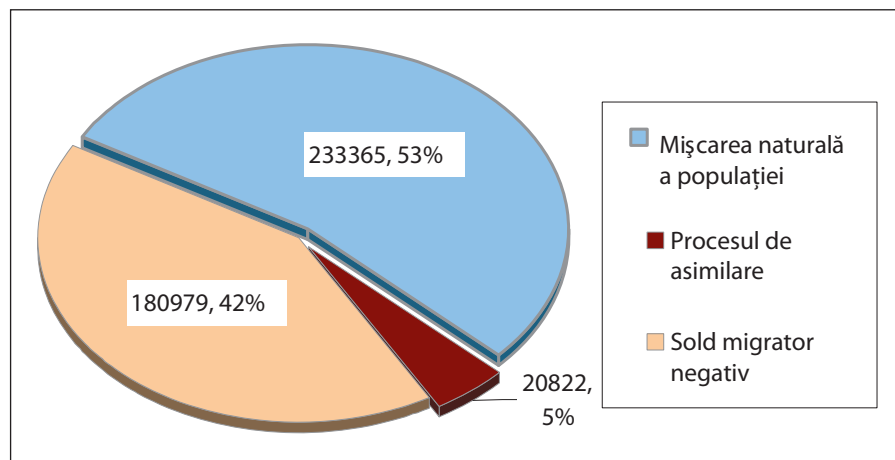
Sursă: Calcule proprii

Pe baza ipotezei noastre soldul negativ migrator se va tempera de la 8000 de persoane din 2002 la 4000 până în 2032. Acest lucru înseamnă că în perioada 2002–2032, descreșterea datorată soldului migrator negativ va fi de 181 000 persoane.

Dacă presupunem că rata reproducției etno-culturale (ER) va fi constantă, pierderea datorată asimilării intergeneraționale pentru 30 de ani poate fi estimată la 20-21 000 de persoane.

Figura de mai jos ilustrează factorii care conduc la descreșterea populației maghiare. Un astfel de calcul, pe de o parte este foarte ilustrativ, dar pe de altă parte are și câteva puncte vulnerabile. Principalul avantaj al modelului demografic bazat pe metoda componentei de cohortă îl constituie, poate, tocmai faptul că tratează diferitele procese în relația lor reciprocă. Astfel, este important să subliniem că una dintre cauzele sporului natural negativ o constituie soldul migrator negativ. Acest lucru se întâmplă deoarece se deplasează generațiile cu capacitate reproductivă și acest lucru contribuie la scăderea numărului de nașteri, iar prin deformarea structurii de vârstă contribuie la creșterea ratei mortalității.

Figura 10. Cauzele scăderii populației maghiare între 2002 și 2032 (în mii de persoane, respectiv în procente)

Sursă: Calcule proprii

Compararea diferitelor scenarii este utilă, printre altele, în conturarea unei imagini despre efectele exercitate de unele procese asupra celorlalte.

Scenarii alternative

Varianta cu sold migrator de 0

În varianta de bază a proiecției demografice, am luat în calcul un sold negativ migrator de 181 000 de persoane între 2002–2032. Pierderea numerică datorată migrației depășește însă acest număr. Populația migrată provine din grupele de vârstă tinere în perioada fertilă a vieții, ceea ce va influența negativ numărul nașterilor. Impactul cumulat al migrației poate fi estimat prin compararea variantei de bază și a variantei cu sold migrator 0. Această variantă însă nu este una realistă, ea fiind elaborată pentru a analiza efectele demografice ale migrației.

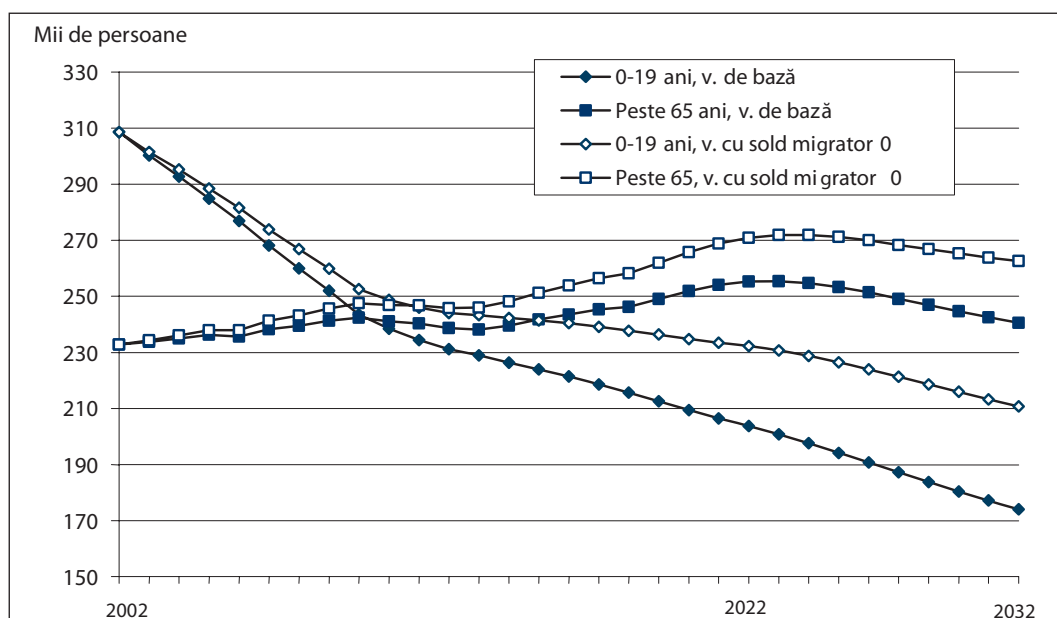
Conform variantei cu sold migrator 0, populația maghiară ar fi de 1 273 400 în 2022, respectiv de 1 200 300 în 2032. Diferența dintre varianta de bază și varianta cu sold migrator 0 depășește cu cca. 12 000 numărul pierderii migratoare din varianta de bază. Conform variantei de bază, în 2032 populația maghiară va fi cu 16% mai mică decât în varianta cu sold migrator 0. Așa cum se poate observa în tabelul și graficul de mai jos, migrația nu afectează în aceeași măsură toate grupele de vârstă. În timp ce populația sub 19 ani scade cu 17,4% datorită migrației, în cazul celor peste 65 de ani această diferență este de doar 8,4%.

Tabelul 8. Evoluția populației maghiare din România în varianta de bază, respectiv în varianta cu sold migrator de 0

An	Populația la începutul anului (mii de persoane)		Diferența (%)	Sub 19 ani (mii de persoane)		Diferența (%)	Peste 65 de ani		Diferența (%)
	Varianta de bază	Sold migrator 0		Varianta de bază	Sold migrator 0		Varianta de bază	Sold migrator 0	
2002	1431,8		-	308,6		-	232,8		-
2022	1131,9	1273,4	11,1	206,5	233,5	11,5	254,1	268,8	5,5
2032	1007,9	1200,3	16,0	174,0	210,7	17,4	240,6	262,6	8,4

Sursă: Calcule proprii

Figura 11. Evoluția populației sub 19 ani, respectiv a celei de peste 65 de ani, în varianta de bază, respectiv în varianta cu sold migrator 0 până în anul 2032

Sursă: Calcule proprii

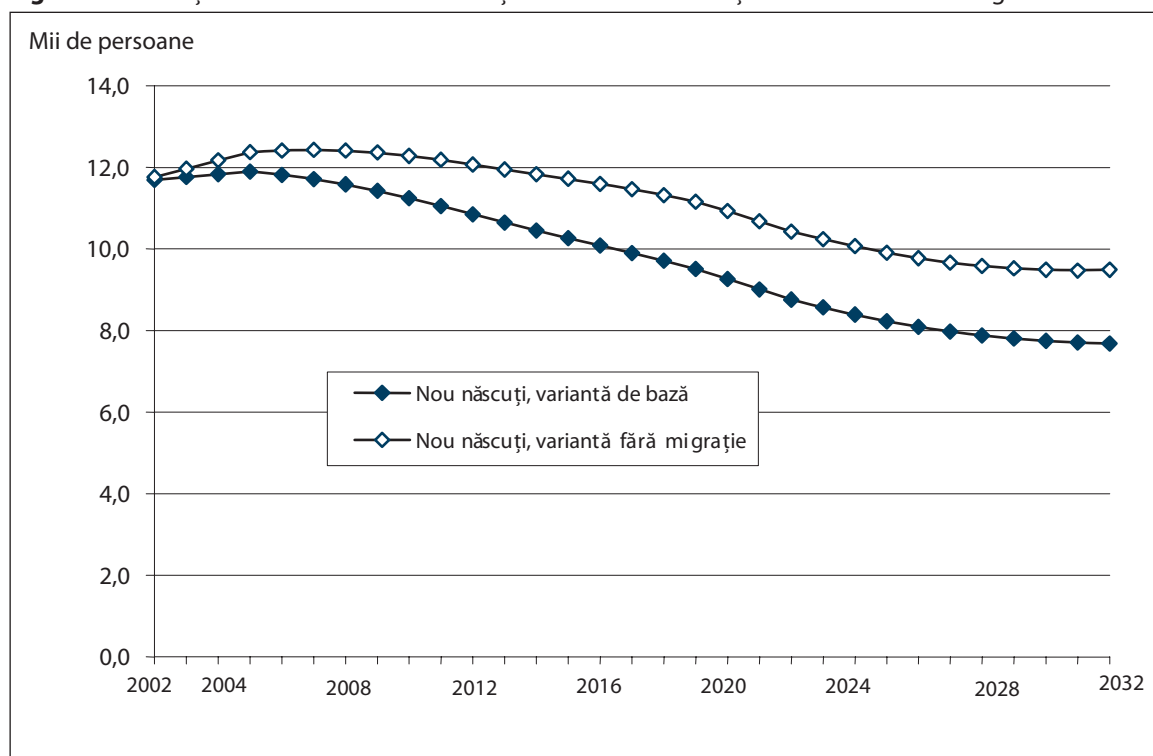
Migrația are o influență negativă asupra capacității reproductive a populației de origine. Conform tabelului 9, în cadrul contingentului femeilor de vârstă fertilă, aceasta produce o scădere mai masivă decât în cadrul populației totale. Acest lucru se reflectă și în numărul de nașteri. În varianta de bază, în 2032 numărul nou-născuților va fi de 7,7 mii, ceea ce este cu 19% mai puțin decât valoarea de 9,5 de mii calculată în varianta fără migrație.

Tabelul 9. Contingentul de feminin de vârstă fertilă și numărul de nașteri în 2022 și 2032

	Femei la vârstă fertilă (mii)		Diferența (%)	Numărul de nașteri (mii)		Diferența (%)
	Varianta de bază	Sold migrator 0		Varianta de bază	Sold migrator 0	
2002	344,6	346,0		11,7	11,8	0,6%
2022	238,1	280,2	15,0%	8,8	10,4	16,0%
2032	186,8	233,6	20,0%	7,7	9,5	19,1%

Sursă: Calcule proprii

Figura 12. Evoluția numărului de nou-născuți în varianta de bază și în varianta cu sold migrator 0

Sursă: Calcule proprii

Varianta superioară, respectiv inferioară pentru fertilitate și mortalitate

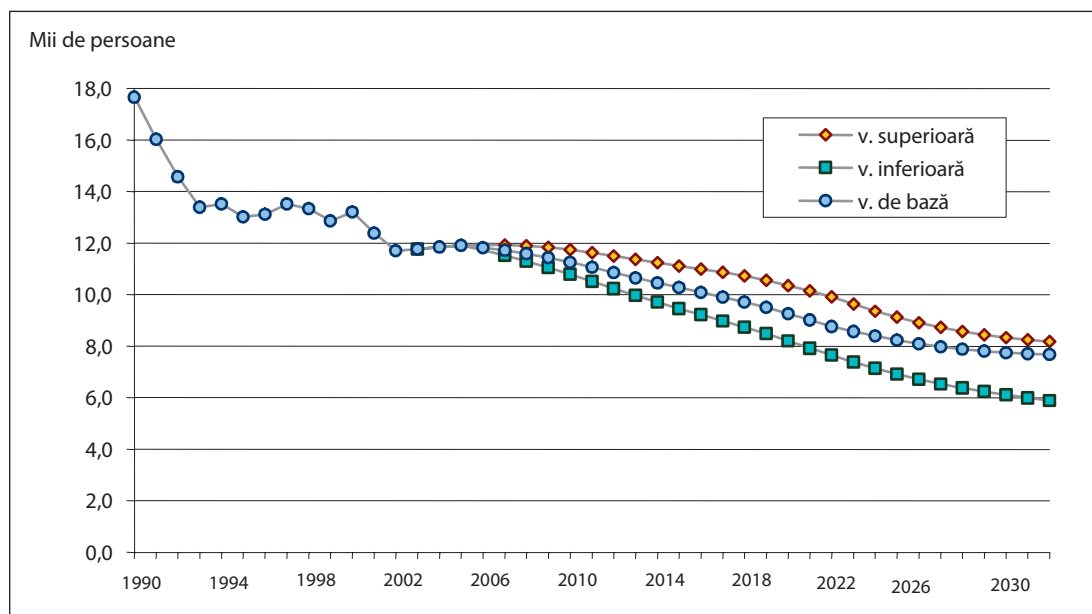
Pornind de la tendințele actuale, varianta cu un sold migrator 0 nu poate fi considerată un scenariu realist. Prin urmare, această variantă poate fi considerată un fel de calcul adițional, cu care putem să scoatem în evidență efectele demografice ale migrației. În schimb, ipotezele alternative formulate în privința fertilității și mortalității pot fi considerate realiste.

Așa cum s-a văzut în varianta de bază, unde am presupus o creștere relativ semnificativă a fertilității și a speranței de viață la naștere, rata mortalității s-a menținut constantă, în timp ce rata natalității a arătat o ușoară scădere. În varianta superioară am presupus o creștere mai accentuată atât a fertilității, cât și a speranței de viață la naștere.

În varianta superioară am presupus o valoare a RTF de 1,8 pentru anul 2032, ceea ce reprezintă o diferență mică față de valoarea de 1,7 folosită în calcule în varianta de bază. Există însă o diferență mai semnificativă în

ritmul creșterii. În varianta superioară RTF ar atinge deja în 2022 valoarea de 1,7. În varianta inferioară RTF ar avea o valoare mai mare decât în 2002, dar creșterea observată în ultimii ani s-ar opri și valoarea RTF s-ar stabiliza la valoarea de 1,31 calculată pentru 2005.

Figura 13. Evoluția numărului de nou-născuți în varianta superioară, respectiv inferioară față de varianta de bază

Sursă: Calcule proprii

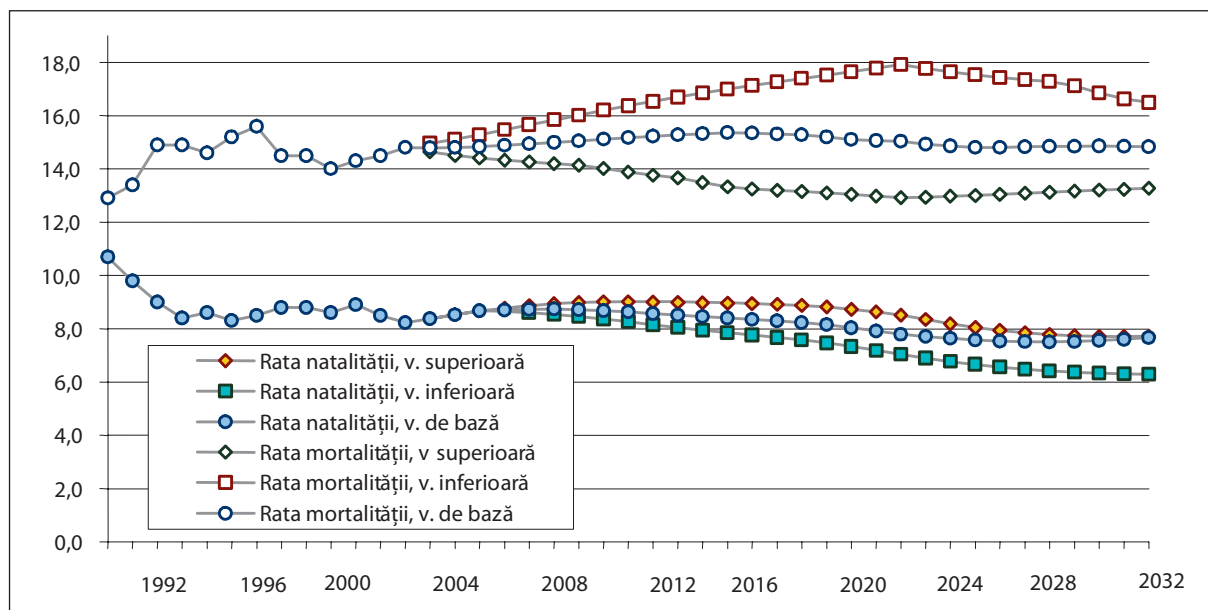
În varianta de bază, în ciuda creșterii fertilității nu vom înregistra creșterea observată în ultimii ani a ratei de natalitate. Cauza acesteia o constituie scăderea numerică a contingentului feminin de vârstă fertilă. O creștere viitoare a ratei natalității poate fi atinsă doar în cazul unei creșteri mai semnificative a fertilității decât cea presupusă în varianta de bază. În varianta superioară am presupus o creștere mai accentuată a fertilității. Cu toate acestea, creșterea ratei natalității chiar și în acest caz ar continua doar pe termen scurt, până în anul 2009. Calculând cu o rată totală a fertilității caracteristică anului 2005, scăderea ratei natalității (și a numărului de copii) se va produce imediat.

Tabelul 10. Rata mortalității în 2022 și 2032

	Varianta de bază	Varianta superioară	Varianta inferioară
2002		14,8	
2022	15	12,9	17,9
2032	14,8	13,2	16,5

Sursă: Calcule proprii

Varianta de bază ia în calcul o creștere a speranței de viață până în 2022 de 6 ani la bărbați, respectiv de 4 ani la femei. În varianta superioară, această creștere este de 9 ani, respectiv 7 ani. Varianta inferioară ia în calcul, de asemenea, o creștere, dar aceasta este de doar 1 an la femei, respectiv 3 ani la bărbați până în 2022. În varianta de bază putem vorbi de stagnarea ratei mortalității ca rezultat al procesului de îmbătrânire și a creșterii viitoare a speranței de viață. În varianta superioară, numărul de decese la mia de locuitori va scădea, chiar dacă nu într-o mare măsură. În schimb, o îmbunătățire mai lentă (sau eventuala stagnare) a speranței de viață conduce la creșterea rapidă a ratei mortalității.

Figura 14. Evoluția raportului între natalitate și mortalitate în comparație cu varianta de bază

Sursă: Calcule proprii

Așa cum se poate constata în figura de mai sus, în cazul unei populații în curs de îmbătrânire, sporul natural este influențat în cea mai mare măsură, pe termen scurt și mediu, de evoluția speranței de viață (mai ales de evoluția probabilității decesului la vârste înaintate).

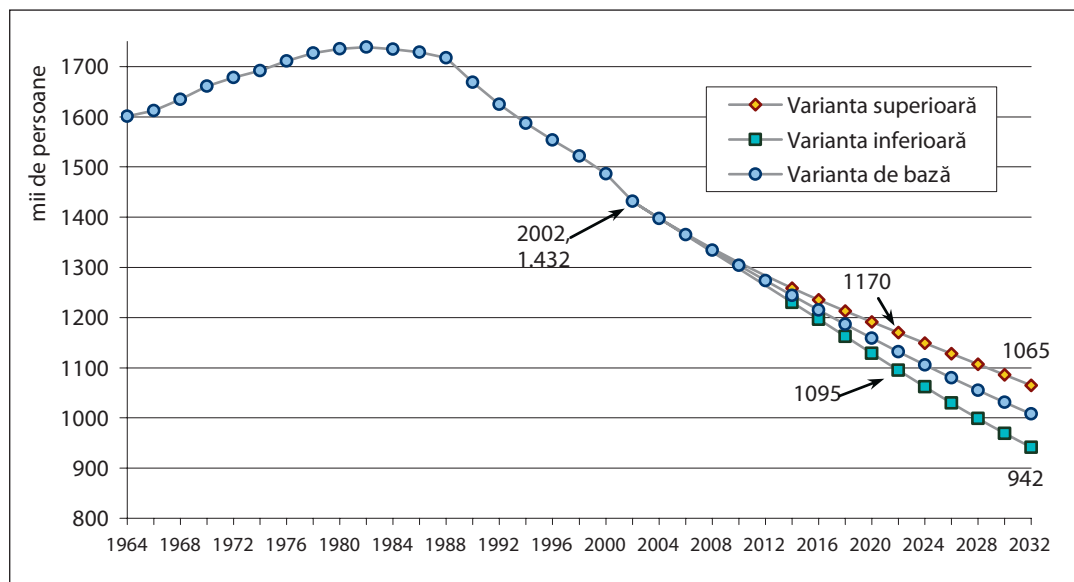
Tabelul 11. Evoluția compoziției pe grupe de vârstă în diferitele scenarii

	2002	Varianta de bază		Varianta superioară		Varianta inferioară	
		2022	2032	2022	2032	2022	2032
Între 0-19 ani	21,6%	18,2%	17,3%	18,6%	17,9%	17,9%	16,1%
Între 20-64 ani	62,2%	59,3%	58,9%	57,8%	56,5%	60,6%	61,9%
Peste 65 de ani	16,3%	22,4%	23,9%	23,6%	25,6%	21,5%	22,0%

Sursă: Calcule proprii

Diferitele scenarii privind mișcarea naturală a populației afectează și evoluția structurii pe vârstă. În varianta superioară, atât proporția populației sub 19 ani, cât și cea a populației de peste 65 de ani este mai mare decât în varianta de bază, în timp ce în varianta inferioară ambele sunt mai scăzute.

Figura 15. Evoluția numerică a populației maghiare în varianta superioară, respectiv inferioară în comparație cu varianta de bază

Sursă: Calcule proprii

Diferitele scenarii conduc la rezultate diferite și în privința efectivului numeric. În cazul realizării variantei inferioare, numărul maghiarilor în 2002 va fi cu ceva sub 1,1 milioane iar peste 30 de ani cu mult sub 1 milion. Conform variantei superioare, în România, vor trăi 1,17 milioane de maghiari în 2022, respectiv 1,065 de milioane în 2032.

Evoluția populației României

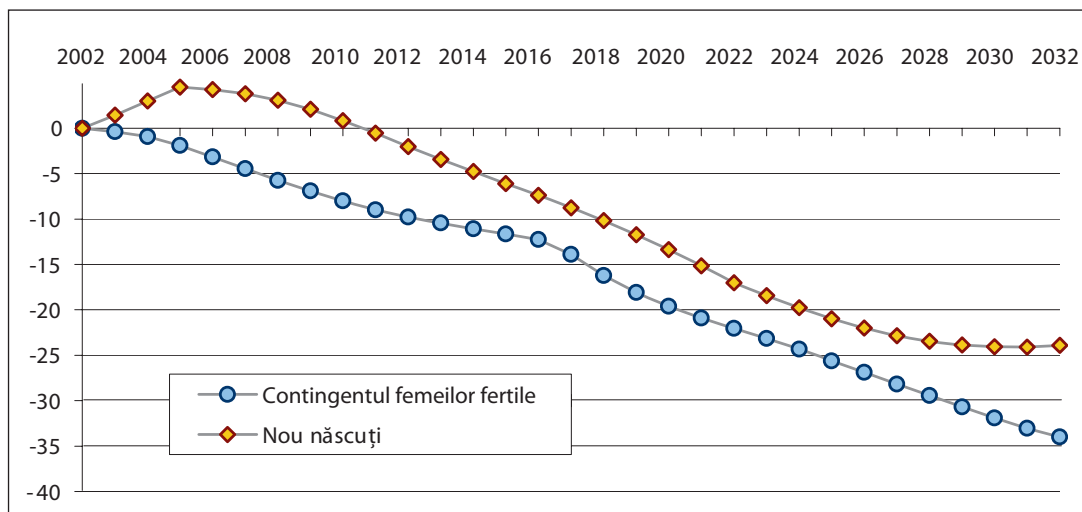
■ În ceea ce privește populația României, am elaborat un scenariu foarte similar cu varianta de bază pentru populația maghiară. Aceasta prognozează o creștere relativ semnificativă a fertilității și a speranței de viață la naștere, precum și un sold negativ de migrație în scădere, dar continuu. Soldul migrator are însă o evoluție mai favorabilă în cazul României decât în cazul populației maghiare.

Conform calculelor noastre, populația României de 21 680 968 în 2002 va scădea la 19 433 700 în 2022, respectiv la 18 136 724 în 2032. Aceasta înseamnă o scădere de 11% în 20 de ani, respectiv de 16% în 30 de ani.²³ În 30 de ani, numărul celor sub 19 ani va scădea cu 36%, a celor între 20 și 59 de ani cu 22%, în timp ce numărul celor peste 60 de ani va crește cu 25%.

În ceea ce privește femeile de vârstă fertilă și numărul nou-născuților, constatările realizate în cazul populației maghiare sunt valabile și aici. Deși se presupune o creștere a fertilității, numărul copiilor nu va crește în continuare, deoarece numărul femeilor la vârstă fertilă va scădea. Datele oficiale privind mișcarea populației indică o creștere de 5% a numărului de copii în 2005 față de numărul din 2002. După calculele noastre, această tendință crescătoare se va opri nu numai în cazul populației maghiare, dar și la nivelul întregii populații.

23 După cum am văzut, populația maghiară va scădea în varianta de bază cu 29,6% în 30 de ani.

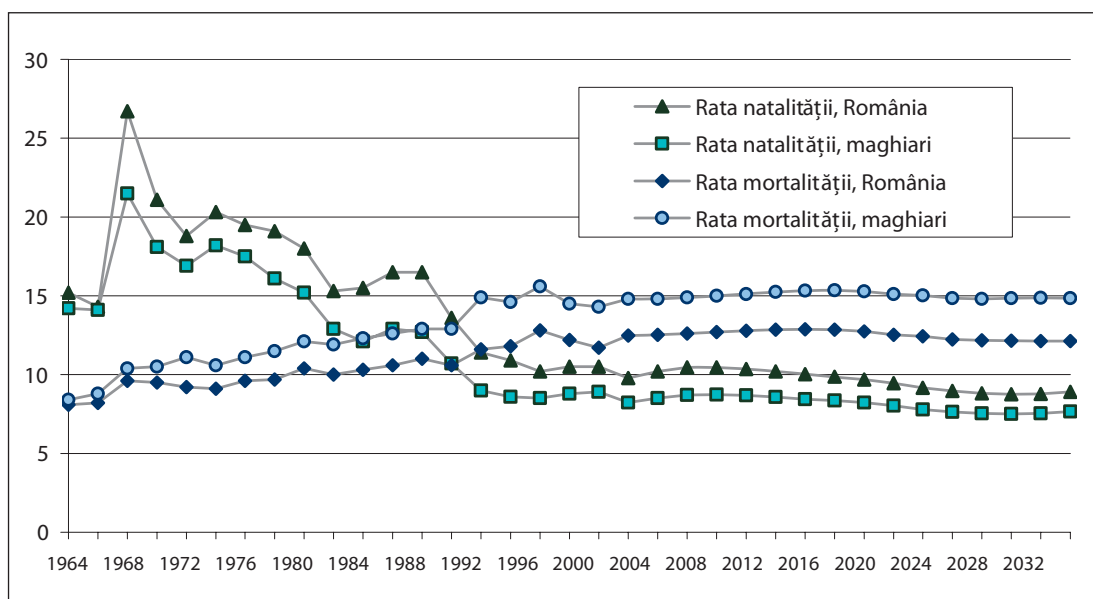
Figura 16. Evoluția până în 2032 a contingentului de femei la vârstă fertilă și a numărului de nou-născuți în România, în comparație cu anul 2002 (%)

Sursă: Calcule proprii

Rata mortalității în România nu va scădea semnificativ (de fapt, va stagna), deși speranța de viață va continua să crească. Sporul natural negativ va atinge, probabil, 3-3,5 la mie la nivel național, spre deosebire de media anuală de 6-7 la mie calculată pentru populația maghiară, ceea ce la orizontul anului 2032 va însemna o scădere naturală totală de 1 758 000 de locuitori.

Figura 17. Mișcarea naturală a populației României, respectiv a populației maghiare din România

Sursă: INS, calcule proprii

În cazul realizării ipotezei din proiectarea demografică, soldul migrator negativ al populației României în perioada analizată va fi de 1 881 000. Dacă în privința maghiarilor pornim de la varianta de bază, iar în cazul României de la scenariul prezentat mai sus, 10% din populația care emigrează definitiv din România va fi de naționalitate maghiară.

Două consecințe relevante pentru politica publică

Evoluția electoratului maghiar

Din punctul de vedere al elitei politice maghiare din România în sistemul actual electoral, proporția populației maghiare în raport cu populația națională reprezintă o problemă esențială. Principala întrebare este aceea dacă, în condițiile tendințelor demografice anticipate, o formațiune politică care dorește să obțină voturile maghiarilor din România are sau nu are șanse să treacă pragul electoral de 5% pentru Parlament. Am încercat să răspundem la această întrebare prin compararea rezultatelor variantei de bază privind maghiarii și ale scenariului privind România.

Conform rezultatelor noastre, proporția populației maghiare din România va scădea, însă acest lucru nu va conduce la scăderea sub 5% din populația totală sau din cea cu drept de vot în următorii 30 de ani. În perioada proiectată se vor organiza probabil de 7 ori alegeri parlamentare. Dacă elita politică maghiară reușește să mențină unitatea bazei de alegători în această perioadă, are toate șansele să treacă de pragul electoral de 5%.

Tabelul 12. Proporția maghiarilor în populația totală și proporția în electoratul din România

An	Maghiari			România			Proporția maghiarilor	
	Populația totală	Alegători		Populația totală	Alegători		Populația totală	Alegători
		Număr	Pondere (%)		Număr	Pondere (%)		
2002	1 431,80	1 159,60	81	21 681,00	16 833,50	77,60%	6,60%	6,90%
2003	1 414,50	1 150,40	81,3	21 535,20	16 826,30	78,10%	6,60%	6,80%
2004	1 397,70	1 141,80	81,7	21 395,90	16 820,30	78,60%	6,50%	6,80%
2005	1 381,30	1 134,40	82,1	21 263,00	16 843,10	79,20%	6,50%	6,70%
2006	1 365,40	1 126,50	82,5	21 136,10	16 860,90	79,80%	6,50%	6,70%
2007	1 349,70	1 118,80	82,9	21 011,10	16 866,90	80,30%	6,40%	6,60%
2008	1 334,20	1 111,60	83,3	20 887,70	16 872,90	80,80%	6,40%	6,60%
2009	1 318,90	1 101,00	83,5	20 765,30	16 813,60	81,00%	6,40%	6,50%
2010	1 303,70	1 089,60	83,6	20 643,30	16 742,00	81,10%	6,30%	6,50%
2011	1 288,70	1 077,50	83,6	20 521,10	16 655,90	81,20%	6,30%	6,50%
2012	1 273,70	1 064,40	83,6	20 398,70	16 562,70	81,20%	6,20%	6,40%
2013	1 258,90	1 051,70	83,5	20 275,90	16 466,60	81,20%	6,20%	6,40%
2014	1 244,10	1 039,00	83,5	20 153,00	16 365,60	81,20%	6,20%	6,30%
2015	1 229,50	1 026,60	83,5	20 030,30	16 262,10	81,20%	6,10%	6,30%
2016	1 214,90	1 014,60	83,5	19 908,20	16 166,20	81,20%	6,10%	6,30%
2017	1 200,60	1 002,90	83,5	19 787,10	16 076,20	81,20%	6,10%	6,20%
2018	1 186,50	991,40	83,6	19 667,60	15 990,20	81,30%	6,00%	6,20%
2019	1 172,50	980,30	83,6	19 549,70	15 901,80	81,30%	6,00%	6,20%
2020	1 158,80	969,00	83,6	19 433,70	15 808,70	81,30%	6,00%	6,10%
2021	1 145,30	957,70	83,6	19 319,10	15 719,30	81,40%	5,90%	6,10%
2022	1 131,90	946,90	83,7	19 205,00	15 636,80	81,40%	5,90%	6,10%
2023	1 118,60	936,50	83,7	19 090,70	15 561,20	81,50%	5,90%	6,00%
2024	1 105,60	926,50	83,8	18 978,50	15 493,70	81,60%	5,80%	6,00%

An	Maghiari			România			Proporția maghiarilor	
	Populația totală	Alegători		Populația totală	Alegători		Populația totală	Alegători
	mii de locuitori	Număr (Mii de locuitori)	Pondere (%)	Mii de locuitori	Mii de locuitori	Număr (Mii de locuitori)	Pondere (%)	
2025	1 092,70	916,90	83,9	18 867,80	15 429,90	81,80%	5,80%	5,90%
2026	1 080,10	907,50	84	18 758,60	15 369,30	81,90%	5,80%	5,90%
2027	1 067,60	898,30	84,1	18 650,50	15 310,40	82,10%	5,70%	5,90%
2028	1 055,30	889,20	84,3	18 543,60	15 252,50	82,30%	5,70%	5,80%
2029	1 043,10	880,20	84,4	18 438,50	15 195,00	82,40%	5,70%	5,80%
2030	1 031,10	871,30	84,5	18 335,40	15 137,60	82,60%	5,60%	5,80%
2031	1 019,40	862,50	84,6	18 234,70	15 080,10	82,70%	5,60%	5,70%
2032	1 007,90	853,70	84,7	18 136,70	15 022,50	82,80%	5,60%	5,70%

Sursă: INS, calcule proprii

Pe lângă nivelul național, merită să detaliem numărul și proporția alegătorilor maghiari și pe județe. Tabelul de mai jos ilustrează aceste evoluții, comparând numărul și procentajul alegătorilor maghiari în 2002, 2022, respectiv 2032.

Tabelul 13. Proporția maghiarilor în populația totală și cea cu drept de vot pe județe

Maghiari					Populația totală			Procentajul maghiarilor	
Popula- ția totală		Alegători		Popula- ția totală	Alegători		Popula- ția totală	Alegă- tori	
		Număr (mii)	Pondere (%)		Număr (mii)	Pondere (%)			
Alba									
2002	20,7	17,3	83,6%	382,7	297,4	77,7%	5,4%	5,8%	
2022	14,2	12,3	86,5%	334,7	274,1	81,9%	4,3%	4,5%	
2032	11,8	10,3	87,8%	314,4	260,9	83,0%	3,7%	4,0%	
2022–2032	-43%	-40%		-18%	-12%				
Arad									
2002	49,3	42,3	85,8%	461,8	363,2	78,7%	10,7%	11,6%	
2022	32,5	28,7	88,2%	391,8	322,9	82,4%	8,3%	8,9%	
2032	26,7	23,7	88,7%	365,9	304,9	83,3%	7,3%	7,8%	
2022–2032	-46%	-44%		-21%	-16%				
Bihor									
2002	155,8	126,7	81,3%	600,2	465,7	77,6%	26,0%	27,2%	
2022	119,7	100,3	83,8%	528,6	427,3	80,8%	22,6%	23,5%	
2032	105,8	89,6	84,7%	500,7	411,6	82,2%	21,1%	21,8%	
2022–2032	-32%	-29%		-17%	-12%				
Bistrița–Năsăud									
2002	18,3	15,1	82,3%	311,7	231,1	74,2%	5,9%	6,5%	
2022	13,9	11,9	85,2%	295,5	233,0	78,8%	4,7%	5,1%	
2032	12,2	10,5	85,7%	288,1	230,9	80,1%	4,2%	4,5%	
2022–2032	-33%	-31%		-8%	0%				

Maghiari					Populația totală			Procentajul maghiarilor	
An	Popula- ția totală	Alegători		Popula- ția totală	Alegători		Popula- ția totală	Alegă- tori	
		Număr (mii)	Pondere (%)		Număr (mii)	Pondere (%)			
Brașov									
2002	51,0	43,8	85,9%	589,0	462,7	78,5%	8,7%	9,5%	
2022	33,5	29,8	88,8%	535,2	440,0	82,2%	6,3%	6,8%	
2032	26,8	24,1	89,6%	501,1	421,8	84,2%	5,4%	5,7%	
2022–2032	-47%	-45%		-15%	-9%				
Caraș–Severin									
2002	5,8	5,0	85,5%	333,2	260,0	78,0%	1,7%	1,9%	
2022	3,5	3,2	91,8%	290,0	236,8	81,6%	1,2%	1,4%	
2032	2,7	2,5	92,1%	271,8	224,8	82,7%	1,0%	1,1%	
2022–2032	-54%	-50%		-18%	-14%				
Cluj									
2002	122,3	104,2	85,2%	702,8	566,9	80,7%	17,4%	18,4%	
2022	87,9	77,1	87,7%	601,5	505,8	84,1%	14,6%	15,2%	
2032	73,3	65,2	88,9%	552,0	473,8	85,8%	13,3%	13,8%	
2022–2032	-40%	-37%		-21%	-16%				
Covasna									
2002	164,2	128,2	78,1%	222,4	169,8	76,3%	73,8%	75,5%	
2022	146,6	118,6	80,8%	205,2	163,4	79,6%	71,5%	72,5%	
2032	137,5	113,3	82,4%	195,3	159,2	81,5%	70,4%	71,2%	
2022–2032	-16%	-12%		-12%	-6%				
Harghita									
2002	276,0	213,8	77,4%	326,2	250,1	76,7%	84,6%	85,5%	
2022	245,3	198,0	80,7%	294,3	235,8	80,1%	83,4%	84,0%	
2032	230,2	188,9	82,0%	277,8	227,2	81,8%	82,9%	83,1%	
2022–2032	-17%	-12%		-15%	-9%				
Hunedoara									
2002	25,4	21,7	85,5%	485,7	379,2	78,1%	5,2%	5,7%	
2022	15,6	14,1	90,6%	419,1	346,7	82,7%	3,7%	4,1%	
2032	12,0	10,9	90,9%	391,2	326,3	83,4%	3,1%	3,4%	
2022–2032	-53%	-50%		-19%	-14%				
Maramureș									
2002	46,3	38,4	83,0%	510,1	384,2	75,3%	9,1%	10,0%	
2022	32,9	28,4	86,2%	470,0	374,9	79,8%	7,0%	7,6%	
2032	27,5	23,9	87,1%	451,2	366,4	81,2%	6,1%	6,5%	
2022–2032	-41%	-38%		-12%	-5%				
Mureș									
2002	228,3	185,1	81,1%	580,9	451,1	77,7%	39,3%	41,0%	
2022	186,0	154,0	82,8%	516,5	414,3	80,2%	36,0%	37,2%	
2032	169,0	141,6	83,8%	490,9	401,5	81,8%	34,4%	35,3%	
2022–2032	-26%	-23%		-15%	-11%				
Satu–Mare									
2002	129,3	102,0	78,9%	367,3	277,2	75,5%	35,2%	36,8%	

	Maghiari			Populația totală			Procentajul maghiarilor	
	Popula- ția totală	Alegători		Popula- ția totală	Alegători		Popula- ția totală	Alegă- tori
		Număr (mii)	Pondere (%)		Număr (mii)	Pondere (%)		
2022	106,6	87,4	81,9%	329,7	262,7	79,7%	32,3%	33,3%
2032	97,5	80,9	83,0%	315,2	255,5	81,1%	30,9%	31,7%
2022–2032	-25%	-21%		-14%	-8%			
Sălaj								
2002	57,2	44,8	78,3%	248,0	189,0	76,2%	23,0%	23,7%
2022	48,5	39,0	80,4%	223,1	175,3	78,6%	21,7%	22,2%
2032	45,1	36,7	81,5%	214,5	171,2	79,8%	21,0%	21,5%
2022–2032	-21%	-18%		-14%	-9%			
Sibiu								
2002	15,3	13,1	85,3%	421,7	324,0	76,8%	3,6%	4,0%
2022	9,9	8,9	90,0%	386,9	313,0	80,9%	2,6%	2,8%
2032	7,8	7,1	90,6%	368,1	304,5	82,7%	2,1%	2,3%
2022–2032	-49%	-46%		-13%	-6%			
Timiș								
2002	50,6	44,0	86,9%	677,9	534,2	78,8%	7,5%	8,2%
2022	31,1	28,2	90,7%	597,3	497,9	83,4%	5,2%	5,7%
2032	24,1	22,1	91,4%	556,2	472,2	84,9%	4,3%	4,7%
2022–2032	-52%	-50%		-18%	-12%			

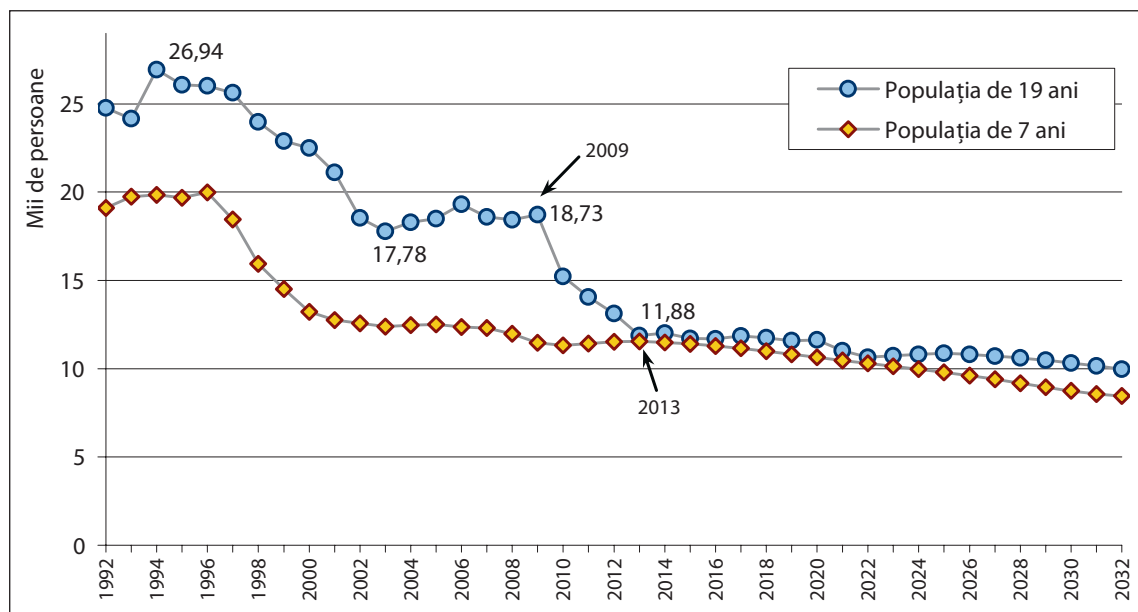
Sursă: INS, calcule proprii

Evoluția populației de 19-24 ani din care se recrutează populația universitară

Cohortele cele mai numeroase ale populației maghiare din Transilvania s-au născut în 1967 și 1968, adică în anii de după interzicerea avortului. Conform estimărilor noastre, în acești ani s-au născut cca. 37 000 de copii maghiari. În anii '70 acest număr a oscilat în jurul cifrei de 30 000, iar în anii '80 a scăzut la 23-27 000. Între 1989 și 1993 numărul copiilor a scăzut cu aproape 40% într-un timp foarte scurt. În timp ce în 1989 această cifră era aproape de 23 000, în 1993 s-au născut doar 14 000 de copii maghiari. După acest moment, scăderea a devenit mult mai lentă.

În consecință, efectivul populației de vârstă școlară depinde de numărul cohortelor corespunzătoare. Scăderea numărului nou-născuților care a avut loc între 1989 și 1994 a afectat treptat diferitele niveluri de învățământ. Scăderea a afectat școlile primare în anul școlar 1996/1997. În ceea ce privește numărul celor înscriși la liceu din generațiile afectate, punctul critic a fost anul școlar 2004/2005. Universitățile vor fi și ele afectate de această scădere începând cu anul școlar 2008/2009. Calculele noastre indică faptul că, în perioada 2009–2013, populația de 19 ani (din care se recrutează cei mai mulți candidați în anul I.) va scădea de la 18 728 la 11 879, deci cu 37%.

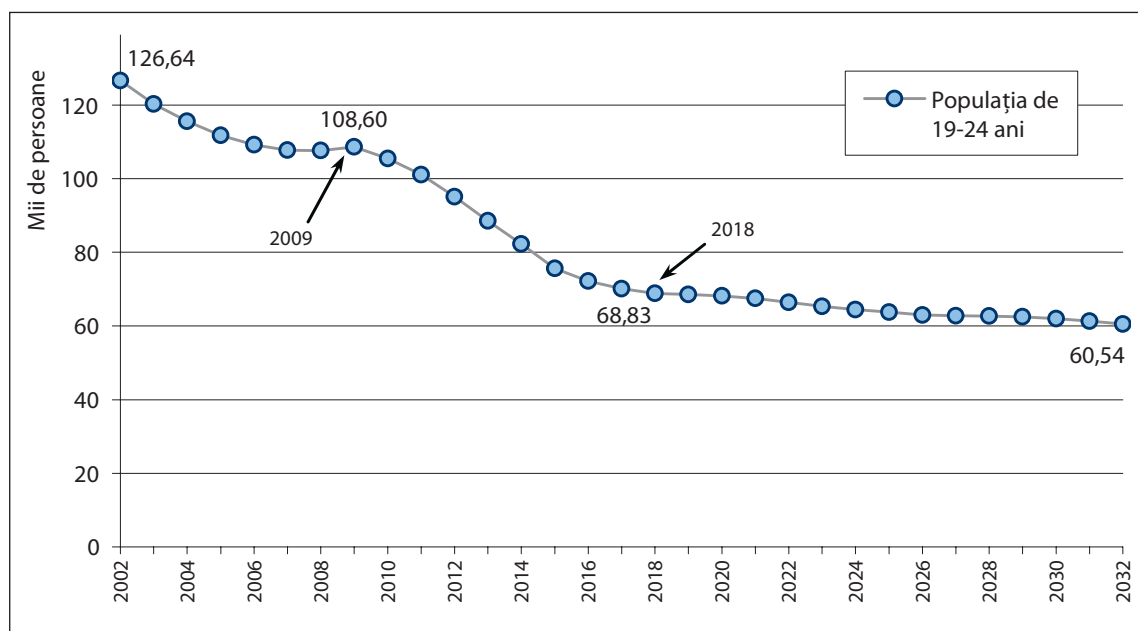
Figura 18. Efectivul populației de 19 ani și 7 ani între 1992 și 2032 (varianta de bază)

Sursă: Calcule proprii

În populația de 19-24 ani scăderea se va produce treptat, dar va conduce la același rezultat final. Populația de 19-24 ani din care se recrutează studenții va ajunge de la 108 595 în 2009 la 68 834 în 2018, ceea ce înseamnă, de asemenea, o scădere de 37%.

Figura 19. Evoluția populației între 19 și 24 de ani în perioada 2002–2032 (varianta de bază)

Sursă: Calcule proprii

Având în vedere faptul că, practic, la ora actuală toți candidații care au bacalaureatul sunt admiși la facultate, putem afirma cu toată certitudinea că sistemul de învățământ superior în limba maghiară nu poate fi susținut în structura actuală (cu numărul actual de locuri) nici măcar pe termen scurt.

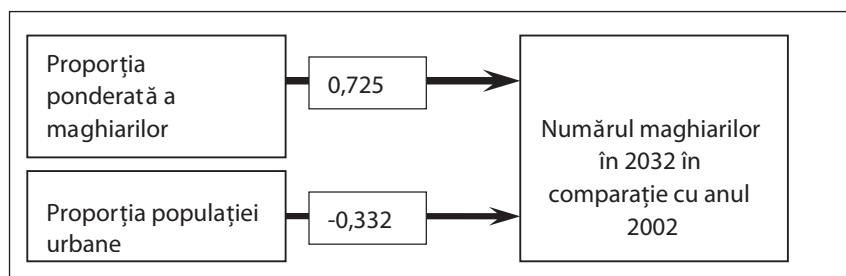
Diferențele regionale ale perspectivelor demografice

La fel ca și populația totală a României sau diferitele populații din Europa de Est, cel mai probabil populația maghiară din România va cunoaște o scădere. În cadrul acesteia, perspectivele demografice regionale sunt foarte diferite. Aceste diferențe pot fi descrise de-a lungul unei serii de variabile contextuale, dintre care cea mai importantă este proporția populației maghiare într-o anumită regiune, precum și procentul maghiarilor care trăiesc în mediul urban.

În scopul analizării acestor efecte am construit un model de regresie. Am intenționat să analizăm în ce măsură pot fi explicate diferențele în proporția scăderii populației la nivelul celor 42 de micro-regiuni prin proporția ponderată a maghiarilor în cadrul regiunii,²⁴ respectiv prin proporția celor care trăiesc la oraș din cadrul populației maghiare.

Modelul de regresie cu doi factori explică 88% din varianță. Dintre acești factori, proporția maghiarilor are o putere explicativă mai mare. Putem afirma, deci, că perspectivele demografice ale maghiarilor sunt mai favorabile în regiunile rurale și acolo unde proporția lor este mai mare, și invers, sunt mai puțin favorabile la oraș și acolo unde maghiarii sunt minoritari sau în proporție de sub 20%.

Figura 20. Factorii contextuali care influențează perspectivele demografice ale populației maghiare

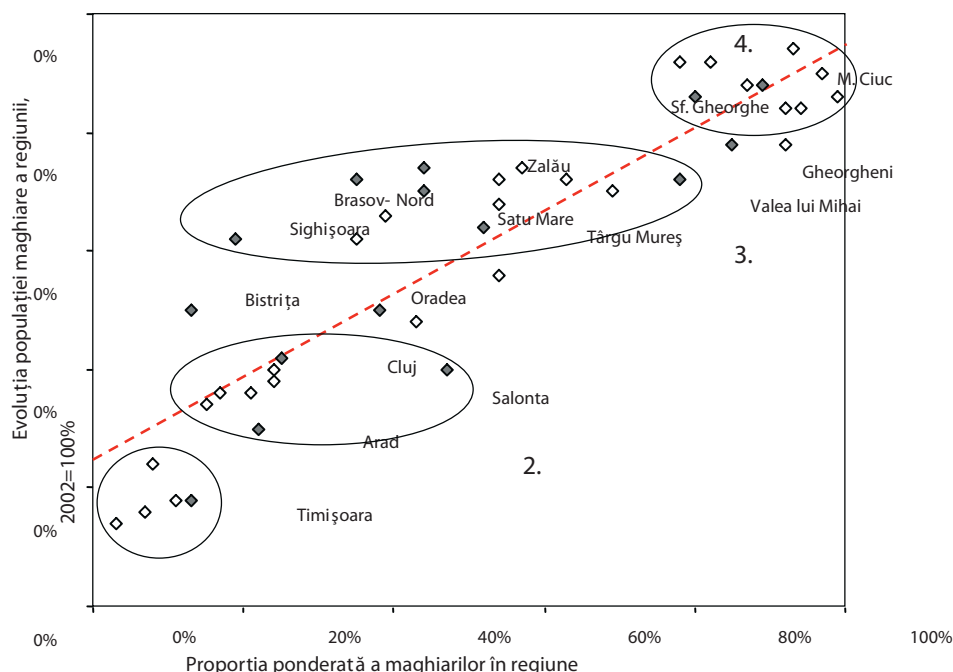

Rezultatul proiectării populației indică faptul că tendințele observate până în prezent se vor manifesta și în viitor. Scăderea proporției maghiarilor în mediu urban a început încă în perioada interbelică. După cel de-al Doilea Război Mondial, în timp ce nivelul de urbanizare a populației totale creștea într-un ritm rapid, populația maghiară din orașele care nu dispuneau de un *hinterland* etnic semnificativ (de ex. Arad, Timișoara, Baia Mare, Cluj) a stagnat sau a scăzut. În această perioadă, populația maghiară a orașelor secuiești sau a celor din Nord-Vestul Transilvaniei a crescut ca număr. Având în vedere că valul de emigrări din perioada 1987–1992, a fost urmat de un val de migrație mai lent dar continuu, acest lucru a afectat în primul rând maghiarii din orașele mari. În anii '90 s-au produs procese de eroziune spectaculoase. Până în 2002, proporția populației urbane maghiare din Transilvania a scăzut sub valoarea națională.

Pierderea demografică mai accentuată a populației maghiare urbane va continua și în următoarele decenii. Acest proces în cursul căruia proporția maghiarilor care trăiesc în localități și regiuni periferice crește în comparație cu totalul populației maghiare din Transilvania, va avea, probabil, un impact masiv asupra condiției sociale a maghiarilor în structura socială a Transilvaniei.

24 Vezi nota 16.

Figura 21. Populația regiunilor în 2032 față de anul 2002 în funcție de proporția ponderată

Sursă: Calcule proprii

În figura de mai sus se disting patru grupe de regiuni:

(1) „Populații înjumătățite”: cea mai nefavorabilă situație există în regiunile Brașov-Săcele, Sibiu, Hunedoara, Timiș și Caraș-Severin. În aceste regiuni, vârsta medie a populației maghiare este în prezent în jur de 45 de ani. Proporția căsătoriilor mixte (cu excepția regiunii Brașov-Săcele) depășește 50%. Pe lângă procesele puternice de asimilare, soldul migrator negativ al populației maghiare din aceste regiuni este, de asemenea, semnificativ. Conform proiectării populației, în 30 de ani, populația maghiară în aceste regiuni se va înjumătăți, iar vârsta medie va ajunge la 55 de ani. Scăderea populației tinere va ajunge chiar și la 75%. În aceste condiții, este posibil ca ritmul proceselor de asimilare să crească în comparație cu cel actual, iar reproducerea identității maghiare să devină problematică și în cazul familiilor întemeiate pe căsătorii omogene sub aspect etnic.

(2) *Regiuni cu perspective demografice nefavorabile* sunt: Cluj, Dej, Turda, Baia Mare, Sighetu Marmăției, Arad, Salonta și județul Alba. Cu excepția Salontei, aceste regiuni constituie un tip de conviețuire interetnică româno-maghiară bine conturată. Proporția ponderată a maghiarilor este între 10-20%, așadar nu mai putem vorbi de parități etnice. Regiunile discutate aici se caracterizează printr-o proporție a căsătoriilor mixte de 25-40% și o rată de asimilare intergenerațională de 10-20%. Această proporție limitează capacitatea de reproducere a populației maghiare din punct de vedere etno-cultural. Căsătoriile mixte, pe lângă faptul că influențează socializarea etnică a generațiilor viitoare, transformă și relațiile socio-culturale ale populației existente. Instituțiile minorității maghiare (școli, instituții culturale, ziare etc.) care funcționează în prezent în aceste regiuni și pozițiile deținute de elita maghiară (reprezentare politică, putere administrativă²⁵) se pot diminua pe termen mediu. Paralel cu scăderea demografică, deteriorarea poziției instituționale și politice a elitei maghiare poate fi cea mai spectaculoasă în aceste regiuni.

Pe lângă proporția ridicată a căsătoriilor mixte, regiunile discutate sunt caracterizate de un proces accentuat de îmbătrânire și de spor natural negativ ridicat. În următorii 30 de ani, în pofda unei emigrări masive (soldul migrator negativ depășește media prognozată pentru populația maghiară totală din Transilvania), factorul determinant în scăderea numerică a populației va rămâne scăderea naturală.

(3) Printre *regiunile cu perspective demografice medii* se numără Valea lui Mihai, Marghita, Satu Mare, Carei, Zalău, Șimleul Silvaniei, Cehu Silvaniei, Târgu Mureș, Reghin, Târnăveni, Sighișoara și partea de Nord a județului Brașov. Din

25 În prezent de exemplu, județele Maramureș și Arad trimit în Parlament câte un deputat, județul Cluj doi deputați și un senator. Dacă luăm în considerare factorii demografici, la următoarele alegeri, aceste poziții vor fi cele mai dificil de apărut.

punct de vedere geografic putem vorbi despre două zone distincte. Una dintre acestea se compune din județul Mureș, exceptând zona de circa 60 de mii de maghiari aflați în Secuime, dar la care se adaugă, spre sud, zonele mixte ale județului Brașov cu populație română, maghiară și romă. Cealaltă zonă cuprinde nord-vestul Transilvaniei, județele Satu Mare și Sălaj, precum și partea de nord a județului Bihor. Din punctul de vedere al populației maghiare, Oradea nu este inclusă în această zonă cu perspective demografice medii. În majoritatea regiunilor incluse aici, scăderea anticipată nu va depăși 30%. Proporția ponderată a maghiarilor variază între 30 și 60%. Excepția o constituie Valea lui Mihai, cu o populație maghiară de 75%, și Covasna, cu 68%, iar la extrema cealaltă Sighișoara, unde proporția maghiarilor este de 18%.

Conform proiectării populației, vârsta medie va fi de 44-45 de ani în 2022, respectiv 46-47 de ani în 2032. Scăderea naturală medie anuală este în mod caracteristic de 5-7 la mie, iar pierderea datorată migrației oscilează în jurul mediei pe Transilvania, astfel că declinul populației este determinat în aceeași măsură de soldul migrator negativ și de sporul natural negativ. În ceea ce privește pierderea datorată asimilării, putem distinge două grupe. În majoritatea regiunilor din nord-vestul Transilvaniei (Satu Mare, Carei, Marghita, Șimleul Silvaniei, Cehu Silvaniei), precum și în Târgu Mureș, rata de asimilare intergenerațională este sub 5%. În alte regiuni, precum Zalău, Reghin, Târnăveni, partea nordică a județului Brașov rata asimilării este între 5-10%. Există o singură excepție: Sighișoara, unde indicatorul depășește această valoare. La cealaltă extremă, în Valea lui Mihai și Covasna, practic, nu există pierdere datorată asimilării.

Perspectivile demografice ale regiunilor Oradea, Huedin, Gherla și Bistrița se situează între grupul 2 și 3, adică între perspective medii cele nefavorabile. În aceste regiuni efectivul populației maghiare va scădea cu mai mult de 30%, dar mai puțin de 40%.

(4) Printre regiunile cu perspective demografice relativ stabile se numără Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt, Cristuru Secuiesc, Vlahița, Sângeorgiu de Pădure, Miercurea Nirajului și Săcueni. În aceste regiuni, scăderea populației nu va depăși, probabil, 20%. Foarte aproape de această situație sunt și regiunile Gheorgheni și Sovata, cu o scădere de câte 21%.

Se poate observa că regiunile cu perspective demografice favorabile sunt, cu excepția localității Săcueni, exclusiv regiuni secuiești. Aici proporția ponderată (și procentul, cu excepția regiunii Gheorgheni căreia îi aparține micro-regiunea Toplița cu o majoritate românească) a populației maghiare depășește, în toate cazurile, 75%.

Procesele demografice din următorii 30 de ani vor fi caracterizate prin următoarele: vârsta medie anticipată pentru 2022 este de 41-42 ani, respectiv pentru 2032 de 43-44 ani. Sporul natural negativ este relativ scăzut (1-3 la mie anual), iar soldul migrator negativ aproximativ egal cu media pe țară. În principiu, nu sunt pierderi datorate asimilării. În ciuda unui sold migrator mai favorabil în aceste regiuni, declinul populației este în principal, o consecință a emigrării. Acest lucru are și o latură favorabilă, în sensul că acest proces nu se va produce în mod inevitabil. În privința migrației nu se poate însă estima cu certitudine evoluția viitoare a procesului. În cazul unei evoluții favorabile a condițiilor economice și sociale, în aceste regiuni declinul populației maghiare poate încetini sau, în caz extrem, se poate chiar opri.

Rezumat

■ După recensământul din 2002, studiile de (etno)demografie publicate în limba maghiară au încercat să adapteze instrumentarul standard demografic pe populația maghiară din Transilvania. Din punctul de vedere al politicii publice, mai ales din punctul de vedere al planificării rețelei de învățământ cu limbă de predare maghiară, acesta a avut o importanță majoră, pentru că a creat posibilitatea proiectării populației maghiare. Pe lângă declinul populației maghiare, rezultatele au evidențiat și diferențele dintre perspectivele demografice ale diferitelor regiuni. Aceste diferențe sunt ilustrate foarte bine de faptul că, în timp ce în 2002, doar 27% din populația maghiară trăia în județele Harghita și Covasna, se așteaptă ca, în 2032, 38% din elevii de etnie maghiară înscriși în școala elementară să provină din aceste două județe. În același timp, elevii din Transilvania de Sud și din Banat vor constitui doar 8% populația școlară maghiară din Transilvania, deși în 2002 16% din populația maghiară trăia în aceste regiuni.

Principala problemă metodologică a constituit-o diferența dintre reproducerea în sens demografic și în cel etno-cultural. În proiectarea proceselor demografice pentru o populație minoritară, pe lângă natalitate, mortalitate și soldul migrator, trebuie să formulăm și ipoteze privind „traversările granițelor etnice”. Din acest motiv am extins modelul în direcția proceselor de asimilare. Prin asimilare însă, nu înțelegem schimbarea identității etnice pe parcursul unei biografii, ci scăderea capacității reproductive cauzată de socializarea neechilibrată în cadrul familiilor mixte. În acest sens, asimilarea „este o tendință care se manifestă în totalitatea proceselor sociale, și nu un lucru care se întâmplă unor indivizi” (Brubaker 2002: 17). Astfel, unitatea vizată de acest proces nu este individul, ci o populație cu mai multe generații, reproducerea acestei populații fiind afectate.

Bibliografie

BLAU, Peter M. – BLUM, Terry C. – SCHWARZ, Joseph E.

1982 Heterogenyity and Inter marriage. *American Sociological Review* 1. (49) 45–62.

BRUBAKER, Rogers

2002 A bevándorlással kapcsolatos szemlélet megváltozása és ennek következményei Franciaországban, Németországban és az Egyesült Államokban. *Regio* 1. 3–24.

BRUBAKER, Rogers – FEISCHMIDT Margit – FOX, Jon – GRANCEA, Liana

2006 *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town*. Princeton University Press, Princeton

CSATA István – KISS Tamás

2007 *Népesedési perspektívák. Az erdélyi magyar népesség regionálisan tagolt előreszámítása húsz és harminc éves időtávra*. Kriterion, Kolozsvár

FOUCAULT, Michel

1992 Életben hagyni és halálra ítélni. *Világosság* 1. 45–52.

1996 *A szexualitás története. A tudás akarása*. Atlantisz, Budapest

GHEȚĂU, Vasile

1981 O abrodare longitudinală a fertilității din România. *Viitorul Social* 1. 102–117.

1987 Fertilitatea unor generații feminine în România. *Viitorul Social* 6. 548–556.

1997 Evoluția fertilității în România. De la transversal la longitudinal. *Revista de Cercetări Sociale* 4. 3–85.

2004 Declinul demografic al României. Ce perspective? *Sociologie Românească* II. 2. 5–42.

GORDON, Milton

1964 *Assimilation in American Life*. Oxford University Press, New York

GÖDRI Irén

2004 Ki, mikor és miért lesz bevándorló? A Romániából Magyarországra bevándorolt népesség jellemzői és migrációs motivációi. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 126–147.

GÖDRI Irén – TÓTH Pál Péter

2005 *Bevándorlás és beilleszkedés*. KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest

GREENHALGH, Susan

1996 The Social Construction of Population Science: An Intellectual, Institutional and Political History of Twentieth-Century Demography. *Comparative Study in Society and History* 1. (38) 26–66.

HODGSON, Dennis

1983 Demography as Social Science and Public Policy. *Population and Development Review* 1. (9) 1–34.

1988 Orthodoxy and Revisionism in American Demography. *Population and Development Review* 4. (14) 541–569.

1991 The Ideological Origins of Population Association of America. *Population and Development Review* 1. (17) 1–34.

HORVÁTH István

2004 Az erdélyi magyarság vándormozgalmi vesztesége 1987–2001. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 235–257.

2005 Változó környezet: állandó trendek? In: idem (szerk.): *Erdély és Magyarország közötti migrációs folyamatok*. Sapientia, Kolozsvár, 9–133.

KALMIJN, Matthijs

1998 Inter marriage and Homogamy: Causes, Patterns, Trends. *Annual Review of Sociology* 24. 395–421.

KISS Tamás

2004a Az erdélyi magyar népességet érintő természetes népmozgalmi folyamatok: 1992–2002. In: idem (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 9–29.

2004b Természetes népmozgalmi folyamatok az erdélyi magyarság körében. *Erdélyi Társadalom* 1. 9–36.

2006 Interethnic marriages and assimilation in demographic models. In: BALOGH Balázs – ILYÉS Zoltán (ed.): *Perspectives of Diaspora Existence. Hungarian Diasporas in the Carpathian Basin. Historical and Current Contexts of a Specific Diaspora Interpretation and Its Aspects of Ethnic Minority Protection*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 107–139.

2007 Demográfiai modellek és migráció. Az erdélyi magyarok vándormozgalma a 20. század utolsó negyedében. *Regio* 2. 160–189.

2007b *Magyar népmozgalmi egyenleg Erdélyben 1966–1992*. Manuscris

KISS Tamás – CSATA István

2006 Népesedési perspektívák Erdélyben. A 2006. május 4-én a Sándor Palotában elhangzott előadás írott, kismértékben kibővített változata. *Pro-Minoritate* (nyár-ősz) 37–52.

KISS Tamás – CSATA Zsombor

2004 Migrációs-potenciál vizsgálatok Erdélyben. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 91–126.

KLIGMAN, Gail

1998 *The Politics of Duplicity: Controlling Reproduction in Ceausescu's Romania*. University of California Press, Los Angeles

2000 *Politica duplicității. Controlul reproducerii în România lui Ceaușescu*. Humanitas, București

MELEGH Attila

2006 *On the East-West Slope. Globalization, Nationalism and Racism and Discourses on Central and Eastern Europe*. CEU Press, Budapest

PRIES, Ludger

2002 *The Spatial Spanning of the Social, Transnationalism as a challenge and chance for social science(s)*. International Workshop, Transnationalism: New Configurations of the Social and the Space, 6th and 7th of September 2002, Ruhr-Universität Bochum

SEMLYÉN István

1980 Országos és nemzetiségi népességgyarapodás. *A Korunk évkönyve*. Kolozsvár, 41–87.

SZILÁGYI N. Sándor

2002 Észrevételek a romániai magyar népesség fogyásáról, különös tekintettel az asszimilációra. *Magyar Kisebbség* 4. 64–96.

2004 Az asszimiláció és hatása a népesedési folyamatokra. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 157–235.

SZRETER, Simon

1993 The Idea of Fertility Change and the Study of Fertility Change: A Critical Intellectual History. *Population and Development Review* 4. (19) 659–701.

TÓTH Pál Péter

1997 *Haza csak egy van? Menekülők, bevándorlók, új állampolgárok Magyarországon (1988–1994)*. Püski, Budapest

TREBICI, Vladimir – GHINOIU, Ion

1986 *Demografie și etnografie*. Editura Științifică și Enciclopedică, București

TREBICI, Vladimir

1978 Tranziția demografică în România. *Viitorul Social* 2. 335–344.

YINGER, Milton J.

1981 Toward a theory of assimilation and dissimilation. *Ethnic and Racial Studies* 3. (4) 249–264.

EVOLUTION OF THE HUNGARIAN POPULATION FROM ROMANIA

Results and Methodological Problems

■ The following study intends to discuss the regional evolution of the Hungarian population from Romania. In what follows we present a detailed description of our analysis and the methodological problems occurred as a result of applying standard demographic methods to a minority population (Hungarians in our case). The demographic research generally deals with populations of fixed territorial units (counties or Romania as a whole). In this case the input and output variables we work with are well defined if problems rising from new forms of transnational migration are not taken into consideration here.¹ The analyzed variables are the following: a) input variables – births and emigrations, b) output variables – deaths and immigrations. In the case of minorities living in mixed communities delimitation of the population is more problematic, i.e. the quantification of input and output variables is rather difficult, because besides birth rate, mortality and migration, categories of populations moving from an ethnic group to another should also be analyzed. Therefore adapting standard demographic methods to a minority population has been methodological problem for this research.

Technical parameters of the applied projective analysis

■ Census records from 2002 were taken as starting point for this research. The National Institute of Statistics (INS) from Bucharest also offered us data on age structure of different ethnic groups by communities (*comună*). Calculations were made by applying the cohort component method² with a software that enabled simulating some arbitrary chosen hypotheses regarding the factors influencing populations' dynamics. The population projection was realized for both a 20- and 30- year period starting from 2002. Instead of using the standard algorithm of the cohort component method (working with life expectancy, fertility and net migration) it was essential that we considered the differences between population's reproduction in demographic-, versus ethno-cultural terms. This was necessary because of applying the demographic methodology to a minority population. Thus the following study gives a detailed analysis of the indexes on intergenerational assimilation meant to highlight the difference mentioned above. An important criterion for designing the projection was its potential use for public policies, mainly in rational planning of the educational system in Hungarian language. Our calculations were made on three levels: (1) on the whole ethnic Hungarian population from Romania; (2) on the 16 Transylvanian counties where the Hungarian population is concentrated; (3) on 42 educational micro-regions from Transylvania³ with

1 Literature on transnationalism asserts that one has to transcend methodological and theoretical obstacles when conceptualizing societies exclusively within the framework of national states. Migration understood in such terms becomes a paradigmatic case, where classical models of migration (assimilation, return migration) would fail in explaining present-day migration dynamics. Thus new theoretical and methodological models ought to be found for understanding trans-national migrations. Demographical concepts on migration defining it in terms of input and output values (leaving and staying for good) fail when life-strategies are based on swinging movements.

2 The software is an Excel worksheet, where calculations and algorithms are made in Visual Basic incorporated in Excel.

3 These micro-regions were created by using a database containing all the projects submitted for the program entitled „Assistance for Education” (Oktatási-nevelési támogatás) meant to support the Hungarian educational system from Romania. Application forms of the candidates included the addresses of the parents and the settlements where the pupils studied. The Foundation for

education in Hungarian language. Educational regions are in fact the attraction areas of settlements where Hungarian high schools exist. The usefulness for public policies here arises from the focus on the evolution of the 7-19 aged population, from which the school-aged children came, as well as of the 19-24 aged population, from which the university population is recruited.

Besides the projection of the ethnic Hungarian population we also designed a projection of the total population on these three levels (Romania, the 16 counties, the 42 micro-regions) in order to make a comparative evaluation of the ethnic Hungarian population's evolution.

We built up four scenarios for the Hungarian population, i.e. besides the basic version of the projection we also elaborated three alternative versions. The first two versions called "superior version" and "inferior version" differ from the basic one with regard to female fertility and life expectancy at birth. In the version of 0 net migration hypotheses on fertility and life expectancy were identical with those from the basic one, but – as the naming suggests – demographic effects of international migrations were not taken into account.

Table 1. Differences between the alternative scenarios of population projection compared to the basic version

	Superior version	Inferior version	Version with 0 migration sold
Fertility	Slight increase	Different	Identical
Life expectancy	Increases	Different	Identical
Migration	Moderate decrease	Identical	0
Ethnic reproduction	Constant	Identical	Identical

At the counties' and micro-regions' level only the basic version was used. For the projection of the total population a single version was elaborated as well. The proportion of the ethnic Hungarians was defined by comparing it to the basic version built for the Hungarian population.

Hypotheses of demographic projection

■ In what follows we will present our hypotheses on the future evolution of the ethnic Hungarian population from Romania. Assimilation processes (and/or ethno-cultural reproduction) will be meticulously analyzed as they represent a methodological novelty compared to the standard demographic models.

Age structure

Due to the demographic policies of the Ceaușescu regime⁴ (1967–1989) Romania had a relatively young population compared to other East European countries at the moment of the political change, a fact also true for the ethnic Hungarian population. Thus, in spite of the significant waves of (mostly young) emigrants and political refugees between 1988 and 1991, the ethnic Hungarian population from Romania was not older than, for e.g. the population of Hungary. However, starting with the 90's the major decrease in fertility and emigration has resulted in a fast aging of the population from Romania. The process affected to a great extent the ethnic Hungarians from Transylvania as well.

School (Iskola Alapítvány) kindly offered us a version of these applications where names and addresses were erased.

4 Especially banning of abortion (see Kligman 2000).

Table 2. Age structure of Romania's population and the Hungarians from Romania in 1992 and 2002

	Mean age		Between 0 and 19 years 2002	Over 65 years 2002
	1992	2002		
Romania	35,1	37,8	25,2	14,1
Hungarians from Romania	37,8	40,3	21,6	16,3
Seklerland (Harghita and Covasna counties) and Mureş county	36,3	38,9	23,9	15,1
Partium (Bihar, Satu Mare, Sălaj)	37,3	39,5	22,6	14,9
Northern Transylvania (Cluj, Bistriţa-Năsăud, Maramureş)	39,7	42,4	18,1	18,0
Southern Transylvania (Braşov, Sibiu, Alba, Hunedoara)	39,4	43,4	16,9	18,8
Banat (Timiş, Arad, Caraş-Severin)	41,9	44,7	15,6	21,1

Source: INS

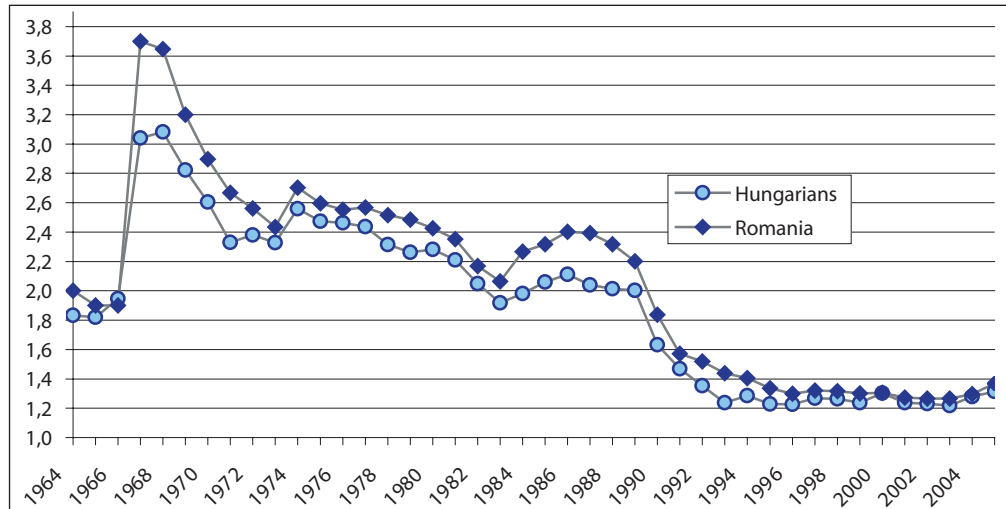
Beside ethnical differences, the regional ones should also be considered when analyzing the ethnic Hungarian population from Romania. In the regions where proportion of the Hungarians' is higher – Harghita, Covasna, Mureş counties or the northwestern part of the country (Bihar, Satu Mare, Sălaj) – the population is younger than in other counties with (less) Hungarian population. These differences in age structure influence considerably the future reproductive chances of the ethnic Hungarians.

Fertility

For defining differences in fertility among different ethnic groups more series of data were used. At one hand the age structures from the census enabled us to estimate number of live-births from the previous years. At the other hand the National Institute of Statistics provided us data on vital statistics of different ethnic groups. Our data on live-births on county and area level also included the newborn's ethnicity and the mother's age-group. Because of the differences between the two sources – census data and vital statistics – we relied on the estimations based on age structures to determine fertility. At the same time we also relied on vital statistics regarding fertility agenda. Furthermore, differences between the number of babies delivered by ethnic Hungarian women and the number of babies registered as ethnic Hungarians were also taken into consideration when calculating birth number. Due to this difference fertility rate was adjusted with assimilation indexes denoting the ratio between ethnical and biological reproduction. These aspects will be presented in the following (Szilágyi N. 2002; Szilágyi N. 2004; Kiss 2006).

Ethnic differences regarding fertility have to be studied in a national context, as different ethnic groups have been exposed to the same economic, macro-social, and political factors. From among these the abortion ban introduced in 1966, hardened first in 1973 and then after 1984 influenced birth rates to a great extent. In this context of repressive demographic policies, with the exception of years 1965–1966 as well as 1983, fertility rates remained high in Romania until 1989. The changes in the social and economic structure of the 90's led to a rapid and significant decrease in fertility rates.

Figure 1. Evolution of the total fertility rate (TFR) among women from Romania and ethnic Hungarian women from Romania between 1964 and 2005⁵

Source: INS, own calculations

The research question is the following: how did different ethnic groups react to major changes beginning in 1966 and until the present? Furthermore, although our analysis is focusing on the ethnic Hungarian population, differences of the reproductive behavior cannot be fully explained by the ethnic variable.

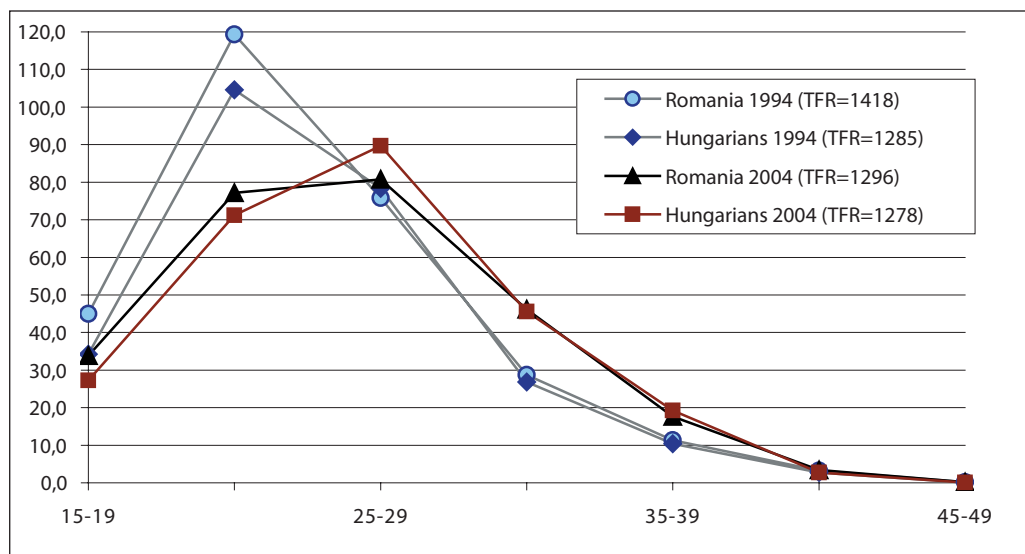
Thus between 1967 and 1989 differences between the fertility of the ethnic Hungarian women and the national average increased after the abortion ban act and its more severe modifications. This difference from the 80's was partly caused by the unofficial import of contraceptives from Hungary.⁶ During the 90's differences in total fertility rates decreased so that today's Romanian and Hungarian fertility rates are nearly at the same level.⁷ Examining the evolution of fertility coefficients specific for different age groups shows that the dynamics of both Hungarian and Romanian fertility after 1989 has been similar to the general tendencies from Eastern Europe. Accordingly, the fertility rates of women aged 20-25 (first part of the fertile period) radically decreased starting from the early 90's. In this period, women aged 26-35 had a constant fertility at the beginning, followed by a slight increase afterwards. In other words, in our days the dominant reproductive model of the communist era – characterized by quasi-universal marriages and child-bearing in a few years after the marriage was contracted (Ghețău 1981, 1987, 1997; Trebici-Ghinoiu 1986; Kligman 1998) – has disintegrated. Still, one cannot certainly state that the disintegration of the old model leads to the appearance of a new, uniform one; although it is out of question that the emphasis is on the second part of fertile period.

⁵ TFR for the period before the 1992' census was estimated on age structure (and sex) registered in 1992 (see Kiss 2007).

⁶ Semlyén observed this relation for the first time (Semlyén 1980). Such a phenomenon can be explained, at one hand, by differences in sexual culture, at the other hand by Hungarians' easier access to contraceptives through their networks from Hungary.

⁷ Also see Ghețău 2004.

Figure 2. Age-specific fertility rates among Romanian and Hungarian women from Romania in 1994 and 2004.

Source: INS, own calculations

According to our hypothesis, tendencies observed in the last years will continue. It means an increasing importance of the second part of fertile period and in the same time a slow increase of the TFR. In the basic version it reaches the level of 1,5 in 2022, as well as the level of 1,7 in 2032. In our superior version – considered an alternative hypothesis – the increase is more faster and slightly substantial; in the inferior version the value of TFR remains at the level calculated for 2005.

Table 3. Evolution of fertility among Hungarian women from Romania according to the hypotheses of projection

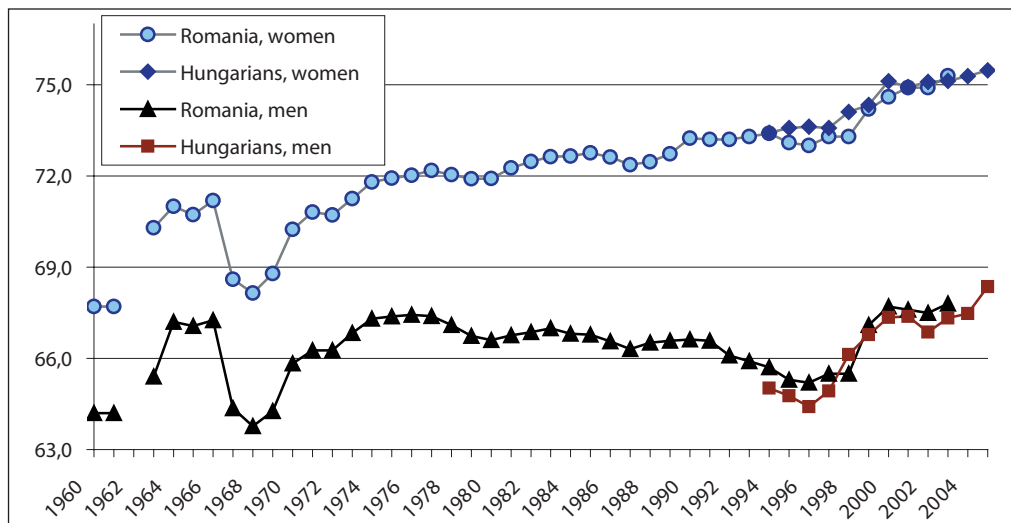
	2002	2022	2032
Basic version	1,23	1,5	1,7
Superior version	1,23	1,7	1,8
Inferior version	1,23	1,31	1,31

In addition we assumed that TFR would converge at regional level.

Mortality

For the analysis of mortality we started from the number of deceased persons by age groups, sex and ethnicity. Similar to birth data, the number of deceased persons by ethnicity, age groups and sex for the 1994–2005 period was supplied by the National Institute of Statistics. Using these data we prepared the mortality table for both the males and female Hungarian population by counties and areas.

Figure 3. Evolution of life expectancy for men and women (population of Romania and the ethnic Hungarians).

Source: INS, own calculations

Between 1989–1996 life expectancy at birth shows a decreasing tendency explainable by the stagnation values of women's life expectancy as well as the significant decrease in men's life expectancy. After 1996 an increase in life expectancy can be observed for both sexes. A similar tendency is to be tracked for the ethnic Hungarian population. Life expectancy for men is slightly below national average, while in the case of women it is slightly higher.

We assumed that life expectancy will increase continuously. In the basic version till 2022 women's life expectancy will increase up to 79 years, while men's life expectancy up to 73 years, meaning a 6 year-increase for men and a 4 year one for women. Thus life expectancy at birth in 2022 would be similar to the EU-average from 2002 (the level of 15 member states before the enlargement). In the basic version this value will be increasing also in the 2022–2032 period. At the final point of our projection life expectancy would reach 76 years for men and 83 years for women. In the inferior version (until 2022) men's life expectancy would increase with 3 years and women's with a single year, while for the 2022–2032 period we project an increase with 3 more years for both sexes. In the superior version life expectancy until 2022 would increase with 9 years for men and 7 years for women; until 2032 3 more years would be added to these for both sexes.

Table 4. Evolution of life expectancy at birth according to the projection hypotheses

	Men			Women		
	2002	2022	2032	2002	2022	2032
Basic version	66,8	73	76	75	79	82
Superior version	66,8	76	79	75	82	85
Inferior version	66,8	70	73	75	76	79

Net migration

Making demographic projection of migration is quite problematic. Capacity of the component cohort method is in fact connected to biological constraints; thus it cannot determine migration rate. Moreover, in opposition to long-term social tendencies determining fertility and mortality, causes of migration can change rapidly (for e.g. migration politics of destination countries). In such destination countries "hypotheses" regarding migration have in many cases a normative, prescriptive nature, without having a predictive function. Demographic dilemmas in such cases are connected to the following questions: what proportion and structure should an immigrant population have to compensate insufficient reproductive capacities? How many immigrant persons are needed to conserve age structure, to maintain the pension system, etc.?

Elaboration of a normative projection for the populations in the countries of origin is rather pointless as the elites and authorities of such countries have few administrative-legal means to influence migration processes. In the case of an ethnic minority group – the Hungarians in our case – elites' possibilities to influence migration are even more reduced.

Besides having no certain reference points to estimate the number of migrants, the literature on transnational migration questions the demographic concept used for the phenomenon, due to the fact that demography was initially established as a science to describe changes of populations living in nation states. Thus migration in such context was *a priori* defined as a unique act by which the migrant's membership in her/his country of origin ceased in favor of the new membership in the country of destination.

Our intention in this study is only to estimate net migration for the ethnic Hungarians. Thus, beginning with the mid 80's, emigration had a decisive impact on Hungarians' demographical evaluation. Between 1977 and 1992 migration is estimated at 120 000 persons, out of which 97 500 leaved during the emigrational wave between 1987 and 1991.⁸

Between 1992 and 2002 emigration slowed down compared to the end of the 80's and beginning of the 90's, but still remained significant. In Hungary's statistics (the main destination for ethnic Hungarians from Romania) appear a number of 62 404 migrants with Romanian citizenship between 1992–2002. 90-95% of the Romanian citizens settled in Hungary have had Hungarian ethnicity (Tóth 1997; Gödri-Tóth 2005). Thus Horváth estimated for 1992 and 2002 a negative net migration of 90 000 persons (Horváth 2004, 2005), which was also supported by calculations based on data about the population's natural increase (Kiss 2004a, 2004b).

Between 2002–2005 the number of Romanian citizens settled officially in Hungary has exceeded the average from 1992–2002. A part of these were 'older' migrants who legalized their permanent residence from the previous years (Gödri-Tóth 2005). Another important consequence has been the entering into ethnic Romanian migration networks of the ethnic Hungarians originating from settlements with a Romanian majority or having a mixed population. Thus, Italy and Spain for instance became more important destinations for working abroad for these people (Kiss-Csata Zs. 2004).

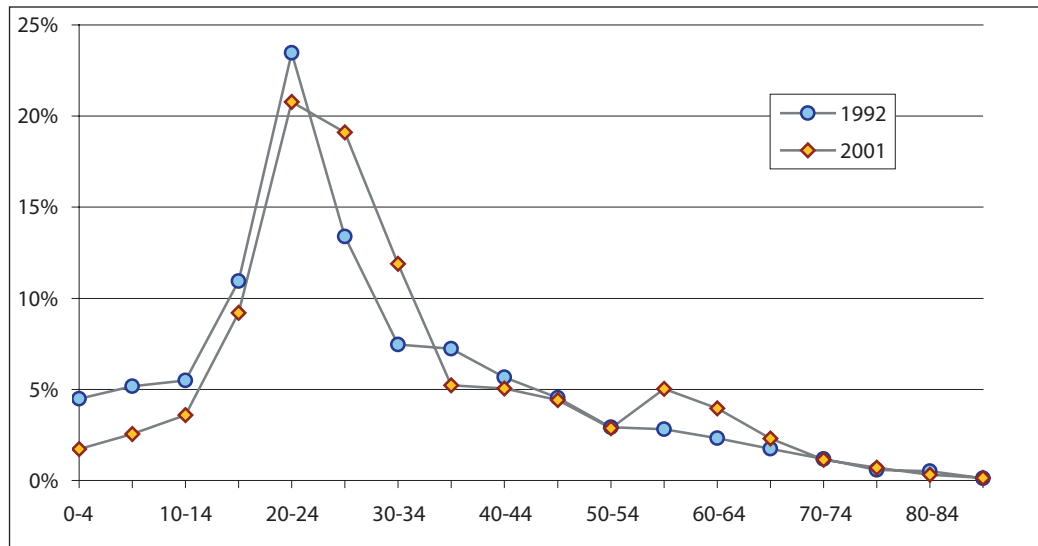
Between 1992 and 2002 a negative net migration of 5,5 per thousand can be estimated. For our basic version we assumed a long-term decrease of this net migration in a slow rhythm, due partly to return migration. We also presume that net migration would reach a value of 4 per thousand in 2032.

There is a great uncertainty with regard to estimation of future migration processes due to the lack of methods providing solid bases even for a short or medium-term (5-10 years) projection. Thus we did not formulate alternative hypotheses for this process.⁹ For mere analytical reasons we created a similar scenario to the basic one in many aspects, but without taking into account migration processes. By comparing this scenario with the basic version we wanted to show the demographical effects of migration, considered the least predictable among these processes.

Agents of such migration processes come mainly from the fertile generations, as it is clearly reflected by statistics on populations of migrants with Romanian citizenship settled down officially in Hungary. Beside this tendency statistics of the Hungarian Ministry of Internal Affairs show that the most important change between 1992 and 2002 occurred in the migration of the older population (over retiring-age). This change is connected to the so-called secondary migration, denoting an emigration of the parents whose children live in Hungary with the purpose to find themselves closer to them; at the same time this population is also attracted by the prospects of participation in the Hungarian pension scheme, which is more advantageous than the Romanian one (Gödri 2004; Gödri-Tóth 2005). In perspective secondary migration may also occur in other West European countries.

8 This latter is similar to Horváth's estimation (Horváth 2004: 85) and maintained by a model calculation regarding the processes between 1977 and 1992 (Kiss 2007).

9 In a previous study we elaborated a model for different migration scenarios (Kiss-Csata I. 2006).

Figure 4. Distribution of Romanian citizens immigrating to Hungary in 1992 and 2001 by age groups

Source: KSH (Central Bureau for Statistics in Hungary)

For estimating the migrant populations' age-structure, we used statistics for the 1992–2001 period on Romanian citizens migrating legally to Hungary.¹⁰

Lacking regional data on net migration (both internal and international) structured also by ethnicity, we used net migration for the years 1992–2002 calculated from data on natural increase of the population. This movement can be satisfactorily documented by the statistics on county level, which enables us to estimate the net migration as a difference shown by the two censuses and the natural growth of the ethnic Hungarian population. The results of such calculation would be an approximation of the internal and international net migration, which constituted a starting point for estimating the regional differences.

Problems of adaptability: ethnic and biological reproduction

■ From a historical point of view development and institutionalization of demography as a discipline is linked on the one hand to the requirements of the nation state (see Foucault 1992, 1996), while on the other hand to the needs of global demographic policies (see Hodgson 1983, 1988, 1991; Szreter 1993; Greenhalgh 1996; Melegh 2006). After the World War II demographers from Princeton playing a crucial role in the institutionalization of the discipline approached demographic processes as a social subsystem which could be described by variables expressing certain states and processes.¹¹ Variables of state mean in that case composition of population by age and sex, while process variables can be divided into two categories: input (birth rate, immigration) and output variables (mortality, emigration).

10 We have worked out a basic version of the migration rates by age and sex, based on immigrant's age groups in 1992–2001. These specific rates were differentiated according to hypothesis on net migration. In other words, when building up alternative hypotheses all specific migration rates were multiplied with a constant value in order to equate the resulting net migration with the assumed one.

11 In such a context using the term of subsystem is certainly justified, as Talcott Parsons' structural-functionalist model of modernization had a great impact on the development of demography (Szreter 1993). This terminology appeared in Romanian population research in the work of Vladimir Trebici in the 70's (Vladimir Trebici 1978).

The demographic description of the Hungarian population from Romania according to this system presents two problems. The first one is connected to migration; accordingly the predictive and even describing capacities of the demographic perspective are more limited than the population's natural increase. Calculations based on the model of cohort component are efficient for sedentary populations. Beside this the transnational dynamics analyzed by sociology of migration in the last decade contest the demographic notion of migration treated as an input and output variable. Demography conceives the population through the perspective of a „container society” (Pries 2002), which is unable to deal with transnational dynamics and practices of the social agents.¹²

The second problem discussed in detail below arises from the blurred nature of ethnic boundaries in multiethnic communities. Quantification of input and output values is more difficult in such cases, because besides analyzing mortality, birth rate and migration, problems of passing “ethnic boundaries” should also be taken into account. This latter phenomenon makes difficult applying standard demographic models to minority population.

Long-term reproduction of minority groups is always a demographic problem, as it depends on the balance between birth rate and mortality as well as the volume of emigration and immigration. Nonetheless it is just partially a demographic issue. Brubaker shows how a Hungarian community from Cluj is capable of only a partial reproduction, not in demographic but in ethno-cultural sense (Brubaker et alii 2006: 301–316). In the same manner Szilágyi N. operationalised the difference between a demographic and an ethno-cultural reproduction in order to use it in demographic investigations; he also highlighted that Transylvanian (ethno)demography should reflect this problem on a methodological level (Szilágyi N. 2002, 2004)¹³. The advantage of such an approach consists in its compatibility with the cohort component method as well as with Romanian statistical recording system. Moreover Szilágyi N. attempted to include within a typology the concrete and quantifiable events leading to a decrease in number of members with certain ethnicity in favor of other ethnic groups. His approach also includes both cases of intra-generational assimilation (changes in ethnic identification) and cases of intergenerational ones (decrease of the ethno-cultural reproductive capacities).

Decrease in ethno-cultural reproductive capacities occurs when a parent with a certain ethnic belonging fails (in essentialist terms) to transmit his/her children his/her ethno-cultural characteristics and identity-contents related to these. Such phenomena appear in Hungarian–Romanian intermarriages. According to Brubaker (Brubaker et alii 2006) the family in Transylvania represents one of the most important institutions for ethnic socialization; ethnically homogeneous (Hungarian) families can contribute to the reproduction of the Hungarian lifeworlds, while the ones featuring Romanian–Hungarian couples can lead to the erosion of the latter. This means that ethno-cultural reproduction of the Hungarians depends on two factors: (a) percentage of intermarriages, (b) models for ethnic socialization within mixed families.¹⁴

We have relatively accurate records on the ethnically mixed marriages. Census data show that in 2002 13,7% of ethnic Hungarians from Romania were living in a mixed marriage. Data on the population dynamics reveal that between 1992 and 2005 18% of married persons chose a spouse from a different ethnic group, mainly Romanians.

Regional differences are certainly significant, as ethnic structure of the counties and micro-regions varies greatly.¹⁵ While in Harghita and Covasna counties having a Hungarian majority the proportion of Hungarians' mixed marriages does not reach 5%, in counties from South Transylvania and Banat, such as Sibiu, Hunedoara, Caraș-Severin or Timiș, the majority of Hungarians live in mixed families.

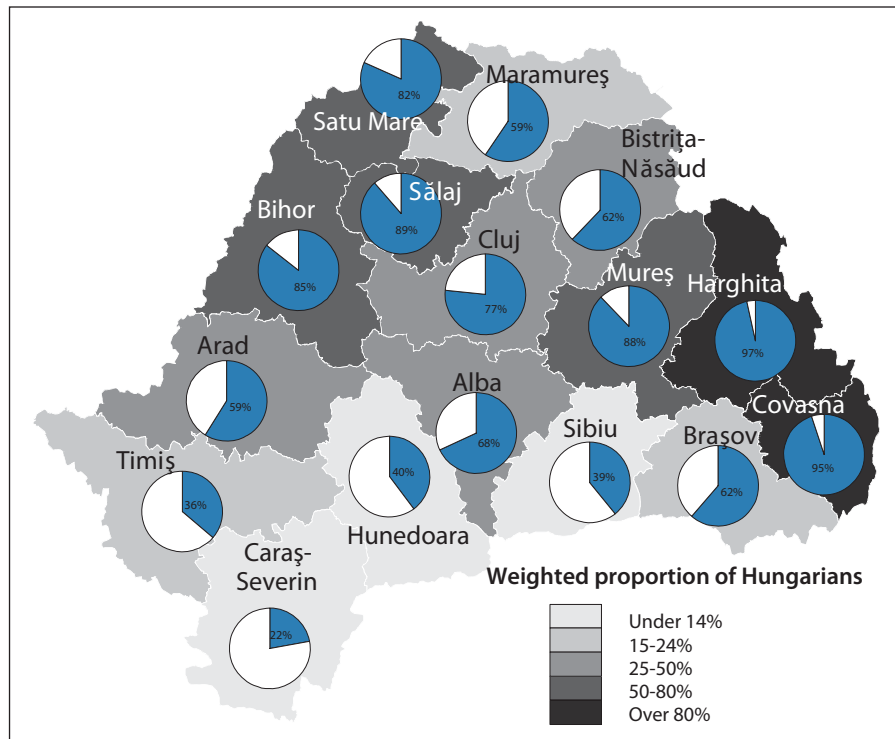
12 On this methodological problem see Kiss 2007.

13 Kiss 2006 also deals with this topic.

14 It needs mentioning that our model is inevitably simplistic. Beside the family exist a series of other institutions shaping ethnic socialization and ethno-cultural reproduction; while intermarriage relations suppose the decrease of social distances. For example, choosing a school with Hungarian or a Romanian teaching language has an essential role in ethnic homogeneity/heterogeneity later on. On different dimensions of assimilation see Gordon 1964, Yinger 1981.

15 Relevant literature describes the homogeneous/heterogeneous nature of choosing a life partner as a combination between preferences, group norms and structural constraints of the marriage market (see Kalmijn 1998). Blau and col. highlighted group-size's and geographical concentrations' central role in such processes (Blau and col. 1982).

Map 1. Weighted proportion of Hungarians marrying a non-Hungarian spouse in the 1992-2002 period ¹⁶

Source: INS, National Institute for Statistics

Ethnic socialization in mixed families is rather complicated. A major problem is represented by the means enabling to measure this phenomenon statistically and the importance/significance of such statistically measured aspects in ethnic socialization. Brubakers' findings might provide a conceptual framework in this case (Brubaker et alii 2006: 311–314), describing Hungarian–Romanian couple relations as a series of choices (usually reciprocally exclusive) between ethnically marked alternatives. Both “Romanianness” and “Hungarianness” from Transylvania show outstanding characteristics, relatively unambiguous significations, well defined national ideologies and institutional systems (usually in opposition with one another). In opposition hybrid identities have no strong features which could be integrated into discourses and institutions. Thus mixed couples are constantly forced to make choices regarding for instance: the church where the religious wedding ceremony would take place¹⁷, the name and the religious affiliation of the children, the (Hungarian or Romanian) language of school these attend. Granting that claims stating that the final result of socialization in mixed families are in fact a choice between two ethnicities simplifies the complexity of social realities, the claims nevertheless come very close to reality. At any rate they seem to be more relevant than statements predicting¹⁸ the emergence of a “hybrid” population and identities. In our opinion such affirmations are either ideological or essentialists, deducing the existence of a sociologically understood “hybridity” directly from the existence of mixed origins. In fact dominant social mechanisms in Transylvania force persons with mixed origins to choose one ethnic category. Although the existence of national discourses and institutions suggesting exclusivity did not lead to the formation of isolated groups and ethnic groups still have a multiplicity of contacts with each other, choosing a single one ethno-cultural group is a well embedded social norm.

¹⁶ The map shows the weighted proportion of the Hungarians. „In order to calculate weighted proportion on each county we multiplied the number of Hungarians (and not the administrative units) with their proportion in that settlement, then we divided this sum with that of Hungarian inhabitants” (Szilágyi N. 2004 :185). The formula is the following: $P_s = \frac{\sum(p_i \times P_i)}{P_{tot}}$, where p_i - proportion of the Hungarians in a certain settlement; P_i - number of Hungarians from that settlement; P_{tot} - total number of the Hungarian population.

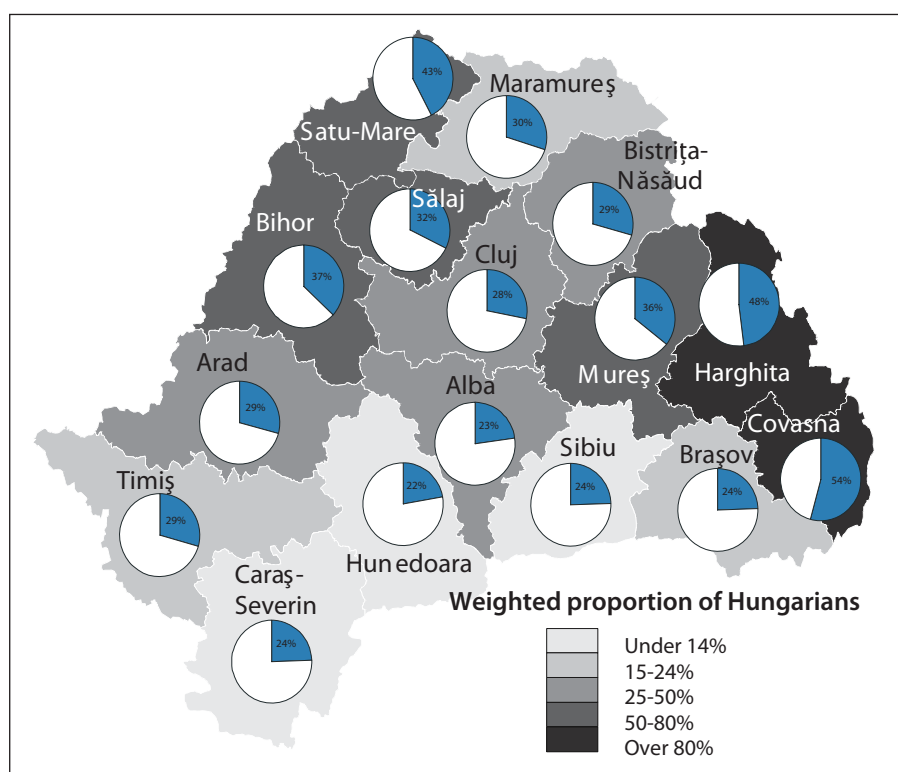
¹⁷ Both the Orthodox and the Greek-catholic Church have clearly Romanian national characteristics and nationalizing features while the Reformed, the Roman-catholic and the Unitarian churches have clearly Hungarian national characteristics.

¹⁸ Based on the fact that in Transylvania the number of persons of ethnically mixed origins is relatively high.

It should also be mentioned that statistical records are integrated into national discourses as well. Although such data inevitably constitute a starting point for a demographical analysis with ethnic belonging as its question, these data are made in present according to a disjunctive logic (“either-or”) and leading towards an exclusivist representation on ethnicity. When children of mixed families are recorded as Hungarians or Romanians during the surveys of population dynamics and censuses, this categorization still represents a necessity for the parents to choose from reciprocally excluding ethnic alternatives. Thus from this point statistical records are not isolated units, but parts of an extended mechanism that classifies persons with mixed origins into one ethnic category or another.

Although both records on vital statistics and censuses contain questions on parents’ and children’s ethnicity, we started from census records. The percentage of mixed married couples (where one of the spouses is Hungarian) who declared their child(ren) as Hungarian(s) in the census is 32%. This percentage varies by regions or counties, which are different in terms of ethnic composition. In Harghita and Covasna counties with Hungarian majority population, ethnic socialization seems to be balanced; about half of the children in mixed families are recorded as Hungarians, and half of them as Romanians. In opposition to this in Braşov, Sibiu, Alba, Hunedoara, Caraş-Severin counties, where the percentage of Hungarians does not reach 10%, the proportion of children recorded as Hungarian is less than 25%.

Map 2. Proportion of mixed families (one of the spouses is Hungarian) declaring their children Hungarians

Source: INS

In Szilágyi N.’s approach on intergenerational assimilation (decrease in capacities of ethno-cultural reproduction) means that *Hungarian women give birth to Romanian children*. However, there are also women with different ethnicity and who give birth to “Hungarian children”. If ethnic socialization in the family is balanced, the decrease mentioned above is set off by this growth. If not, a discrepancy appears between demographic and ethno-cultural reproduction according to Szilágyi N. (Szilágyi N. 2000)

Demographic reproduction refers to the number of children delivered by the fertile cohorts of female population (Hungarians in our case), which enables us to calculate a fertility rates. The problem for ethnic reproduction lays in the percentage of those children, who would identify themselves as Hungarians. As mentioned before, this percentage depends on the proportion of mixed marriages and on the models of ethnic socialization within mixed families. The formula of ethnic reproduction rate (abbreviated as ER) is calculated from the following:

$$ER = HomM \times 100 + HetM \times (REHet_men + REHet_women),$$

where

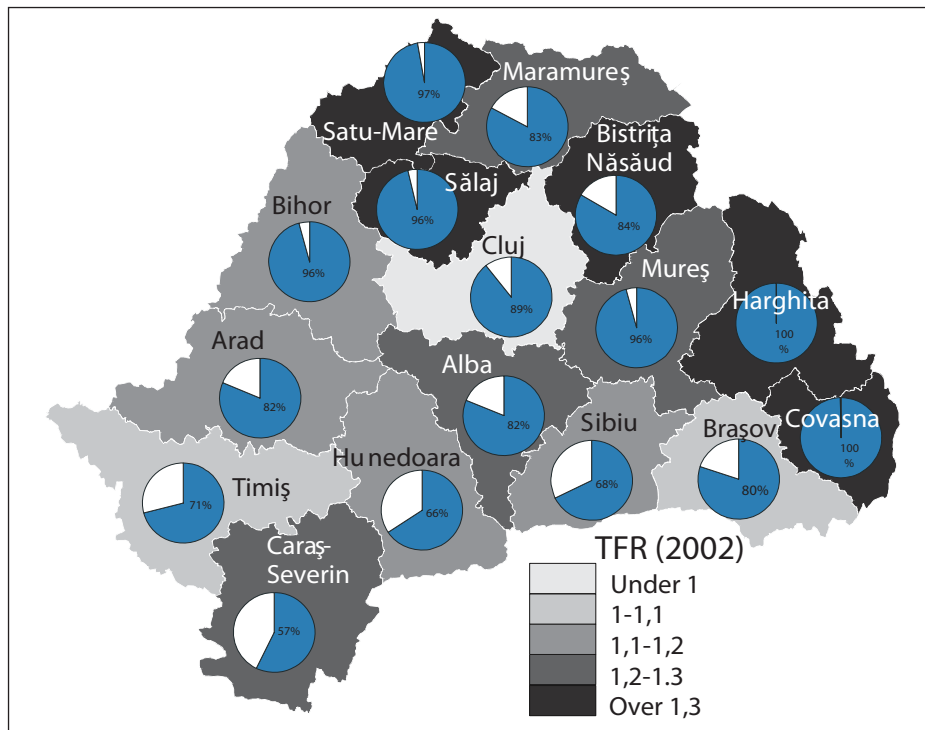
HomM – proportion of homogeneous marriages, where ethnic reproduction can be considered 100%,

HetM – proportion of mixed, heterogeneous marriages

ERHet_women, ERHet_men – ethnic reproduction in mixed families with a Hungarian wife or husband (practically this is the percentage of children recorded as Hungarians).

In other words ethnic reproduction rate expresses the proportion between the number of children declared Hungarians and the number of children delivered by Hungarian mothers. Based on this index one can observe the extent to which interregional assimilation / relative to women fertility leads to a decrease in long-time capacity of replacing generations in the case of ethnic Hungarians, or other minority populations.

Map 3. Ethnic reproduction per total fertility rate and the total fertility rate of ethnic Hungarian females in 2002

Source: own calculations based on INS data

Map 3 shows ethnic reproduction rate on counties. Its value for Transylvania is 93,6%, meaning that for 1000 children delivered by Hungarian women we will have 936 children registered as Hungarians. Diagonally the intergenerational assimilation rate is 6,4%. It is certain that regional differences are significant here as well, similar to the proportion of mixed marriages and of the ethnic socialization models in mixed families. In Harghita and Covasna counties, where the number of such marriages is rather low and ethnic socialization in mixed families is balanced, there are no losses caused by assimilation; in exchange in some counties from South Transylvania these losses lead to a one third decrease in long-term replacing capacities of the Hungarian generations.

Considering that ethnic reproduction is determined by the proportion of mixed marriages and ethnic socialization in mixed families, hypotheses on the latter are valid also in this case. At county-level ethnic reproduction/ losses caused by assimilation would be determined by the ethnic structure. In projecting the population, the loss caused by assimilation will be considered constant.

RESULTS OF POPULATIONS' PROJECTION AT NATIONAL AND COUNTY LEVEL

Summarizing hypotheses on the Hungarian population

In the following part we will discuss the results of the demographic projection for the entire Hungarian population in Romania. Table 5 summarizes the numbers obtained following the hypotheses formulated in the previous chapter.

Tabel 5. Hypotheses of the scenarios examined for the entire Hungarian population in Transylvania

		Basic version	Superior version	Inferior version	Version with 0 net migration
Total Fertility Rate (TFR)		2002: 1,23	2002: 1,23	2002: 1,23	2002: 1,23
		2022: 1,5	2022: 1,7	2022: 1,31	2022: 1,5
		2032: 1,7	2032: 1,8	2032: 1,31	2032: 1,7
Life expectancy at birth (E0)	2002: 66,8	2002: 66,8	2002: 66,8	2002: 66,8	
	2022: 73	2022: 76	2022: 70	2022: 73	
	2032: 76	2032: 79	2032: 73	2032: 76	
	2002: 75	2002: 75	2002: 75	2002: 75	
	2022: 79	2022: 82	2022: 76	2022: 79	
	2032: 82	2032: 85	2032: 79	2032: 82	
International net migration		2002: -5,5‰	2002: -5,5‰	2002: -5,5‰	2002: 0‰
		2032: -4 ‰	2032: -4 ‰	2032: -4 ‰	2032: 0 ‰
Ethnic reproduction rate (ER)		93,6%	93,6%	93,6%	93,6%

In the following a total number of four scenarios will be discussed. Beside the basic version a superior and an inferior one were also analyzed with regard to fertility and mortality, as well as a fourth scenario where zero net migration was presumed.

Summarizing the hypotheses again we assumed that:

(a) *Fertility* increases in the second part of fertile period, which leads to a slow increase in total fertility rate (TFR). In our basic version TFR will increase from 1,23 to 1,5 in 2022, as well as to 1,7 in 2032. Thus TFR and fertility agenda would come closer to the present-day European average.

From the alternative hypotheses the superior version presumes a faster and remarkable increase, while in the inferior version TFR would constantly remain at the values calculated for 2005.

(b) In our basic version *life expectancy at birth* would increase until 2022 with 4 years for women and with 6 years for men; until 2032 a new increase with 3 more years would occur.

In the superior version this would result in a 10 years' increase for men and 7 years' for women during the first 20 years; in the following decade 3 more years would be added.

In the inferior version a 3 years' increase would occur for men while 1 year for women, to which 3 more years would be added until 2032.

(c) Regarding *migration* we assumed a change in international net migration from 5,5 per thousand in 2002 to 4 per thousand in 2032. As an alternative hypothesis we elaborated a version with 0 net migration. Comparing this scenario with the basic version we can estimate the cumulated demographic effect of migration.

(d) We presumed a constant *ethnic reproduction rate* of 93,6% and an intergenerational assimilation rate of 6,4% for each scenario. According to this value we need to correct our estimation regarding the number of new-borns relative to values of fertility rates.

Hypotheses on the evolution of Romania's population

■ Besides the evolution of the Hungarian population we also considered important to estimate its proportion within the total population; thus we have designed a projection of Romania's population.

In the case of Romania's population a single version was worked out, as our study deals above all with the evolution of ethnic Hungarians in Romania, and not with the entire population. Demographic projection of the country's population was only made with the purpose of contextualizing Hungarian population's demographic processes as well as to define the relative size of this minority. The results regarding Romania will be compared with the basic version on the Hungarian population.

Table 6. Hypotheses of projections for the entire population of Romania

Total Fertility Rate (TFR)		2002: 1,28
		2022: 1,55
		2032: 1,75
Life expectancy at birth (E0)	2002: 67,3	2002: 67,3
	2022: 73	2022: 73
	2032: 76	2032: 76
	2002: 74,7	2002: 74,7
	2022: 79	2022: 79
		2032: 82
International net migration		2002: -4‰
		2032: -2 ‰

Our hypotheses on the future evolution of Romania's population are the following:

a) Evolution of the Romanian female *fertility* would be similar to the basic version for Hungarians with a 0,05 difference in favor of the whole Romanian population.¹⁹ This hypothesis is based on the data discussed above and which show a balance in differences between Romanian and Hungarian female fertility.

b) Life expectancy at birth is similar to the values anticipated in the basic version for Hungarians (both men and women).

c) We presumed an initial value of 4 per thousand for net migration for the entire population, which would decrease to 2 per thousand until 2032.

At present a series of data suggest that both the Orthodox Romanian majority and the Hungarians participate in international migration-processes to the same degree (Sandu 2001, 2005). However, on long-term we presumed that the negative net migration of the Hungarian population would become higher than the national average. While the economic growth in the case of the Romanian population would lead to a re-organization of migration, in case of Hungarians the ethno-cultural side of the phenomenon has to be taken into account²⁰, as well as the fact that migration to Hungary and especially Budapest can be also interpreted in terms of social mobility.

We did not differentiate net migration for the regional population. Calculations in each case were based on the hypothesis of decrease from 4 per thousand to 2 to thousand; the only exceptions were those regions where proportion of the Hungarians exceeds 65%. For such cases we applied the program for the entire population but using a migration index supposed for the Hungarians²¹; with regard to fertility and mortality values by counties were used.

¹⁹ It is caused by the increased fertility of other minority groups such as Roma.

²⁰ About the relation between fertility and ethnicity see Brubaker 1998; Brubaker et alii 2006; Horváth 2002; Kiss – Csata Zs. 2004.

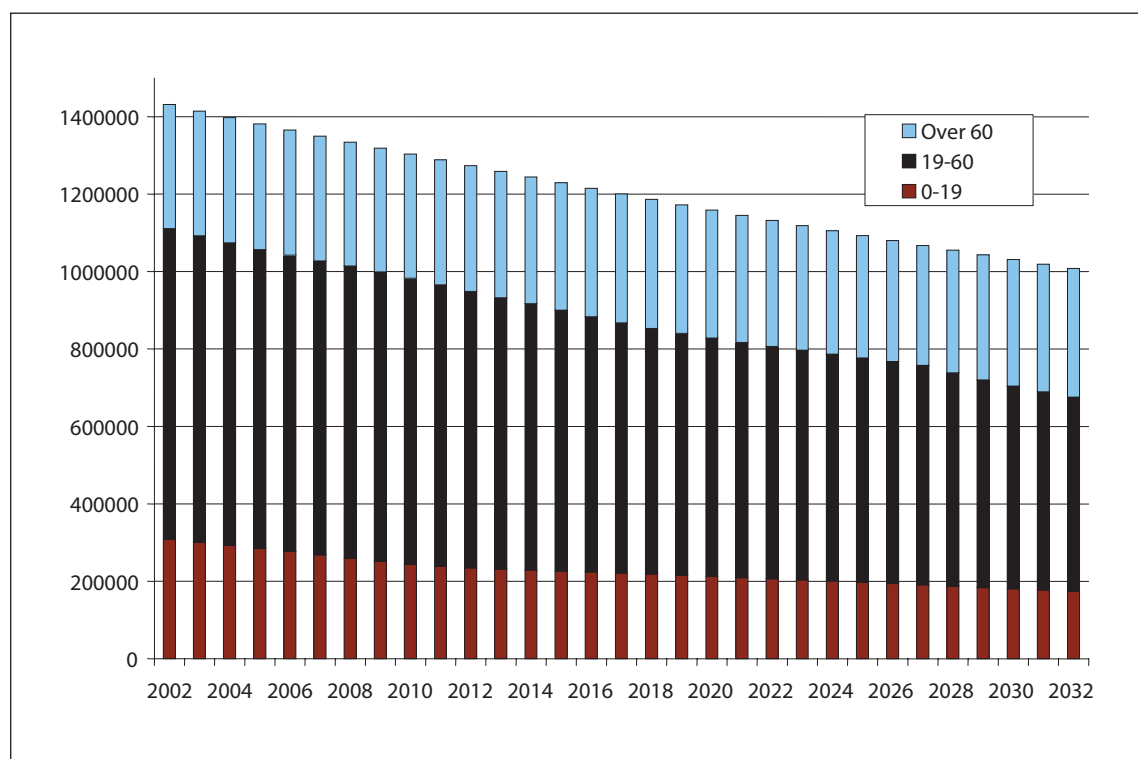
²¹ Otherwise we would formulate conclusions about the Hungarians' proportion by comparing different scenarios on this group.

Evolution of the Hungarian population until 2032 according to the basic version

■ In the basic version the number of the Hungarian population from Transylvania would decrease to 1 132 000 until 2022 and to 1 008 000 until 2032; this means a total decrease of 29,6% in 30 years.

Certainly this change is different for various age groups. While the number of persons aged above 65 years would increase with 3,4%, the number of those below 19 years would decrease with 43,6% and that of persons aged between 20 and 64 years with 33,4%.

Figure 5. Evolution of the Hungarian population by age groups (basic version)

Source: own calculations

Thus the proportion of persons under 19 would decrease to 18,2% until 2022 and to 17,3% until 2032, and the proportion of those over 65 would increase to 22,4% as well as to 23,95%. The proportion of active population would also decrease, although in a slower rhythm, to 59,3% until 2022 and 58,9% until 2032. The mean age would also increase significantly, reaching 44,6 in 2022 and 46,8 in 2032.

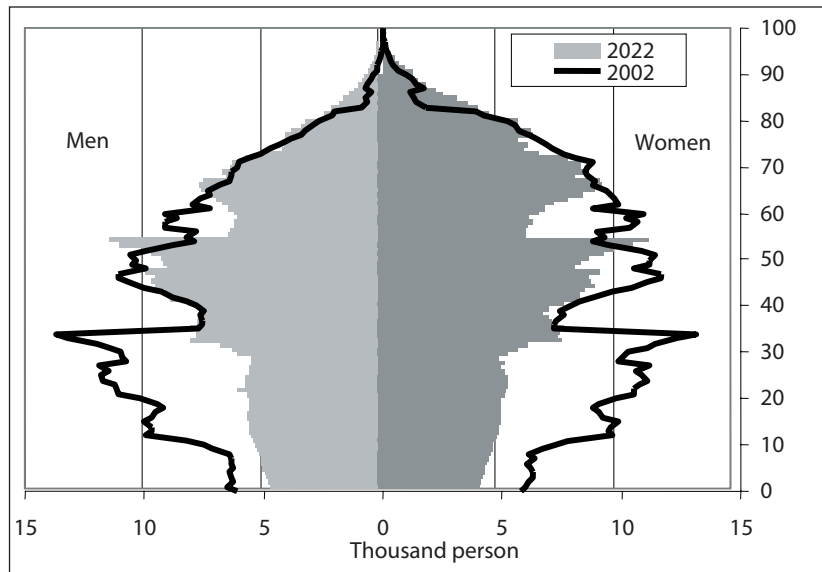
Table 7. Evolution of mean age and structure in age groups (basic version)

	Mean age	0-19 years	20-64 years	Over 65 years
2002	37,3	21,6%	62,2%	16,2%
2022	44,6	18,2%	59,4%	22,4%
2032	46,8	17,2%	58,9%	23,9%

Source: Own calculations

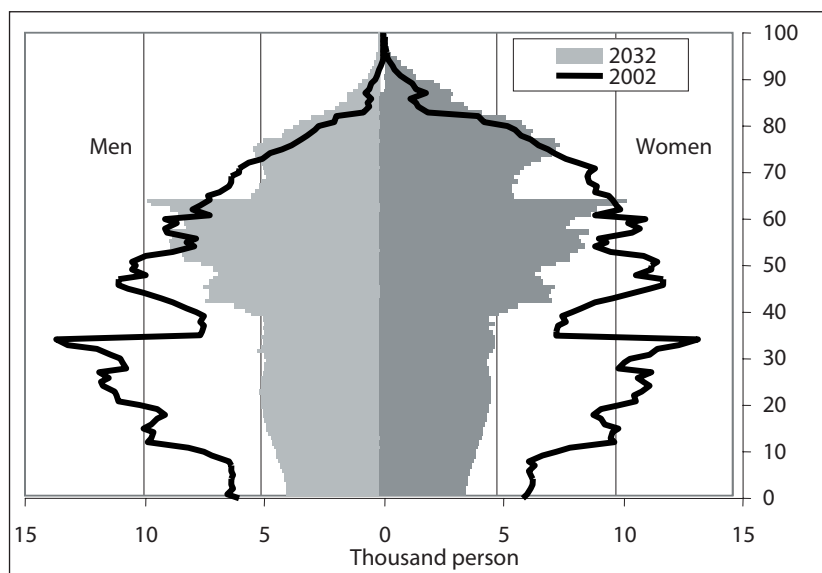
The aging tendency of the population is evident on the one hand from the comparison of the age pyramid calculated for 2022 and 2032, while and the present situation (2002) on the other.

Figure 6. Hungarian population by age and sex in 2022 (basic version)

Source: own calculations

Figure7. Hungarian population by age and sex in 2032 (basic version)

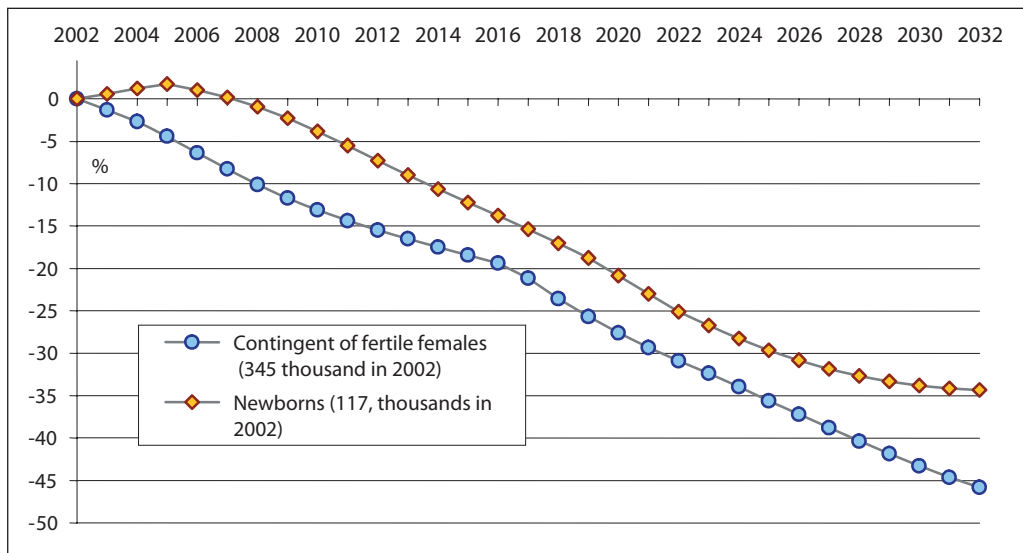
Source: own calculations

The fertile contingent of female population would decrease with 31% until 2022 and with 47% until 2032 compared to the values from 2002. Thus, in spite of a significant increase in fertility (38% in 2022 and 46% in 2032) a remarkable decrease of newborn babies is expected in the future according to the basic version. Nonetheless this decrease is reduced compared to the decline of female fertile contingent. The number of births would probably decrease with 25% until 2022 and with 34% until 2032.

It is worth to be mentioned that statistical data on vital statistics for 2002–2005 shows a slight increase in the number of newborns recorded as Hungarians, parallel with the increase of female fertility. Although we presumed a continuous increase in fertility, our calculations indicate a stoppage in birth number. Moreover, it is possible that the phenomenon has already started in 2006,²² and in 2007 a decrease in the number of newborns would be expected (compared to 2002).

²² While writing this study we did not have data on population dynamics for 2006 by nationality.

Figure 8. Evolution of the female fertile contingent of ethnic Hungarian population and the number of ethnic Hungarian newborns until 2032, compared to 2002 (in percents)

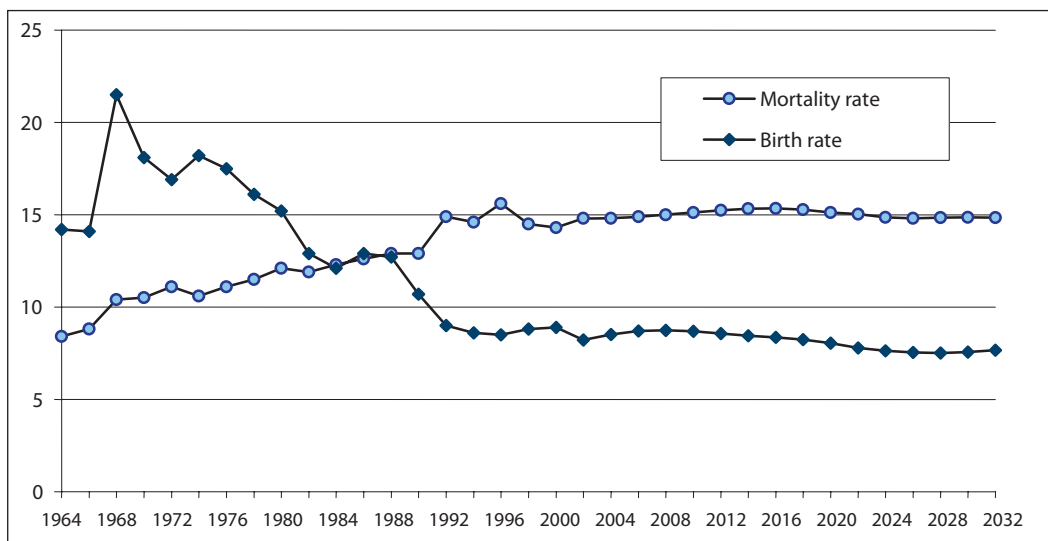

Source: own calculations

In the basic model of our projection a significant increase in life expectancy at birth was assumed for both sexes, this however does not imply a decrease of mortality rates resulted from aging processes, which would probably remain below the value of 15 per thousand in the 2002–2032 period.

Natural increase of the ethnic Hungarian population is worth to be discussed in an extended time perspective. In a previous study (Kiss 2007) we estimated rates of natural increase of the Hungarian population for the 1964–1992 period. Accordingly the natural increase was almost 0 in the second part of the 80's; massive natural decrease of Hungarian population has begun in 1990. During 1989–1993 the number of births decreased with almost 40%, while mortality significantly increased. Since then discrepancy between birth numbers and deaths' led to an annual average decrease of 6-7 per thousand. Between 2002 and 2032 these rates would not approach to each other in spite of a significant increase in fertility and life expectancy at birth. For this reason negative natural increase in the following 30 years would surely represent the main cause for the decline of the Hungarian population in Transylvania.

Figure 9. Mortality and birth rates between 1964 and 2032 (according to basic version of projection for 2002–2032)

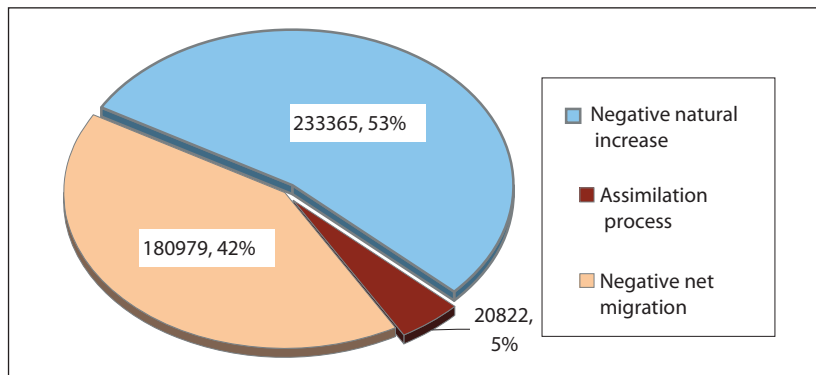
Source: own calculations

According to our hypothesis negative net migration would decrease from 8000 persons in 2002 to 4000 in 2032. It means that for 2002–2032 the decrease caused by negative net migration would mean 181 000 persons.

Presuming that ethno-cultural reproduction (ER) will remain constant losses caused by intergenerational assimilation can be estimated to 20-21 000 persons for 30 years.

The figure below presents the factors leading to the decrease of the Hungarian population. Such a calculation is at one hand very revealing, but, at the other hand shows also some vulnerabilities. The main advantage of a demographic model based on the method of cohort components is its treatment of different processes in their mutual relationship. Thus, it is important to highlight the role of negative net migration as one possible reason for a negative natural increase, caused by the movement of fertile generations, which has an impact on the decrease in birth numbers and the increase of death numbers by reshaping the age structure of the population.

Figure 10. Causes for decrease of Hungarian population between 2002 and 2032 (per thousand persons and by percentage)

Source: own calculations

Comparing different scenarios is useful – for instance – for shaping an image about the effects of the processes on each other.

Alternative scenarios

0 net migration

In the basic version of our demographic projection we calculated with a net migration of 181 000 persons between 2002 and 2032. Decrease caused by migration would certainly exceed this value. Migrating population comes from young age groups being in a fertile period of their lives, thus it would negatively influence birth numbers. The cumulated impact of migration can be estimated by comparing the basic scenario with that of 0 net migration. However, such a version cannot be treated as realistic as it was created to analyze the cumulative demographic effects of migration.

According to the 0 net migration version, the Hungarian population would be 1 273 400 in 2022 and 1 200 300 in 2032; the difference between the basic version and the one with 0 net migration exceeds with approx. 12 000 the number of migration losses from the basic version.

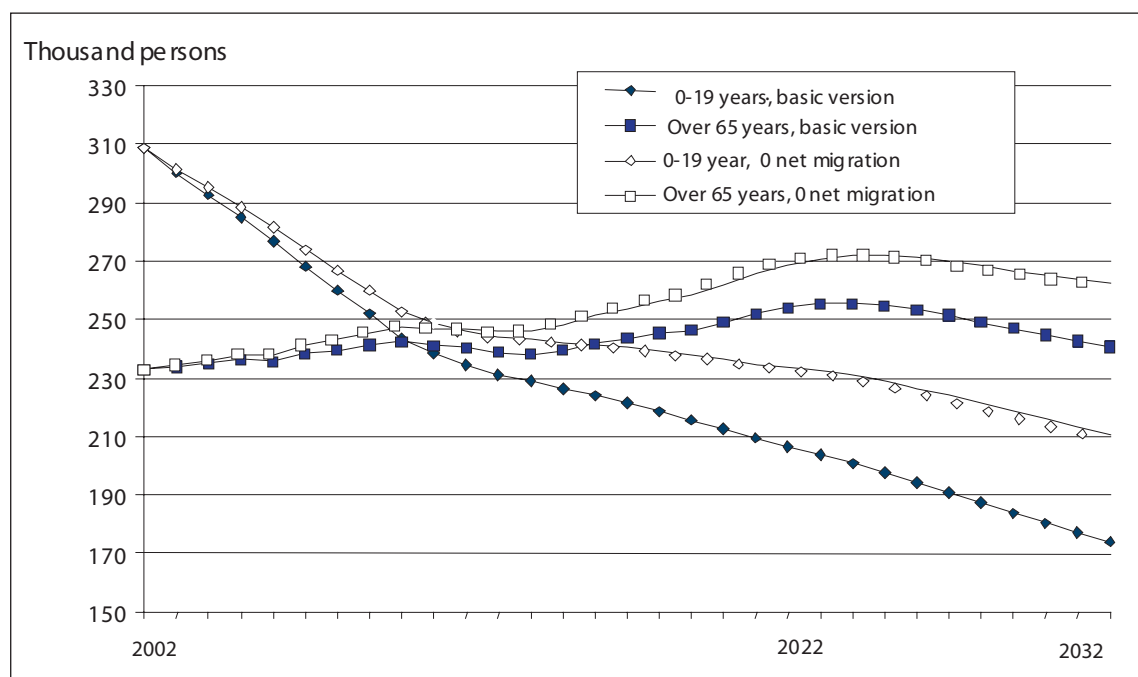
Therefore, as the graphic and table above shows, migration has different impacts on age groups. While the population under 19 decreases with 17,4% due to migration, for individuals over 65 the decrease is only of 8,4%.

Table 8. Evolution of the Hungarian population in basic version and in 0 net migration - version

Year	Population at the beginning of the year (thousand persons)		Difference (%)	Under 19 years (thousand of persons)		Difference (%)	Over 65 years		Difference (%)
	Basic version	0 net migration - version		Basic version	0 net migration - version		Basic version	0 net migration - version	
2002		1431,8	-		308,6	-		232,8	-
2022	1131,9	1273,4	11,1	206,5	233,5	11,5	254,1	268,8	5,5
2032	1007,9	1200,3	16,0	174,0	210,7	17,4	240,6	262,6	8,4

Source: own calculations

Figure 11. Evolution of the population under 19 and over 65 in basic version as well as in 0 net migration-version

Source: own calculations

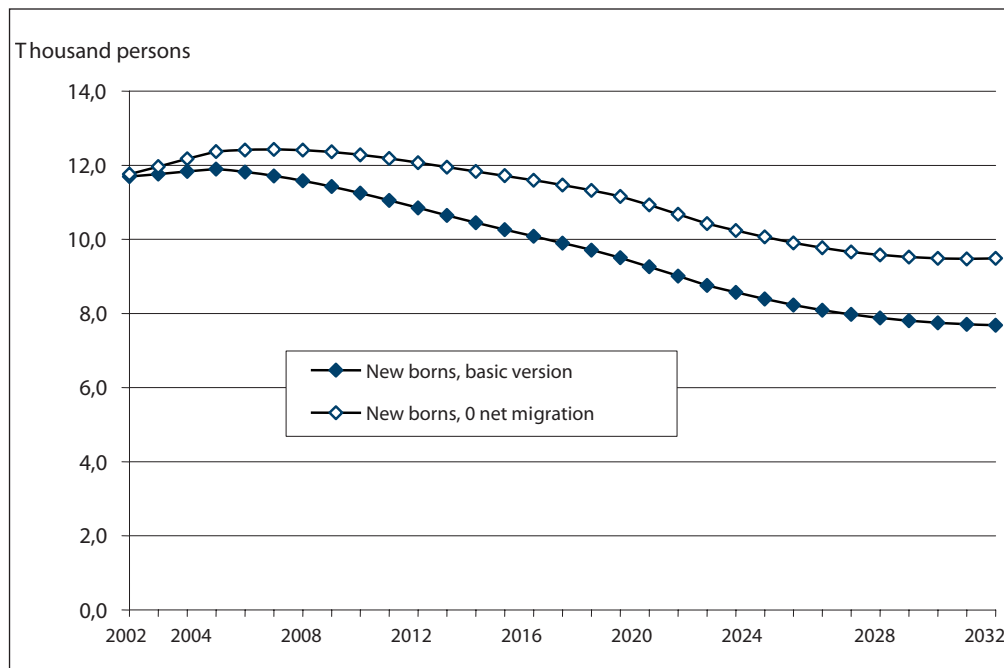
Migration has a negative influence on the reproductive capacities of the sending population. According to Table 9 migration causes within the female fertile contingent a more massive decrease than among the total population, a fact also reflected in birth numbers. In the basic version the number of newborns would be 7,7 in 2032, with 19% less than the 9,5 thousand value calculated in the version with 0 net migration.

Table 9. Female fertile contingent and birth numbers in 2022 and 2032

	Fertile age women (thousand)		Difference (%)	Birth numbers (thousand)		Difference (%)
	Basic version	0 net migration		Basic version	0 net migration	
2002	344,6	346,0		11,7	11,8	0,6%
2022	238,1	280,2	15,0%	8,8	10,4	16,0%
2032	186,8	233,6	20,0%	7,7	9,5	19,1%

Source: own calculations

Figure 12. Evolution of newborns in the basic version and the 0 net migration version

Source: own calculation

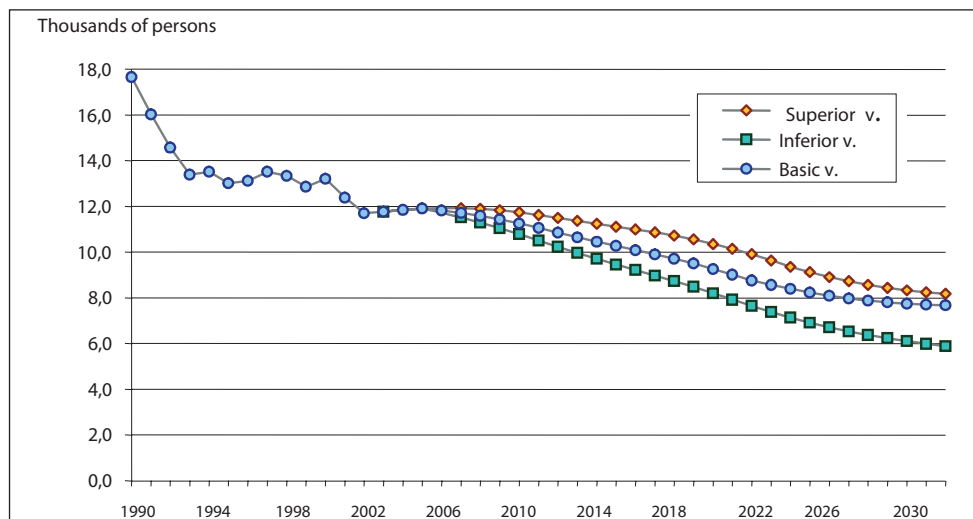
Superior and inferior versions for fertility and mortality

0 net migration version cannot be treated as a realistic scenario if actual tendencies are taken into account. Thus, such a model is considered a sort of additional calculation revealing the demographic effects of migration. On the other hand alternative hypotheses on fertility and mortality can be regarded as realistic.

For the basic version although a relatively significant increase of life expectancy at birth and fertility was presumed, mortality rate remained constant, while birth rate showed a slight decrease. For the superior version we presumed a more heightened increase both for fertility and for life expectancy at birth.

For the superior version a 1,8 TFR value for 2032 was presumed, which is close to 1,7 used in the calculations for the basic version. However, a more significant difference exists in the pace of increase. In the superior version TFR would reach 1,7 in 2022; in the inferior version it would be higher than the one for 2002, but the increase observed in last years would stop and TFR would remain at 1,31 calculated for 2005.

Figure 13. Evolution of newborns in superior and inferior versions compared to the basic one

Source: own calculations

In spite of the increase in fertility, the growth observed of birth rate in the recent years would cease according to the basic version. A cause of such a standstill is a decrease of the fertile age women contingent. A future increase in birth rate would be only reached in case of a significantly higher growth in fertility than it was presumed for the basic version. Thus, for the superior version a higher increase in fertility was presumed. Still, even in such case, an increase of birth rate would only continue for a short time, i.e. until 2009. Taking into account a TFR characteristic for 2005, the decrease in birth rate (and in the number of children) would occur immediately.

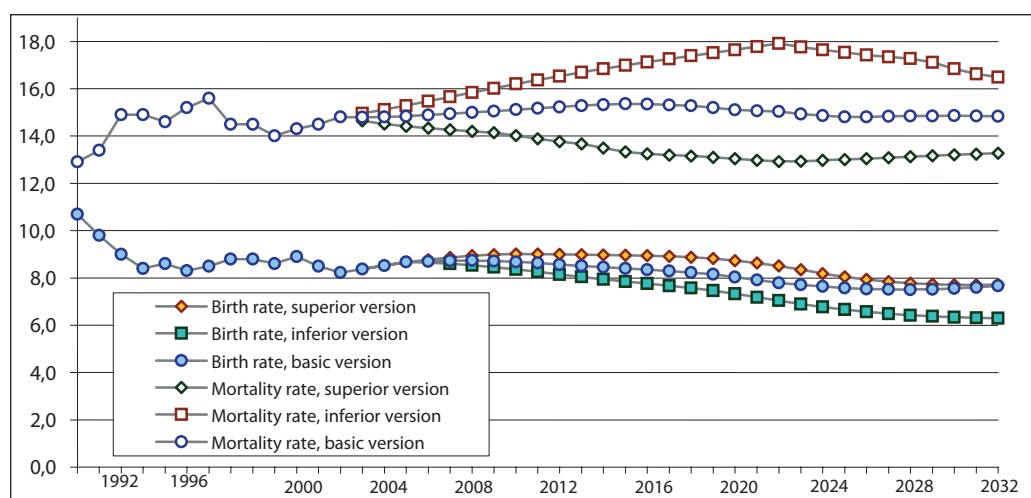
Tabel 10. Mortality rate in 2022 and 2032

	Basic version	Superior version	Inferior version
2002		14,8	
2022	15	12,9	17,9
2032	14,8	13,2	16,5

Source: own calculations

The basic version calculates until 2022 an increase of 6 years for men and 4 years for women in life expectancy. For the superior version the same increase is 9 years as well as 7 years. The inferior version calculates an increase, too, but with lower values: 1 year for women and 3 years for men until 2022. In the basic version we can speak of stagnation in mortality rate as a result of both aging processes and future increase in life expectancy. In the superior version the number of deaths per one thousand inhabitants would decrease, although not significantly. In exchange a lower improvement (or an eventual stagnation) of life expectancy leads to a rapid increase of mortality rate.

Figure 14. Evolution of the relation between birth rate and mortality compared to the basic version

Source: own calculations

As the graph above shows, in the case of an aging population the natural increase is mostly influenced for a long term and a middle term period by the evolution of life expectancy (especially the evolution of death probabilities at old ages).

Table 11. Evolution of age structure in different scenarios

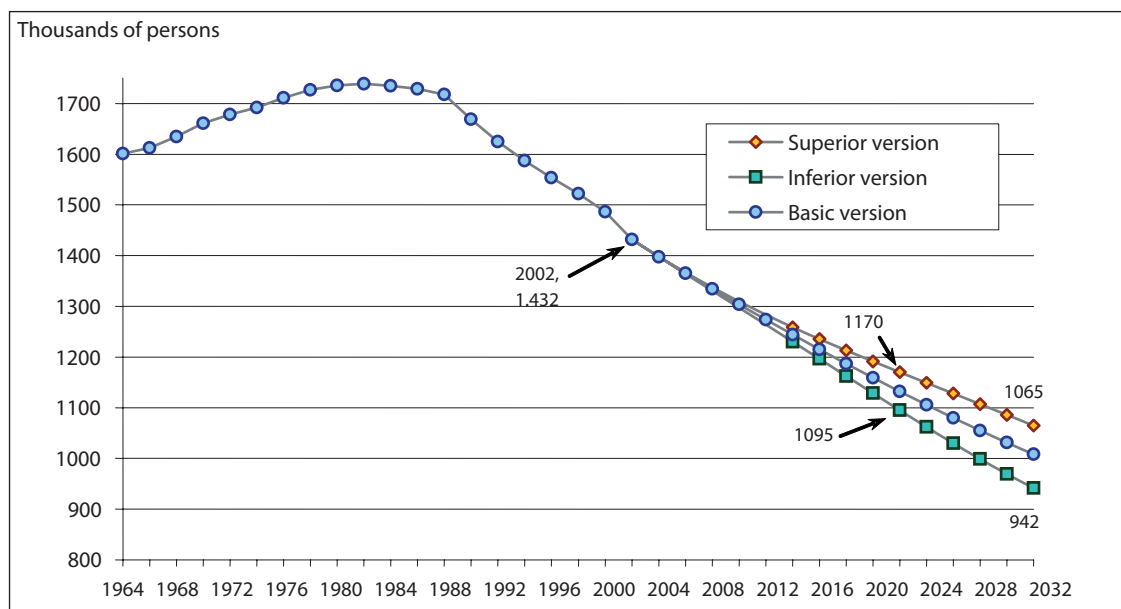
	2002	Basic version		Superior version		Inferior version	
		2022	2032	2022	2032	2022	2032
Between 0 and 19 years	21,6%	18,2%	17,3%	18,6%	17,9%	17,9%	16,1%
20-64 years	62,2%	59,3%	58,9%	57,8%	56,5%	60,6%	61,9%
Over 65 years	16,3%	22,4%	23,9%	23,6%	25,6%	21,5%	22,0%

Source: own calculations

Different scenarios on populations' natural increase influence the evolution of age structure. In the superior version the proportion of both the population under 19 years and that of those aged above 65 is higher than in the basic version, while in the inferior version both percentages are lower.

Figure 15. Evolution of the Hungarian population in the superior and inferior versions in comparison to the basic one

Source: own calculations

Different scenarios lead to different results also with regard to the total number of ethnic Hungarians. If the inferior version proves to be true the number of ethnic Hungarians in 2022 would be below 1,1 millions and much less than 1 million in 2032. According to the superior version, in 2022 1,17 million ethnic Hungarians will be living in Romania and 1,065 millions in 2032.

Evolution of Romania's population

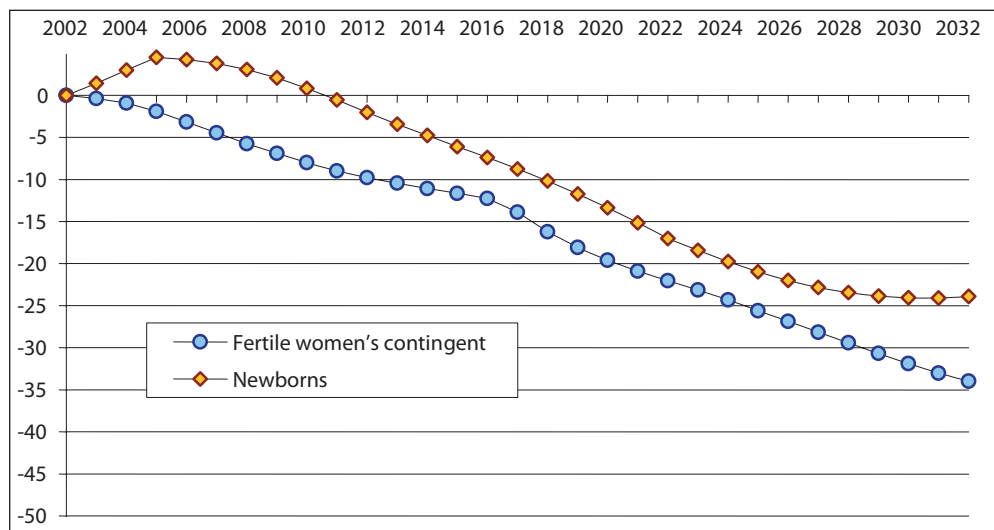
■ With regard to the population of Romania we elaborated a scenario very similar to the basic version and which forecasts a relatively significant increase in fertility and life expectancy at birth as well as a decreasing but continuous negative net migration. However, the net migration of Romania's population shows a more favorable evolution than that of the ethnic Hungarians.

According to our calculations the 21 680 968 population of Romania (2002) would decrease to 19 433 700 in 2022 and to 18 136 724 in 2032. This means an 11% decrease in 20 years and a 16% decrease in 30 years.²³ In 30 years the number of the population below 19 years of age would decrease with 36%, the number of those aged between 20 and 59 with 22%, while the number of the population aged over 60 would increase with 25%.

Projection on fertile age women and number of newborns for the Hungarian population is valid here also. Although an increase in fertility is presumed, the number of children will not keep growing, because the number of women at fertile age would decrease. Official data on vital statistics shows a 5% increase of children in 2005 compared to 2002. According to our calculations this tendency would cease not only among ethnic Hungarians but also among the entire population of Romania.

²³ As we saw, the ethnic Hungarian population would decrease with 29,6% in 30 years according to the basic version.

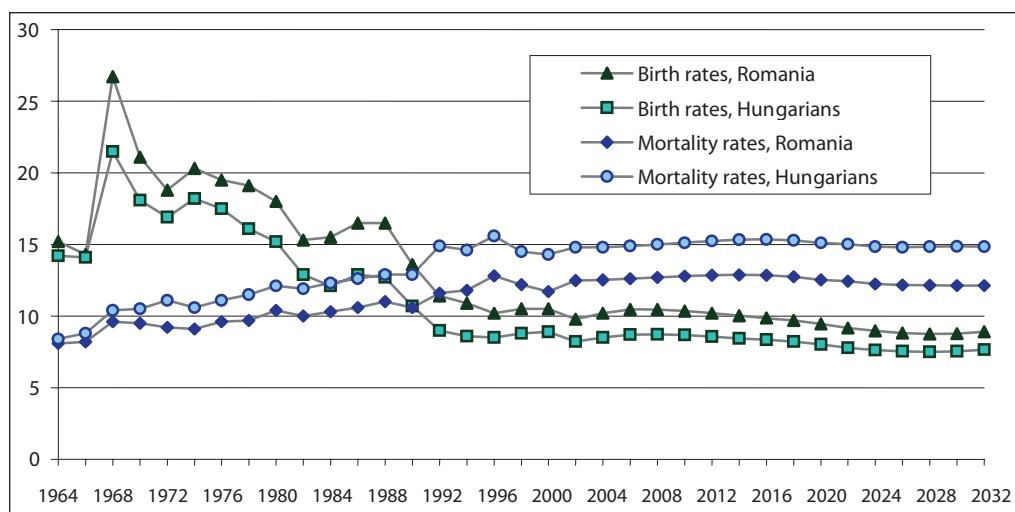
Figure 16. Evolution of female fertile contingent of Romania's population and the number of newborns until 2032 in comparison with 2002 (%)

Source: own calculations

Mortality rates in Romania would not decrease significantly (it would stagnate, in fact), although life expectancy would continue to increase. Negative growth would probably reach at national level the value of 3-3,5 per thousand and would be different from the yearly average of 6-7 per thousand calculated for the ethnic Hungarian population, which means a natural decrease of 1 758 000 inhabitants in 2032.

Figure 17. Natural dynamics of Romania's population and of ethnic Hungarians'

Source: INS, own calculations

If the demographic projection hypothesis proves to be true, the negative net migration of Romania's population will be 1 881 000 in the analyzed period. If estimation of the Hungarian population is based on the basic version and the analysis of the Romanians uses the above scenario, 10% of the population from Romania engaged in permanent migration will be of Hungarian ethnicity.

Two relevant consequences for public policies

Evolution of the Hungarian electorate

For the Hungarian political elite from Romania the proportion of ethnic Hungarians in comparison with the whole population represents an essential problem within the present election system. The main question here is the following: given the anticipated demographic tendencies, would a Hungarian political formation be able to collect the sufficient votes among the Hungarians in order to enter the Parliament? Comparing the results of the basic version about ethnic Hungarians with the scenarios regarding Romania we have endeavoured to answer the question.

According to our results the proportion of the Hungarian population would decrease, but won't be less than 5% of the total population (or for its segment with the right to vote) in the following 30 years. In the period under discussion parliamentary elections will be organized probably 7 times. If the Hungarian political elites will succeed in maintaining the unity of the electorate for the decades to come, they have all the chances to pass the 5% electoral threshold.

Table 12. Proportion of the ethnic Hungarians within Romania's total population and their proportion within Romania's electorate

Year	Ethnic Hungarians			Romania (total population)			Proportion of the Hungarians	
	Total population	Voters		Total population	Voters		Total population	Voters
	Thousand of inhabitants	Number	Percent (%)	Thousand of inhabitants	Thousand of inhabitants	Number		
		Thousand of inhabitants				Thousand of inhabitants		
							Percent (%)	
2002	1 431,80	1 159,60	81	21 681,00	16 833,50	77,60%	6,60%	6,90%
2003	1 414,50	1 150,40	81,3	21 535,20	16 826,30	78,10%	6,60%	6,80%
2004	1 397,70	1 141,80	81,7	21 395,90	16 820,30	78,60%	6,50%	6,80%
2005	1 381,30	1 134,40	82,1	21 263,00	16 843,10	79,20%	6,50%	6,70%
2006	1 365,40	1 126,50	82,5	21 136,10	16 860,90	79,80%	6,50%	6,70%
2007	1 349,70	1 118,80	82,9	21 011,10	16 866,90	80,30%	6,40%	6,60%
2008	1 334,20	1 111,60	83,3	20 887,70	16 872,90	80,80%	6,40%	6,60%
2009	1 318,90	1 101,00	83,5	20 765,30	16 813,60	81,00%	6,40%	6,50%
2010	1 303,70	1 089,60	83,6	20 643,30	16 742,00	81,10%	6,30%	6,50%
2011	1 288,70	1 077,50	83,6	20 521,10	16 655,90	81,20%	6,30%	6,50%
2012	1 273,70	1 064,40	83,6	20 398,70	16 562,70	81,20%	6,20%	6,40%
2013	1 258,90	1 051,70	83,5	20 275,90	16 466,60	81,20%	6,20%	6,40%
2014	1 244,10	1 039,00	83,5	20 153,00	16 365,60	81,20%	6,20%	6,30%
2015	1 229,50	1 026,60	83,5	20 030,30	16 262,10	81,20%	6,10%	6,30%
2016	1 214,90	1 014,60	83,5	19 908,20	16 166,20	81,20%	6,10%	6,30%
2017	1 200,60	1 002,90	83,5	19 787,10	16 076,20	81,20%	6,10%	6,20%
2018	1 186,50	991,40	83,6	19 667,60	15 990,20	81,30%	6,00%	6,20%
2019	1 172,50	980,30	83,6	19 549,70	15 901,80	81,30%	6,00%	6,20%
2020	1 158,80	969,00	83,6	19 433,70	15 808,70	81,30%	6,00%	6,10%
2021	1 145,30	957,70	83,6	19 319,10	15 719,30	81,40%	5,90%	6,10%
2022	1 131,90	946,90	83,7	19 205,00	15 636,80	81,40%	5,90%	6,10%

Year	Ethnic Hungarians			Romania (total population)			Proportion of the Hungarians	
	Total popu- lation	Voters		Total popu- lation	Voters		Total popu- lation	Voters
	Thousand of habi- tants	Number	Percent (%)	Thousand of inhabi- tants	Thousand of inhabi- tants	Number		Percent (%)
		Thousand of inhabi- tants				Thousand of inhabi- tants		
2023	1 118,60	936,50	83,7	19 090,70	15 561,20	81,50%	5,90%	6,00%
2024	1 105,60	926,50	83,8	18 978,50	15 493,70	81,60%	5,80%	6,00%
2025	1 092,70	916,90	83,9	18 867,80	15 429,90	81,80%	5,80%	5,90%
2026	1 080,10	907,50	84	18 758,60	15 369,30	81,90%	5,80%	5,90%
2027	1 067,60	898,30	84,1	18 650,50	15 310,40	82,10%	5,70%	5,90%
2028	1 055,30	889,20	84,3	18 543,60	15 252,50	82,30%	5,70%	5,80%
2029	1 043,10	880,20	84,4	18 438,50	15 195,00	82,40%	5,70%	5,80%
2030	1 031,10	871,30	84,5	18 335,40	15 137,60	82,60%	5,60%	5,80%
2031	1 019,40	862,50	84,6	18 234,70	15 080,10	82,70%	5,60%	5,70%
2032	1 007,90	853,70	84,7	18 136,70	15 022,50	82,80%	5,60%	5,70%

Source INS, own calculations

Beside the national level a detailed presentation of Hungarian voters' number and their proportion by counties is worth to be given. The table below highlights these evolutions by comparing the number and percentage of the Hungarian voters in 2002, 2022 and 2032.

Table 13. Proportion of the Hungarians within the entire population and the proportion of those with voting right by counties

	Hungarians				Entire population			Percentage of Hungarians	
	Total popu- lation	Voters		Total popu- lation	Voters		Total popu- lation	Voters	
		Number (thousand)	Per- centage (%)		Number (thousand)	Per- centage (%)			
Alba									
2002	20,7	17,3	83,6%	382,7	297,4	77,7%	5,4%	5,8%	
2022	14,2	12,3	86,5%	334,7	274,1	81,9%	4,3%	4,5%	
2032	11,8	10,3	87,8%	314,4	260,9	83,0%	3,7%	4,0%	
2022–2032	-43%	-40%		-18%	-12%				
Arad									
2002	49,3	42,3	85,8%	461,8	363,2	78,7%	10,7%	11,6%	
2022	32,5	28,7	88,2%	391,8	322,9	82,4%	8,3%	8,9%	
2032	26,7	23,7	88,7%	365,9	304,9	83,3%	7,3%	7,8%	
2022–2032	-46%	-44%		-21%	-16%				
Bihor									
2002	155,8	126,7	81,3%	600,2	465,7	77,6%	26,0%	27,2%	
2022	119,7	100,3	83,8%	528,6	427,3	80,8%	22,6%	23,5%	
2032	105,8	89,6	84,7%	500,7	411,6	82,2%	21,1%	21,8%	

	Hungarians			Entire population			Percentage of Hungarians	
	Total population	Voters		Total population	Voters		Total population	Voters
		Number (thousand)	Percentage (%)		Number (thousand)	Percentage (%)		
2022–2032	-32%	-29%		-17%	-12%			
Bistrița-Năsăud								
2002	18,3	15,1	82,3%	311,7	231,1	74,2%	5,9%	6,5%
2022	13,9	11,9	85,2%	295,5	233,0	78,8%	4,7%	5,1%
2032	12,2	10,5	85,7%	288,1	230,9	80,1%	4,2%	4,5%
2022–2032	-33%	-31%		-8%	0%			
Brașov								
2002	51,0	43,8	85,9%	589,0	462,7	78,5%	8,7%	9,5%
2022	33,5	29,8	88,8%	535,2	440,0	82,2%	6,3%	6,8%
2032	26,8	24,1	89,6%	501,1	421,8	84,2%	5,4%	5,7%
2022–2032	-47%	-45%		-15%	-9%			
Caraș-Severin								
2002	5,8	5,0	85,5%	333,2	260,0	78,0%	1,7%	1,9%
2022	3,5	3,2	91,8%	290,0	236,8	81,6%	1,2%	1,4%
2032	2,7	2,5	92,1%	271,8	224,8	82,7%	1,0%	1,1%
2022–2032	-54%	-50%		-18%	-14%			
Cluj								
2002	122,3	104,2	85,2%	702,8	566,9	80,7%	17,4%	18,4%
2022	87,9	77,1	87,7%	601,5	505,8	84,1%	14,6%	15,2%
2032	73,3	65,2	88,9%	552,0	473,8	85,8%	13,3%	13,8%
2022–2032	-40%	-37%		-21%	-16%			
Covasna								
2002	164,2	128,2	78,1%	222,4	169,8	76,3%	73,8%	75,5%
2022	146,6	118,6	80,8%	205,2	163,4	79,6%	71,5%	72,5%
2032	137,5	113,3	82,4%	195,3	159,2	81,5%	70,4%	71,2%
2022–2032	-16%	-12%		-12%	-6%			
Harghita								
2002	276,0	213,8	77,4%	326,2	250,1	76,7%	84,6%	85,5%
2022	245,3	198,0	80,7%	294,3	235,8	80,1%	83,4%	84,0%
2032	230,2	188,9	82,0%	277,8	227,2	81,8%	82,9%	83,1%
2022–2032	-17%	-12%		-15%	-9%			
Hunedoara								
2002	25,4	21,7	85,5%	485,7	379,2	78,1%	5,2%	5,7%
2022	15,6	14,1	90,6%	419,1	346,7	82,7%	3,7%	4,1%
2032	12,0	10,9	90,9%	391,2	326,3	83,4%	3,1%	3,4%
2022–2032	-53%	-50%		-19%	-14%			
Maramureș								
2002	46,3	38,4	83,0%	510,1	384,2	75,3%	9,1%	10,0%
2022	32,9	28,4	86,2%	470,0	374,9	79,8%	7,0%	7,6%
2032	27,5	23,9	87,1%	451,2	366,4	81,2%	6,1%	6,5%
2022–2032	-41%	-38%		-12%	-5%			
Mureș								

	Hungarians			Entire population			Percentage of Hungarians	
	Total population	Voters		Total population	Voters		Total population	Voters
		Number (thousand)	Percentage (%)		Number (thousand)	Percentage (%)		
2002	228,3	185,1	81,1%	580,9	451,1	77,7%	39,3%	41,0%
2022	186,0	154,0	82,8%	516,5	414,3	80,2%	36,0%	37,2%
2032	169,0	141,6	83,8%	490,9	401,5	81,8%	34,4%	35,3%
2022–2032	-26%	-23%		-15%	-11%			
Satu-Mare								
2002	129,3	102,0	78,9%	367,3	277,2	75,5%	35,2%	36,8%
2022	106,6	87,4	81,9%	329,7	262,7	79,7%	32,3%	33,3%
2032	97,5	80,9	83,0%	315,2	255,5	81,1%	30,9%	31,7%
2022–2032	-25%	-21%		-14%	-8%			
Sălaj								
2002	57,2	44,8	78,3%	248,0	189,0	76,2%	23,0%	23,7%
2022	48,5	39,0	80,4%	223,1	175,3	78,6%	21,7%	22,2%
2032	45,1	36,7	81,5%	214,5	171,2	79,8%	21,0%	21,5%
2022–2032	-21%	-18%		-14%	-9%			
Sibiu								
2002	15,3	13,1	85,3%	421,7	324,0	76,8%	3,6%	4,0%
2022	9,9	8,9	90,0%	386,9	313,0	80,9%	2,6%	2,8%
2032	7,8	7,1	90,6%	368,1	304,5	82,7%	2,1%	2,3%
2022–2032	-49%	-46%		-13%	-6%			
Timiș								
2002	50,6	44,0	86,9%	677,9	534,2	78,8%	7,5%	8,2%
2022	31,1	28,2	90,7%	597,3	497,9	83,4%	5,2%	5,7%
2032	24,1	22,1	91,4%	556,2	472,2	84,9%	4,3%	4,7%
2022–2032	-52%	-50%		-18%	-12%			

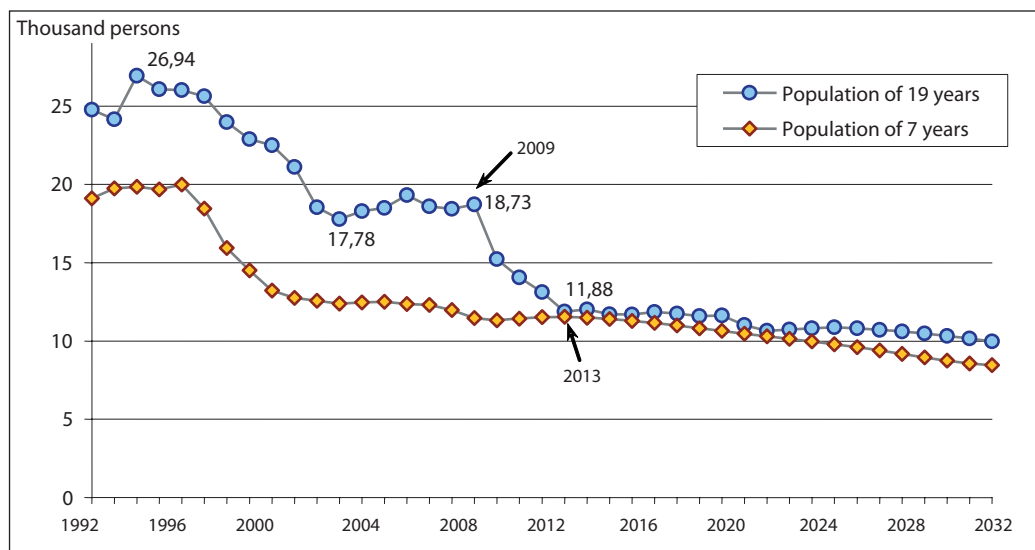
Source: INS, own calculations

Evolution of the population aged between 19 and 24 years, an age cohort from which university students are recruited from

The cohorts from 1967 and 1968 (following the anti-abortion legislation) have the highest number of Hungarian population from Transylvania; according to our estimation approx. 37 000 Hungarian children were born in these years. During the 70's their number was around 30 000, but in the 80's decreased to 23-27 000. Between 1989 and 1993 the number of ethnic Hungarian newborns decreased with almost 40% in a very short time. Although this number in 1989 was around 23 000, only 14 000 of ethnic Hungarian children were born in 1993. After this moment the decrease became slower.

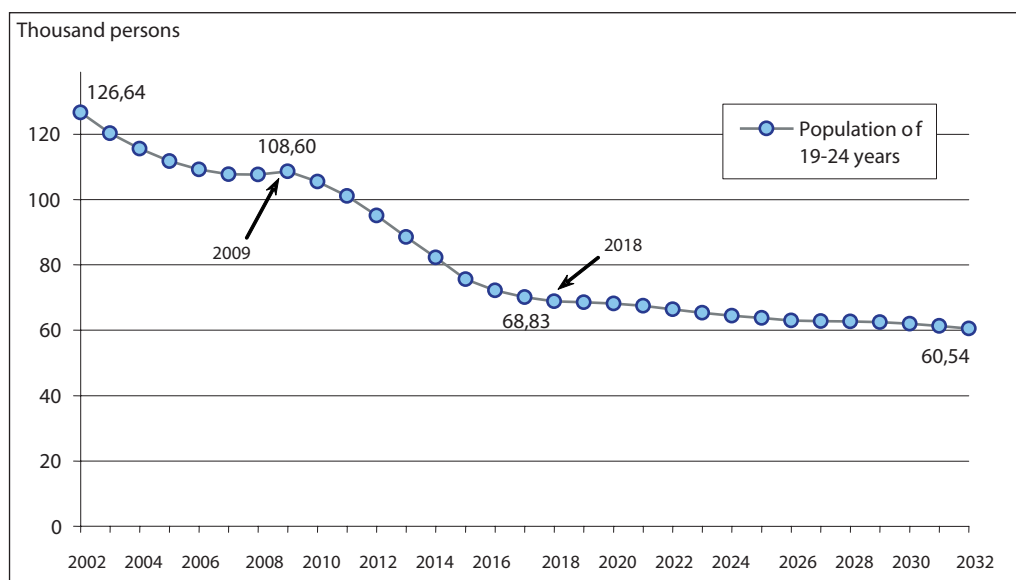
As a consequence the size of school-aged population depends on the number of suitable cohorts. Decrease in the number of newborns between 1989–1994 has gradually influenced different education levels, first the elementary schools in the 1996/1997 school-year. Regarding the number of students enrolled in high schools from these generations the critical point was 2004/2005 the school-year.

Universities would also have been influenced by this decrease beginning with the 2008/2009 academic year. For the population of 19 years age our calculations show a decrease from 18 728 to 11 879 (with 37%) in 2009–2013.

Figure 18. Total population aged 19 and 7 years between 1992 and 2032 (basic version)

Source: own calculation

For the 19-24 year old population the decrease would occur gradually, but leading to the same final outcome. In this segment the number (108 595 in 2009) would decrease to 68 834 in 2018, meaning also a 37% decrease.

Figure 19. Evolution of population between 19 and 24 years in 2002–2032 (basic version)

Source: own calculations

Having in mind that now all persons with general certificates of secondary education are accepted into universities, we can certainly state that the structure of the actual university system teaching in Hungarian language (with actual number of places) cannot be sustained not even for a short term.

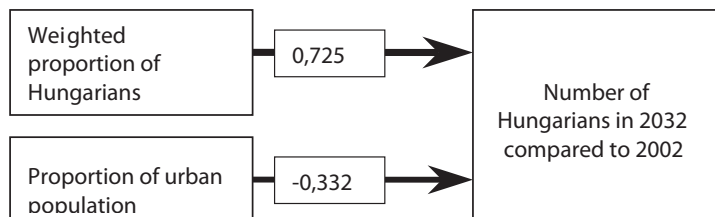
Regional differences of demographic perspectives

Similar to the whole Romanian population or other various populations from Eastern Europe, the number of ethnic Hungarians from Romania will probably decrease. In such context regional demographic perspectives are rather varied. Such variety can be described through a series of contextual variables, among which the proportion of Hungarian population from a given region as well as the percentage of Hungarians living in urban area are the most important.

In order to analyze these effects we have created a linear regression model. We intended to analyze the extent to which we can explain the differences in the relative decrease of population at a level of the 42 micro-regions within the weighted proportion of Hungarians in these regions²⁴ as well as within the proportion of urban inhabitants within Hungarian population.

The two-factored regression model explains 88% of the variance; from these factors the weighed proportion of ethnic Hungarians has a higher explaining capacity. Thus we can state that ethnic Hungarians' demographic perspectives are more favorable in rural areas, where their proportion is higher, and vice versa: these are less favorable for urban areas and for regions where Hungarian's proportion is lower.

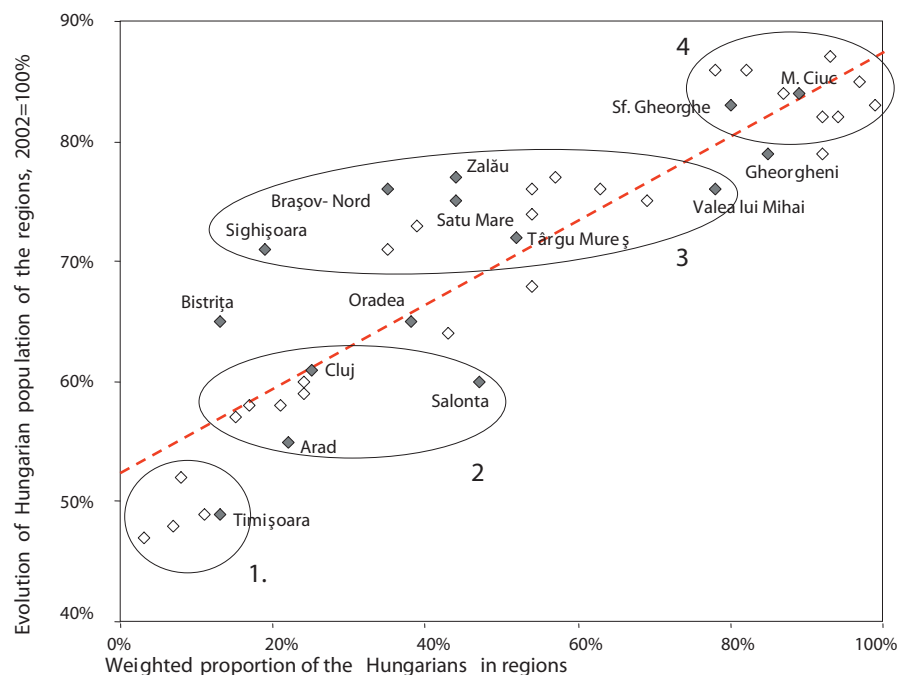
Figure 20. Contextual factors influencing demographic perspectives of the Hungarian population

Results of the projection show that historical long-term tendencies will continue. Decrease in proportion of the Hungarians in urban areas began in the interwar period. While after the World War II the urbanization level for the total population grew fast, the Hungarian population from the towns with no significant rural ethnic *hinterland* (for instance Arad, Timișoara, Baia Mare, Cluj) stagnated or decreased. In this period the number of the Hungarian population of the Sekler and northwestern Transylvanian towns increased. As waves of emigrations from 1987–1992 was followed by a smoother but still continuous one, it had its impact especially on Hungarians in the urban areas. During the 90's significant erosion processes took place; until 2002 the proportion of Hungarian urban population from Transylvania diminished below the national value.

Strong demographic losses of the Hungarian urban population will continue in the following decades. This process – within which the proportion of the Hungarians living in peripheral regions and settlements will grow in comparison to the whole Hungarian population from Transylvania – would probably have a massive impact on Hungarians' structural position within the Transylvanian society.

Figure 21. Population of the regions in 2032 in comparison to 2002 by their weighted proportion

Source: own calculations

24 See note 16.

In the figure above three groups of regions can be discerned:

(1) *"Halving populations"*: most unfavorable situations occur in the Braşov-Săcele, Sibiu, Hunedoara, Timiş şi Caraş-Severin regions, where the mean age of Hungarian populations was around 45 years in 2002, while the proportion of mixed marriages (except the Braşov-Săcele region) exceeds 50%. Beside strong processes of assimilation, the negative net migration of the Hungarian population from these regions is also significant. According to the projections for 30 years, the Hungarian population of these regions would be halved and mean age would be 55 years; decrease of young population would reach even 75%. In such conditions the pace of assimilation processes can grow compared to their actual value, while reproducing the Hungarian ethnic identity becomes problematic even in families based on ethnically homogeneous marriages.

(2) *Regions with demographically unfavorable perspectives* are Cluj, Dej, Turda, Baia Mare, Sighetu Marmăţiei, Arad, Salonta and Alba county. Except for Salonta all these regions have a well built type of Romanian-Hungarian interethnic cohabitation. Weighted proportion of the Hungarians here is between 10-20%, thus one cannot speak of ethnically balanced inter-relation. The regions mentioned above have a 25-40% percent of mixed marriages and a 10-20% intergenerational assimilation rate. Such a proportion limits the reproductive capacities of the Hungarian population from an ethno-cultural point of view. Beside their influence on ethnic socialization of future generations, mixed marriages transform socio-cultural relations of the existing population. Minority Hungarian institutions (schools, cultural institutions, newspapers etc.) having their activities in these regions, as well as positions held by the Hungarian elite (political representation, administrative power)²⁵ may decrease in a medium-length period of time. In parallel with the demographic decrease "deterioration" of institutional and political positions of the Hungarian elite can become more visible in these regions.

Beside a high proportion of mixed marriages also a strong process of aging and high decrease in natural growth takes place in these areas. In spite of a massive migration (net migration outnumbering the projected average for the total Hungarian population) in the following 30 years natural decrease of the population would still become the prevailing event.

(3) *The regions with average demographic perspectives* are: Valea lui Mihai, Marghita, Satu Mare, Carei, Zalău, Şimleul Silvaniei, Cehu Silvaniei, Târgu Mureş, Reghin, Târnăveni, Sighişoara and the northern part of Braşov county. From a geographical point of view two types of areas can be discerned here: the first one including Mureş county (except its zone of 60 thousands Hungarians from Seklerland) and the mixed areas from Braşov county with a Romanian, Hungarian and Roma population. The other area includes the northwestern part of Transylvania, Satu Mare and Sălaj counties and also the northern part of Bihor county; from the point of view of the Hungarian population's demographic perspectives Oradea is not included in this area. In the majority of such regions the projected decrease would not exceed 30% and the weighted proportion of the Hungarians would vary between 30 and 60%. Exceptions are Valea lui Mihai with its 75% and Covasna with 68% Hungarian population, while the other extreme is Sighişoara, where proportion of the Hungarians is 18%.

According to our demographic projection the average age would be 44-45 in 2022 and 46-47 in 2032. The average natural decrease is typically of 5-7 per thousand and the losses of migration would be around the Transylvanian average, so that population decrease is equally defined by negative net migration and negative population growth. Regarding the losses caused by assimilation two groups can be discerned. Intergenerational assimilation rate for the north-west of Transylvania (Satu Mare, Carei, Marghita, Şimleul Silvaniei, Cehu Silvaniei) and Târgu Mureş is under 5%. In other regions like Zalău, Reghin, Târnăveni, the northern part of Braşov county the assimilation rate is between 5-10%. A single exception is Sighişoara, where the index outnumbers this value. At the other extreme are situated Valea lui Mihai and Covasna, where practically there are no losses of assimilation.

Demographic perspectives for the regions Oradea, Huedin, Gherla and Bistriţa are settled between groups 2 and 3, between the average and unfavorable perspectives. In these regions the total number of Hungarian population would decrease with more than 30% but less than 40%.

(4) Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt, Cristuru Secuiesc, Vlahiţa, Sângeorgiu de Pădure, Miercurea Nirajului and Săcueni are regions *with relatively stabile demographic perspectives*, where the decrease of population will not probably outnumber 20%. Gheorgheni and Sovata are almost similar regions with each having a 21% decrease.

It can be observed that favorable demographical regions (with the exception of Săcueni) are the Sekler ones. Here the weighted proportion of the ethnic Hungarians outnumbers 75%.

25 In the present Maramureş and Arad counties send a single deputy to the Parliament, Cluj has two deputies and one senator. If demographic factors will be considered these positions would be the most difficult to maintain in the following elections.

Demographic processes will have the following characteristics in the next 30 years: mean age anticipated for 2022 is 41-42 years, as well as 43-44 years for 2032. Natural decrease is rather low (1-3 per thousand yearly) and net migration is favorable compared to the Transylvanian average. There are no losses caused by assimilation. In spite of a relative favorable net migration for these regions, the decline of the population is mostly a consequence of emigration. This fact has also an advantage in the sense that this process would not inevitably take place. Nevertheless it is impossible to estimate the process' future evolution. In case of a favorable evolution of economic and social conditions in these regions the decline of the Hungarian population may slow down, or even stop in an extreme case.

Summary

■ (Ethno)demographic studies published in Hungarian language after the 2002 census have attempted to apply the standard demographic approach to the Hungarian population from Transylvania. This had a crucial importance from the viewpoint of public policies and Hungarian educational network-planning, because enabled forecasting the evolution of the Hungarian population. Beside the Hungarian population's decline the results also highlighted the differences between demographic perspectives of different regions, well illustrated by the fact that while in 2002 only 27% of Hungarians were living in Harghita and Covasna, it is expected that in 2032 38% of school-aged population of Hungarian ethnicity would originate from these two counties. At the same time school-aged from Southern Transylvania and Banat would represent only 8% of the ethnic Hungarian school-attending population from Transylvania, although in 2002 16% of ethnic Hungarians have been living in these regions.

The most important methodological problem for our study was the representation of differences between reproduction in demographic and in ethno-cultural terms. In projecting demographic processes for a minority population hypotheses on "passing ethnic boundaries" should also be formulated beside birth rate, mortality and net migration. Thus our model was extended toward assimilation processes. Assimilation in our understanding however means a decrease in reproductive capacities caused by an unbalanced socialization in mixed families (and not a change in ethnic identity during one's life-course). Thus, assimilation "is a tendency manifested in the totality of social processes, instead of an event happening to some individuals" (Brubaker 2002: 17). In this sense the research unit of such a process is not the individual, but the multiple generations of the population, the reproduction of which is affected.

References

- BLAU, Peter M. – BLUM, Terry C. – SCHWARZ, Joseph E.
1982 Heterogeneity and Inter-marriage. *American Sociological Review* 1. (49) 45–62.
- BRUBAKER, Rogers
2002 A bevándorlással kapcsolatos szemlélet megváltozása és ennek következményei Franciaországban, Németországban és az Egyesült Államokban. *Regio* 1. 3–24.
- BRUBAKER, Rogers – FEISCHMIDT Margit – FOX, Jon – GRANCEA, Liana
2006 *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town*. Princeton University Press, Princeton
- CSATA István – KISS Tamás
2007 *Népesedési perspektívák. Az erdélyi magyar népesség regionálisan tagolt előreszámítása húsz és harminc éves időtávra*. Kriterion, Kolozsvár
- FOUCAULT, Michel
1992 Életben hagyni és halálra ítélni. *Világosság* 1. 45–52.
1996 *A szexualitás története. A tudás akarása*. Atlantisz, Budapest

GHEȚĂU, Vasile

1981 O abrodare longitudinală a fertilității din România. *Viitorul Social* 1. 102–117.

1987 Fertilitatea unor generații feminine în România. *Viitorul Social* 6. 548–556.

1997 Evoluția fertilității în România. De la transversal la longitudinal. *Revista de Cercetări Sociale* 4. 3–85.

2004 Declinul demografic al României. Ce perspective? *Sociologie Românească* II. 2. 5–42.

GORDON, Milton

1964 *Assimilation in American Life*. Oxford University Press, New York

GÖDRI Irén

2004 Ki, mikor és miért lesz bevándorló? A Romániából Magyarországra bevándorolt népesség jellemzői és migrációs motivációi. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 126–147.

GÖDRI Irén – TÓTH Pál Péter

2005 *Bevándorlás és beilleszkedés*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest

GREENHALGH, Susan

1996 The Social Construction of Population Science: An Intellectual, Institutional and Political History of Twentieth-Century Demography. *Comparative Study in Society and History* 1. (38) 26–66.

HODGSON, Dennis

1983 Demography as Social Science and Public Policy. *Population and Development Review* 1. (9) 1–34.

1988 Orthodoxy and Revisionism in American Demography. *Population and Development Review* 4. (14) 541–569.

1991 The Ideological Origins of Population Association of America. *Population and Development Review* 1. (17) 1–34.

HORVÁTH István

2004 Az erdélyi magyarság vándormozgalmi vesztesége 1987–2001. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 235–257.

2005 Változó környezet: állandó trendek? In: idem (szerk.): *Erdély és Magyarország közötti migrációs folyamatok*. Sapientia, Kolozsvár, 9–133.

KALMIJN, Matthijs

1998 Intermarriage and Homogamy: Causes, Patterns, Trends. *Annual Review of Sociology* 24. 395–421.

KISS Tamás

2004a Az erdélyi magyar népességet érintő természetes népmozgalmi folyamatok: 1992–2002. In: idem (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 9–29.

2004b Természetes népmozgalmi folyamatok az erdélyi magyarság körében. *Erdélyi Társadalom* 1. 9–36.

2006 Interethnic marriages and assimilation in demographic models. In: BALOGH Balázs – ILYÉS Zoltán (ed.): *Perspectives of Diaspora Existence. Hungarian Diasporas in the Carpathian Basin. Historical and Current Contexts of a Specific Diaspora Interpretation and Its Aspects of Ethnic Minority Protection*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 107–139.

2007 Demográfiai modellek és migráció. Az erdélyi magyarok vándormozgalma a 20. század utolsó negyedében. *Regio* 2. 160–189.

2007b *Magyar népmozgalmi egyenleg Erdélyben 1966–1992*. Manuscris

KISS Tamás – CSATA István

2006 Népesedési perspektívák Erdélyben. A 2006. május 4-én a Sándor Palotában elhangzott előadás írott, kismértékben kibővített változata. *Pro-Minoritate* (nyár-ősz) 37–52.

KISS Tamás – CSATA Zsombor

2004 Migrációs-potenciál vizsgálatok Erdélyben. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 91–126.

KLIGMAN, Gail

1998 *The Politics of Duplicity: Controlling Reproduction in Ceausescu's Romania*. University of California Press, Los Angeles

2000 *Politica duplicității. Controlul reproducerii în România lui Ceaușescu*. Humanitas, București

MELEGH Attila

2006 *On the East-West Slope. Globalization, Nationalism and Racism and Discourses on Central and Eastern Europe*. CEU Press, Budapest

PRIES, Ludger

2002 *The Spatial Spanning of the Social, Transnationalism as a challenge and chance for social science(s)*. International Workshop, Transnationalism: New Configurations of the Social and the Space, 6th and 7th of September 2002, Ruhr-Universität Bochum

SEMLYÉN István

1980 Országos és nemzetiségi népességgyarapodás. *A Korunk évkönyve*. Kolozsvár, 41–87.

SZILÁGYI N. Sándor

2002 Észrevételek a romániai magyar népesség fogyásáról, különös tekintettel az asszimilációra. *Magyar Kisebbség* 4. 64–96.

2004 Az asszimiláció és hatása a népesedési folyamatokra. In: KISS Tamás (szerk.): *Népesedési folyamatok az ezredfordulón Erdélyben*. Kriterion – RMDSZ Ügyvezető Elnökség, Kolozsvár, 157–235.

SZRETER, Simon

1993 The Idea of Fertility Change and the Study of Fertility Change: A Critical Intellectual History. *Population and Development Review* 4. (19) 659–701.

TÓTH Pál Péter

1997 *Haza csak egy van? Menekülők, bevándorlók, új állampolgárok Magyarországon (1988–1994)*. Püski, Budapest

TREBICI, Vladimir – GHINOIU, Ion

1986 *Demografie și etnografie*. Editura Științifică și Enciclopedică, București

TREBICI, Vladimir

1978 Tranziția demografică în România. *Viitorul Social* 2. 335–344.

YINGER, Milton J.

1981 Toward a theory of assimilation and dissimilation. *Ethnic and Racial Studies* 3. (4) 249–264.

DESPRE INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE ABOUT THE ROMANIAN INSTITUTE FOR RESEARCH ON NATIONAL MINORITIES A NEMZETI KISEBBSÉKGUTATÓ INTÉZETRŐL

INSTITUTUL PENTRU STUDIAREA PROBLEMELOR MINORITĂȚILOR NAȚIONALE (ISPMN) funcționează ca instituție publică și ca personalitate juridică în subordinea Guvernului și în coordonarea Departamentului pentru Relații Interetnice. Sediul Institutului este în municipiul Cluj-Napoca.

■ Scop și activități de bază

studierea și cercetarea inter- și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, studierea aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România.

■ Direcții principale de cercetare

Schimbare de abordare în România, în domeniul politicilor față de minoritățile naționale: analiza politico instituțională a istoriei recente;

Dinamica etno-demografică a minorităților din România;

Revitalizare etnică sau asimilare? Identități în tranziție, analiza transformărilor identitare la minoritățile etnice din România;

Analiza rolului jucat de etnicitate în dinamica stratificării sociale din România;

Patrimoniul cultural instituțional a minorităților din România;

Patternuri ale segregării etnice;

Bilingvismul: modalități de producere, atitudini și politici publice;

Noi imigranți în România: modele de incorporare și integrare;

The ROMANIAN INSTITUTE FOR RESEARCH ON NATIONAL MINORITIES (RIRNM) is a legally constituted public entity under the authority of the Romanian Government. It is based in Cluj-Napoca.

■ Aim

The inter- and multidisciplinary study and research of the preservation, development and expression of ethnic identity, as well as social, historic, cultural, linguistic, religious or other aspects of national minorities and of other ethnic communities in Romania.

■ Major research areas

Changing policies regarding national minorities in Romania: political and institutional analyses of recent history;

Ethno-demographic dynamics of minorities in Romania;

Identities in transition – ethnic enlivening or assimilation? (analysis of transformations in the identity of national minorities from Romania);

Analysis of the role of ethnicity in the social stratification dynamics in Romania;

The institutional cultural heritage of minorities in Romania;

Ethnic segregation patterns;

Bilingualism: ways of generating bilingualism, public attitudes and policies;

Recent immigrants to Romania: patterns of social and economic integration.

A kolozsvári székhelyű, jogi személyként működő NEMZETI KISEBBSÉGGKUTATÓ INTÉZET (NKI) a Román Kormány hatáskörébe tartozó közintézmény.

■ Célok

A romániai nemzeti kisebbségek és más etnikai közösségek etnikai identitásmegőrzésének, -változásainak, -kifejeződésének, valamint ezek szociológiai, történelmi, kulturális, nyelvészeti, vallásos és más jellegű aspektusainak kutatása, tanulmányozása.

■ Főbb kutatási irányvonalak

A romániai kisebbségpolitikában történő változások elemzése: jelenkortörténetre vonatkozó intézménypolitikai elemzések;

A romániai kisebbségek népességdemográfiai jellemzői;

Átmeneti identitások – etnikai revitalizálás vagy asszimiláció? (a romániai kisebbségek identitásában végbemenő változások elemzése);

Az etnicitás szerepe a társadalmi rétegződésben;

A romániai nemzeti kisebbségek kulturális öröksége;

Az etnikai szegregáció modelljei;

A kétnyelvűség módoszatai, az ehhez kapcsolódó attitűdök és közpolitikák;

Új bevándorlók Romániában: társadalmi és gazdasági beilleszkedési modellek.

ÎN PREGĂTIRE/NEXT ISSUES/ELŐKÉSZÜLETBEN:

■ Nr. 2.

Veres Valér: *Analiza comparată a identității minorităților maghiare din Bazinul Carpatic.*
A Kárpát-medencei magyarok nemzeti identitásának összehasonlító elemzése.

■ Nr. 3.

Fosztó László: *Bibliografie cu studiile și reprezentările despre romii din România – cu accentul pe perioada 1990–2007.*